

MYKOLO ROMERIO UNIVERSITETAS
EKONOMIKOS IR FINANSŲ VALDYMO FAKULTETAS
FINANSŲ IR MOKESČIŲ KATEDRA

JUSTAS ZABALEVIČIUS

TARIFINIO PREKIŲ KLASIFIKAVIMO ĮTAKA
ANTIDEMPINGO MUITŲ SURINKIMUI

Magistro baigiamasis darbas

Vadovė

Doc. dr. J. J. Gurevičienė

VILNIUS

2014

MYKOLO ROMERIO UNIVERSITETAS
EKONOMIKOS IR FINANSŲ VALDYMO FAKULTETAS
FINANSŲ IR MOKESČIŲ KATEDRA

TARIFINIO PREKIŲ KLASIFIKAVIMO ĮTAKA
ANTIDEMPINGO MUITŲ SURINKIMUI

Teisės magistro baigiamasis darbas

Studijų programa 621M90005

Vadovė

Doc. dr. J. J. Gurevičienė

2014 04

Recenzentas

Atliko

VRTmis2-01 stud. J. Zabalevičius

2014 04

2014 04

VILNIUS

2014

TURINYS

PAVEIKSLŲ SĄRAŠAS	5
LENTELIŲ SĄRAŠAS	6
SANTRUMPOS	7
ĮVADAS	8
I. ANTIDEMPINGO MUITAI – VIENA IŠ VIDAUS RINKOS APSAUGOS PRIEMONIŲ	11
II. ANTIDEMPINGO PRIEMONIŲ TAIKYMAS, RAIDA IR TEISINIS REGLAMENTAVIMAS	17
2.1. Bendrojo susitarimo dėl tarifų ir prekybos bei Pasaulio prekybos organizacijos antidempingo priemonių taikymo raida	17
2.2. Antidempingo muitų taikymo teisinis reglamentavimas.....	22
2.2.1. Dempingo nustatymas.....	26
2.2.1.1. Normalioji vertė	26
2.2.1.2. Eksporto kaina.....	27
2.2.1.3. Palyginimas	28
2.2.1.4. Dempingo skirtumas.....	29
2.2.2. Žalos nustatymas.....	29
2.2.3. Tyrimo inicijavimas	30
2.2.4. Tyrimas	31
2.2.5. Laikinosios priemonės	32
2.2.6. Įsipareigojimai dėl kainų.....	33
2.2.7. Tyrimo baigimas, netaikant priemonių; galutinių muitų nustatymas ir taikymas atgal.....	33
2.2.8. Priemonių trukmė, peržiūros ir muitų gražinimai	34
III. TARIFINIS PREKIŲ KLASIFIKAVIMAS	35
3.1. Tarptautinė Suderintos prekių aprašymo ir kodavimo sistemos konvencija, jos struktūra ir taikymas	35
3.2 Europos Ekonominės Bendrijos Kombinuotoji nomenklatūra ir jos struktūra	39
3.3. Neteisingas prekių klasifikavimas kaip teisės pažeidimas.....	43
IV. KAI KURIŲ PREKIŲ IR PREKIŲ GRUPIŲ KLASIFIKAVIMO YPATUMAI IR ANTIDEMPINGO MUITŲ TAIKYMO GALIMYBĖ	45
4.1. Stiklo pluoštas ir jo dirbiniai	45
4.2. Vamzdžiai ir vamzdeliai iš geležies arba iš plieno	48
4.3. Preciziniai vamzdžiai	55

4.3.1 Suvirintų vamzdžių ir vamzdelių iš geležies arba iš nelegiruotojo plieno ir precizinių vamzdžių importo srautų į ES palyginimas	60
4.4 Klasifikavimo teisingumo tikrinimo įtaka antidempingo muto surinkimui.....	61
IŠVADOS IR PASIŪLYMAI	68
LITERATŪROS SĄRAŠAS.....	71
SANTRAUKA.....	74
SUMMARY.....	75
PRIEDAI	77

PAVEIKSLŲ SĄRAŠAS

1 pav. Magistrinio darbo loginė struktūra	10
2 pav. ES 2009-2013 m. pradėti tyrimai.....	13
3 pav. ES 2009-2013 m. peržiūrėtos bylos dėl dempingo taikymo	14
4 pav. Pradėti tyrimai pagal produkcijos rūšį	15
5 pav. Dempingo tyrimų pasiskirstymas pagal šalis iš kurių (ir kurių kilmės) importuojamos prekės.....	16
6 pav. Bylų nagrinėjimų ir klausymų apimtys 2011-2012 m.	21
7 pav. Nagrinėjančio pareigūno kompetencijos.	22
8 pav. SS kodo struktūra.....	37
9 pav. Klasifikavimo eigos pavyzdys	38
10 pav. Prekės kodo struktūra.....	41
11 pav. Vamzdžių ir vamzdelių klasifikavimas.....	51
12 pav. Precizinių vamzdžių klasifikavimas	55
13 pav. Diuseldorfo padėklo nuotrauka.....	56
14 pav. Kniedžių nuotrauka.....	56
15 pav. Įmonės pirminė deklaracija.....	57
16 pav. Deklaracija po muitinės sprendimo, dėl prekės klasifikavimo	58
17 pav. . 2006-2012 m. importuotų prekių į ES iš Kinijos, klasifikuojamų 7306 3011 (be antidempingo maito) ir 7306 3077 (su antidempingo maitu) , muitinė vertė ir surenkami importo (antidempingo) muitų mokesčiai	62
18 pav. Po prekių muitinio įforminimo 2009-2013 m. atlikti patikrinimai	62
19 pav. 2009-2013 m. atlikti patikrinimai dėl prekių klasifikavimo teisingumo	62
20 pav. Po prekių muitinio įforminimo 2011 m. atlikti patikrinimai	64
21 pav. 2011 m. Papildomai paskaičiuoti importo mokesčiai atliekant patikrinimus dėl klasifikavimo teisingumo.....	64
22 pav. 2012 m. atliktų prekių tikrinimų pasiskirstymas ir papildomai priskaičiuoti mokesčiai.....	65
23 pav. 2013 m. atliktų prekių tikrinimų pasiskirstymas ir papildomai priskaičiuoti mokesčiai.....	66
24 pav. 2013 m. Papildomai paskaičiuoti importo mokesčiai atliekant patikrinimus dėl klasifikavimo teisingumo.....	66
25 pav. 2011 m. ir 2013 m. papildomai priskaičiuotų importo mokesčių palyginimas	67

LENTELIŲ SĄRAŠAS

1 lentelė. Derybų raundų prekybos klausimais suvestinė	20
2 lentelė. Muitinės laboratorijos tyrimo rezultatai	57
3 lentelė. Muitinės laboratorijos ir nepriklausomų sertifikuotų laboratorijų tyrimų išvados.....	58

SANTRUMPOS

GATT - Bendroji sutartis dėl tarifų ir prekybos (angl. general agreement on tariffs and trade)

PPO – Pasaulio prekybos organizacija

PMO (WCO) – Pasaulio muitinių organizacija

ES – Europos sąjunga

SS (HS) – Suderinta sistema

KN (CN) – Kombinuotoji nomenklatura

BAT – Bendrosios aiškinimo taisyklės

TMIKS – Tarifų ir muitinio įvertinimo kontrolės skyrius

IVADAS

Temos aktualumas. Dabartinės globalios ekonomikos sąlygomis kiekvienos šalies socialinei ekonominei plėtrai didelę įtaką daro muitinių veikla. Globalizacija lėmė muitinių veiklos pokyčius ir vykdomos kontrolės procesus. Muitinės ne tik užsiima kontrole, pažeidimų prevencija bei muitų ir mokesčių administravimu, bet ir atlieka platesnio masto užduotis, visų pirma užtikrindamos saugumą, sudarydamos paprastesnes prekybos sąlygas ir gindamos ekonominius šalių interesus. Lietuvos Respublikos muitinės ilgalaikis strateginis tikslas – patikima Lietuvos Respublikos ir ES visuomenės, rinkos, aplinkos ir finansinių interesų apsauga tarptautinės prekybos srityje, ES muitų ir bendrosios prekybos ir kitų su prekyba susijusių bendrųjų Bendrijos politikų įgyvendinimas.¹

Vykdam tarptautinę prekybą, iš trečiųjų šalių importuojant prekes į Europos Bendriją, susiduriama su įvairiomis užsienio prekybos tarifinio ir netarifinio reguliavimo priemonėmis. Viena iš tarifinio reguliavimo priemonių yra antidempingo muitai, kurie taikomi kaip atsakas į neįprastai mažas importuojamų prekių kainas, siekiant išsaugoti veiksmingą konkurenciją tarp vidaus ir užsienio gamintojų, ginti Bendrijos rinką.

Ar prekei nustatyti antidempingo muitai ir koks jų dydis sužinome pagal tris pagrindinius veiksnius:

- suklasifikavus prekę pagal KN
- nustačius prekių kilmę
- nustačius prekių muitinę vertę.

Temos problema. Dėl antidempingo muitų didėja importo mokesčiai, prekės pardavimo kaina, prekės konkurencingumas rinkoje, todėl eksportuotojas/importuotojas stengiasi sumokėti kuo mažesnius muitų mokesčius. Vienas dažniausiai pasitaikantis muitų mokesčių vengimo būdas yra neteisingas prekės kodo deklaravimas, nes egzistuoja daug panašių prekių, kurioms taikomi skirtingi muitų mokesčiai ar kai kurie importo mokesčiai netaikomi, tačiau jos klasifikuojamos skirtingai.

Tokie prekių klasifikavimo pažeidimai, kada deklaruojant neteisingą prekės kodą išvengiama mokėtinų muitų mokesčių, ne tik iškreipia prekybos rinką bet ir sukelia žalą valstybės, kurioje importuojamos prekės, ir visos ES biudžetui.

Tyrimo dalykas. Teisės aktų reglamentuojančių tarifinių prekių klasifikavimą ir jo įtaką antidempingo muitų surinkimui praktinis įgyvendinimas.

Tyrimo tikslas. Išanalizuoti tarifinio klasifikavimo taisykles ir principus bei jų taikymą praktikoje, siekiant atskleisti galimus antidempingo muitų netaikymo atvejus Lietuvos muitinėje.

¹Lietuvos Respublikos muitinės veiklos strategija 2011–2015 metams.
http://www.cust.lt/mport/failai/veikla/Veiklos_strategija/strategija_2011_2015.pdf [žiūrėta 2014.01.10]

Darbo tikslas nurodo bendrą magistrinio darbo kryptį bei orientuojasi į problemos analizę teorine ir taikomąja prasme. Todėl darbe į tarifinio prekių klasifikavimo ir antidempingo muitų nustatymo vertinimą sritį žvelgsiu per muitinės kontrolės prizmę.

Tyrimo uždaviniai:

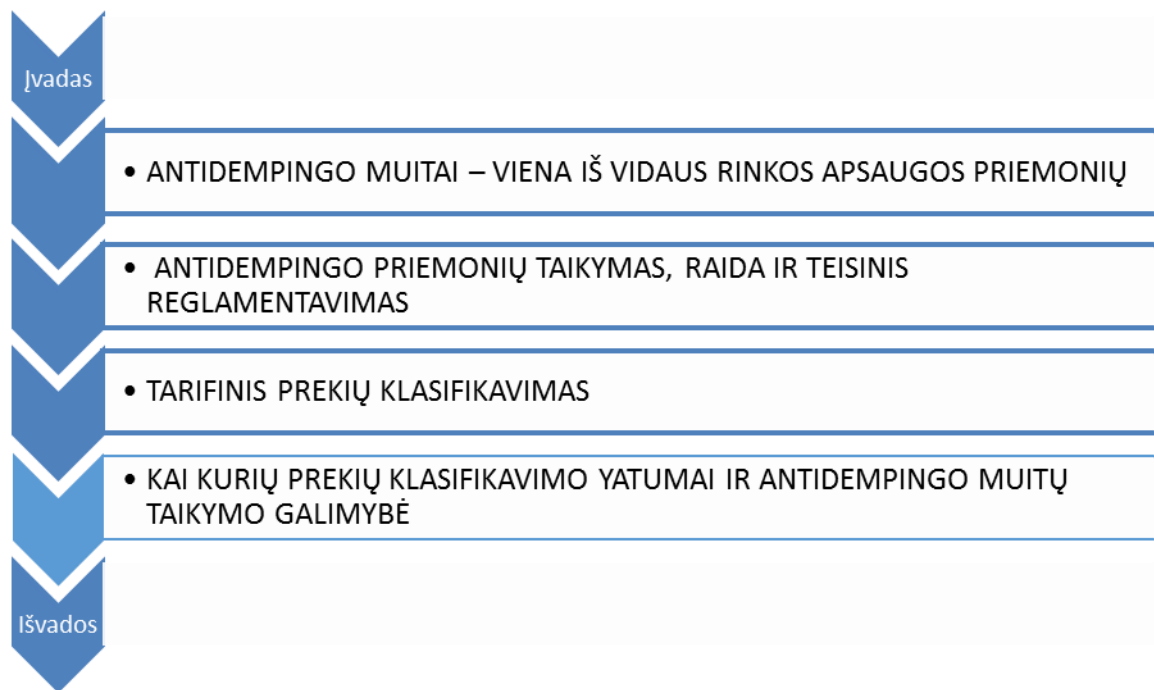
- apžvelgti teisinę bazę, reglamentuojančią tarifinį prekių klasifikavimą, taikant Tarptautinę Suderintos prekių aprašymo ir kodavimo sistemos konvenciją, Europos Ekonomines Bendrijos Kombinuotąją nomenklatūrą, prekių klasifikavimo principus, bendrąsias aiškinimo taisykles, skirsnių, skyrių arba subpozicijų pastabas, paaiškinimus.
- išnagrinėti antidempingo muitų taikymo teorinius, teisinius ir organizacinius pagrindus.
- išanalizuoti nustatytus prekių klasifikavimo pažeidimus Lietuvos muitinėje, kuriais buvo siekiama išvengti antidempingo muitų taikymo, ir įvertinti dėl šių pažeidimų atsiradusius importo muitų pokyčius.
- išryškinti Lietuvos muitinės veiklos ypatumus, atliekant tarifinio užsienio prekybos reguliavimo priemonių taikymo patikrinimus prekių muitinio įforminimo metu ir po prekių muitinio įforminimo.
- atliktos analizės pagrindu apibendrinti gautus duomenis, išskirti rizikos prekių grupes, kurias klasifikuojant gali pasireikšti piktnaudžiavimo atvejai siekiant netaikyti antidempingo muitų, ir pateikti pasiūlymus kaip užkirsti tam kelią.

Tyrimo metodologinis pagrindimas. Siekiant šio darbo tikslo ir sprendžiant darbo uždavinius derinta mokslinės literatūros bei teisės aktų analizė, duomenų analizė, ir matematiniai-statistiniai metodai. Mokslinės literatūros analizė apima užsienio ir lietuvių autorių mokslinių studijų, tyrimų, straipsnių, Lietuvos ir pasaulio muitinių, verslo įmonių tinklalapių ir kitų antrinių šaltinių analizę. Teisės aktų analizė atlikta remiantis Pasaulio muitinių organizacijos, ES, Lietuvos Respublikos institucijų bei įvairių šalių muitinių administracijų priimtais teisės aktais, reglamentais, sprendimais ir kitais dokumentais, kurie leis aptarti antidempingo muitų taikymo sąlygas, pasekmes, teisinį reglamentavimą, tarifinio prekių klasifikavimo taisykles ir reglamentavimą. Matematiniai-statistiniai metodai naudoti pagrindžiant tyrimo rezultatų reprezentatyvumą ir apdorojant tyrimo rezultatus.

Darbą sudaro įvadas, dėstomoji dalis, išvados ir pasiūlymai, santrauka, literatūros sąrašas bei priedai. Pirmame skyriuje aptariamos antidempingo muitų taikymo priežastys ir pasekmės, trumpai apžvelgiama antidempingo muitų taikymo statistika. Antrame skyriuje pateikiama prekybos liberalizavimo raida, plačiau aprašomas antidempingo muitų teisinis reglamentavimas, privalomos procedūros, jų taikymas. Trečiame skyriuje apžvelgiami tarifinio prekių klasifikavimo principai, taisyklės. Ketvirtame skyriuje nagrinėjami kai

kurių prekių klasifikavimo ypatumai, galimi antidempingo muitų apėjimo atvejai dėl neteisingo prekės kodo deklaravimo tam tikrose prekių grupėse.

Magistrinio darbo loginė struktūra pateikta 1 paveiksle. Joje išdėstyta darbo tikslui skirtų uždavinių įgyvendinimo seka.

1 pav. **Magistrinio darbo loginė struktūra**

I. ANTIDEMPINGO MUITAI – VIENA IŠ VIDAUS RINKOS APSAUGOS PRIEMONIŲ

Eksportuotojams labiausiai žinoma prekybos reguliavimo priemonė - antidempingas. Šis daugelio valstybių aktyviai naudojamas instrumentas yra apibrėžtas Bendrojo susitarimo dėl muitų ir prekybos (GATT '94) VI straipsnyje ir PPO Susitarime dėl bendrojo susitarimo dėl muitų tarifų ir prekybos VI straipsnio interpretavimo.

Iš esmės- dempingas yra prekių pardavimas užsienio rinkose “žemesnėmis nei normalios kainomis”, sukeliantis žalą importuojančios šalies identiškų ar panašių prekių gamintojams.

Dempingo tikslai:

1. „Pavienis“ dempingas - tai atvejai, kai dempingas nebūtinai tyčinis, Norint realizuoti produkcijos perteklių, atsiradusį klaidingai įvertinus prekės paklausą ir pagaminus pernelyg daug prekių, taip pat gali atsirasti dėl patirties stokos nustatant produkto kainodarą, ar sukeltas netikėtų valiutų kursų pokyčių
2. „Trumpalaikis“ – trumpuoju laikotarpiu arba su pertrūkiais taikomas dempingas, kai verslo subjektas nori įsilieti į rinką ar atkreipti vartotojų dėmesį į savo produktą.
3. „Ilgalaikis“ – nuolatinis arba taikomas ilgą laiką dempingas, siekiant likti vieninteliu gamintoju ar tiekėju rinkoje.

Išskiriamos tokios dempingo formos:

1. Gamybos kaštų arba užmokesčio nulemtas dempingas. Jis dar vadinamas socialiniu dempingu. Šiuo atveju dėl mažų išlaidų darbo užmokesčiui ir socialinėms reikmėms šalis gali parduoti prekes pasaulinėje rinkoje žemesnėmis kainomis negu jos varžovai. Taip pat tai gali įtakoti valstybės kyšimasis į rinką subsidijų ar lengvatinių paskolų pavidalu.
2. Valiutinis dempingas grindžiamas nacionalinės valiutos perkamosios galios skirtumu šalies viduje ir užsienyje. Tokį dempingą skatina nacionalinės valiutos devalvavimas. Nuvertinus šalies valiutą, įmonės, kurių gamybos kaštai dideli, gali parduoti prekes tarptautinėje rinkoje mažmeninėmis kainomis negu pasaulinės kainos ir gauti didelį pelną.

Dempingas mažina laisvąją konkurenciją tarp šalių ir yra žalingas dempingo paveiktas prekes perkančioms šalims. Todėl naudojami įvairūs būdai, kuriais užkertamas kelias svetimų šalių prekių dempingui šalies rinkoje arba iš viso uždraudžiama tokias prekes įvežti, arba nustatomos griežtos importo kvotos, prekės apmokestinamos dideliais antidempingo muitais. Dempingo pavyzdys: 2006 m. vasarį Europos prekybos komisaras Peteris Mandelsonas patvirtino, kad atlikus Europos Komisijos tyrimą rasti įrodymai, jog odiniai batai iš Kinijos ir Vietnamo parduodami dempingo kaina. Paaiškėjo, kad Kinijos

ir Vietnamo valdžia smarkiai kišasi į odinės avalynės sektorių: teikia pigias paskolas, taiko terminuotą atleidimą nuo mokesčių, mažesnę žemės nuomos mokestį, netinkamai vertina turtą.²

Antidempingo muitai visada buvo ir vis dar yra svarbiausia priemonė, kurią Europos Bendrijos institucijos gali naudoti, siekiant užtikrinti apsaugą nuo kenksmingo importo. Atrodytų, jog antidempingo mokesčiai yra visiškai pateisinama priemonė, jei ja siekiama išgelbėti vietinę pramonę. Tuo labiau, kad skirtingai nei importo muitai, ji yra taikoma konkrečiai užsienio įmonei ir šitaip mažiau iškraipo prekybą (antidempingo priemonės yra taikomos prieš konkretaus gamintojo konkrečią prekę, o ne prieš tam tikrą valstybę). Tačiau antidempingo mokesčiai yra sunkiai pateisinami ir kelia žalą ne tik importuotojams, kurių prekės yra apmokestinamos, bet ir kitoms įmonėms bei visam šalies ūkiui.

Antidempingo muitų naudojimą bandoma pateisinti argumentuojant vidaus gamybos konkurencingumo užtikrinimu ir naujai atsirandančių šakų vystymosi galimybių užtikrinimu, tačiau vidaus gamybos konkurencingumo stiprinimas, naudojant antidempingo priemones, padeda vietiniams gamintojams, bet dėl aukštų kainų nuostolingas vietiniams vartotojams, kadangi pabrangsta įvežama produkcija ir išauga jos vartojimo kaštai. Dėl to kyla vartotojų nepasitenkinimas ir vienos įmonės apsauga lengvai gali pavirsti politine problema, į kurią pačios save įpainioja valstybės institucijos. Be to, vietinės pramonės gamintojai, nesant užsienio konkurencijos, gali virsti monopolistais. Tai kenkia ne tik vartotojams, bet ir stabdo gamybos vystymąsi.

Antidempingo muitas gali būti įvestas bet kuriam importuojamam iš Bendrijos narėmis nesančių valstybių produktui dempingo kaina, kuri išleidus į laisvą apyvartą Bendrijoje būtų padaryta žala. Produktu dempingo kaina yra laikomas produktas, jeigu jo eksporto į Bendriją kaina yra mažesnė nei palyginamoji panašaus produkto kaina įprastomis prekybos sąlygomis eksportuojančioje valstybėje. Eksportuojančia valstybe paprastai laikoma produkto kilmės valstybė. „Žala“ suprantama kaip materialinė žala Bendrijos pramonei, materialinės žalos grėsmė Bendrijos pramonei arba materialinės kliūtys tai pramonei kurtis. Žala nustatoma, remiantis ją patvirtinančiais įrodymais ir objektyviai ištyrus³:

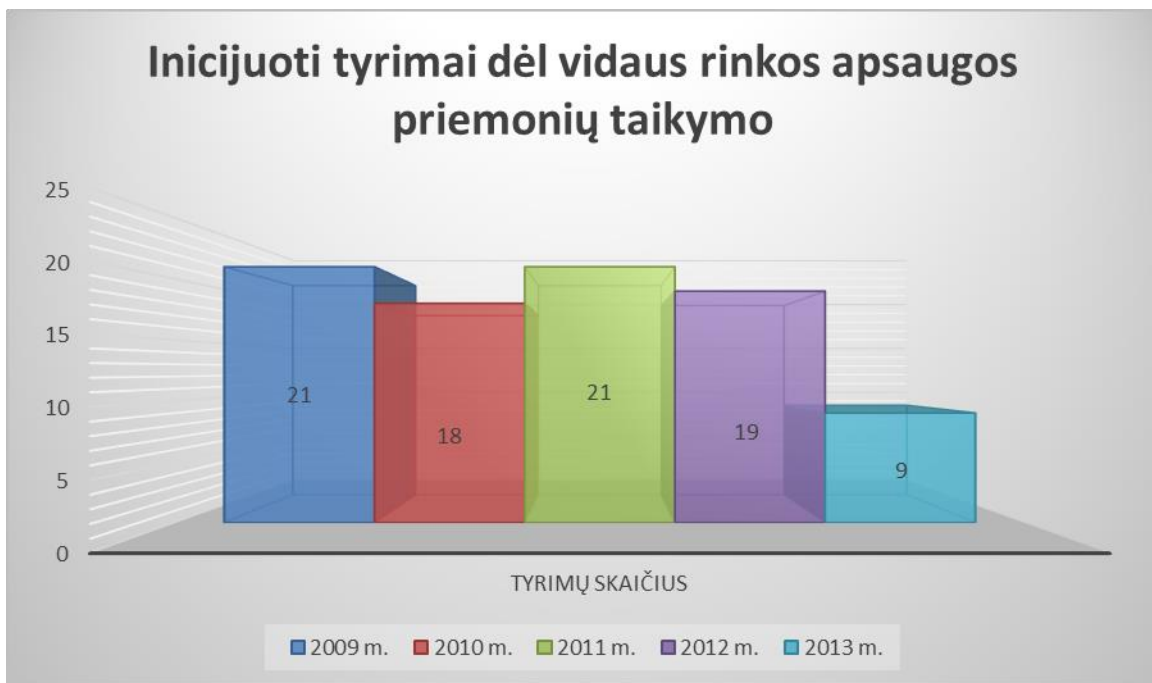
1. importo dempingo kaina kiekius ir poveikį panašių produktų kainoms Bendrijos rinkoje;
2. tokio importo sąlygotą poveikį Bendrijos pramonei.

²Commission adopts provisional anti-dumping measures on Chinese and Vietnamese leather shoes. Last update: 2013 11 19. http://europa.eu/rapid/press-release_IP-06-364_en.htm?locale=en [žiūrėta 2014.01.12]

³EU anti-dumping policy. http://ec.europa.eu/trade/policy/accessing-markets/trade-defence/actions-against-imports-into-the-eu/anti-dumping/#_information [žiūrėta 2013.12.12]

Augant prekybos liberalizacijai, didėja antidempingo priemonių naudojimas visame pasaulyje. Europos Sąjungoje per pastaruosius 5 metus (2009-2013 m.) buvo inicijuoti 88 nauji tyrimai dėl vidaus rinkos apsaugos priemonių taikymo.⁴ Detali informacija apie inicijuotus tyrimus pateikta 2 pav.

Šiuo nagrinėjamu laikotarpiu (2009-2013 m.) mažiausiai pradėta tyrimų 2013 m., tik 9 nauji tyrimai, tai 2,0 - 2,3 karto mažiau negu ankstesniais (2009-2012 m.) metais.

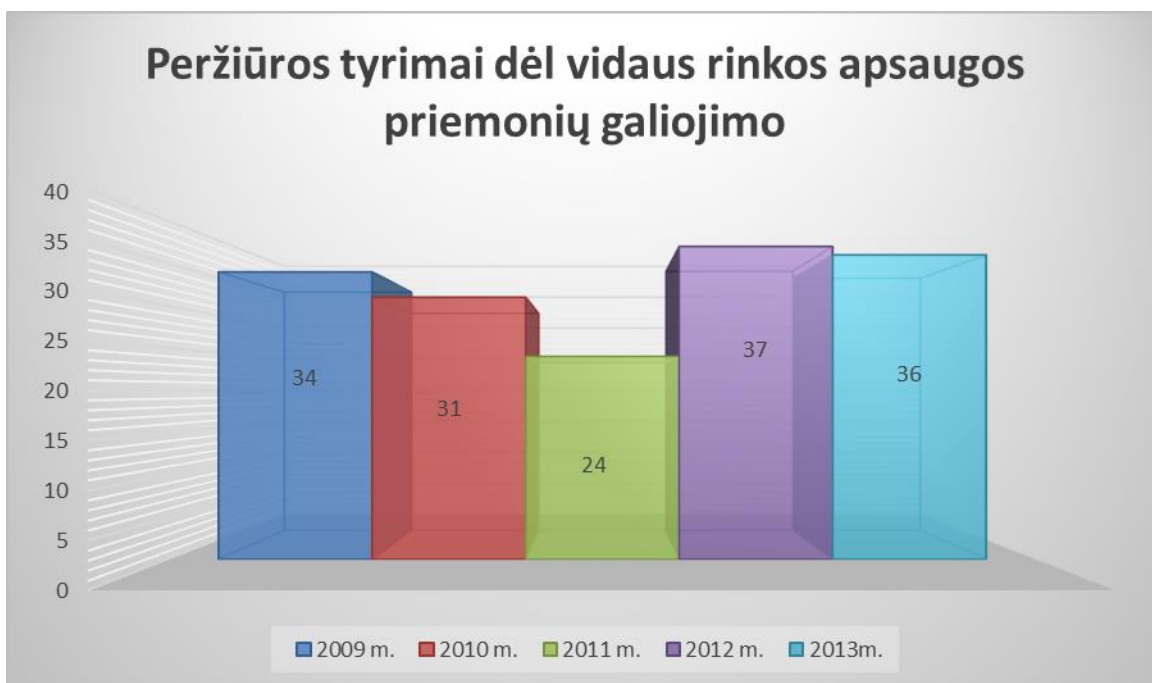
2 pav. ES 2009-2013 m. pradėti tyrimai

Taip pat buvo atliktos 162 bylų peržiūros dėl vidaus rinkos apsaugos priemonių galiojimo.⁵

Nežiūrint į tai, kad 2013 m. naujų tyrimų buvo pradėta mažiausiai, tačiau lyginant nagrinėjamų bylų skaičių, kuris 2013 m. yra 36 vnt., tai praktiškai didžiausias bylų skaičius per visą analizuojamą laikotarpį (2009-2013 m.). Todėl apibendrinant galima teigti, kad pradedamų naujų ir atliekamų bylų peržiūrų skaičius pastaruoju metu yra pakankamai stabilus ir tolygus. Tai labai puikiai vizualiai atspindi 3 pav. pateikta informacija apie 2009-2013 m. atliekamas tokių tyrimų bylų peržiūras. Šie skaičiai parodo, kad kiekvienais metais ES gamintojai kreipiasi dėl tam tikros importuojamos produkcijos peržiūrų įtariant, kad produktai gali būti importuojami į Bendriją dempingo kaina.

⁴Anti-dumping and anti-subsidy safeguard statistics covering full-year 2013. http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2014/february/tradoc_152184.pdf [žiūrėta 2014 01 08]

⁵Anti-dumping and anti-subsidy safeguard statistics covering full-year 2013. http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2014/february/tradoc_152184.pdf [žiūrėta 2014 01 08]

3 pav. ES 2009-2013 m. peržiūrėtos bylos dėl dempingo taikymo

Labai įdomus ir pakankamai skirtingas pradėtų tyrimų pasiskirstymas matosi detalizuojant juos pagal prekių pobūdį (4 pav.).

Tai tik dar kartą pagrindžia tai, kad skirtingoms prekių grupėms eksportuojančiose šalyse nustatoma skirtinga dempingo žala ir atitinkamai tokių prekių Bendrijos importuotojai kreipiasi dėl skirtingoms prekių grupėms galimai daromos žalos tyrimų inicijavimo.

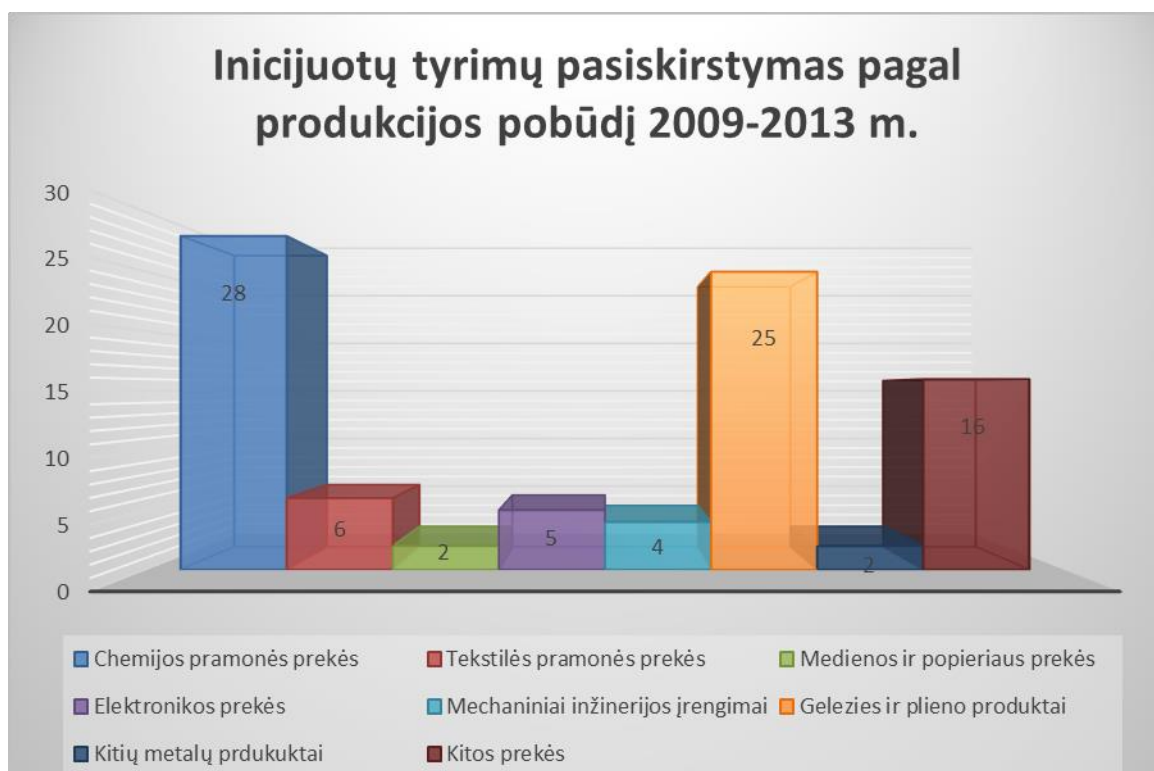
Chemijos pramonės, geležies ir plieno gaminiai bei tekstilės dirbiniai – tai labiausiai dempingo pažeistos prekių grupės į Bendriją importuojant tokias prekes.

Analizuojant į Lietuvą importuojamas prekes, kurioms taikomas antidempingas, tai taip pat labai svarbi prekių grupė yra geležies ir plieno gaminiai. Savo darbo vienoje iš dalių aš plačiau ir panagrinėsiu konkrečių geležies ir plieno gaminių (vamzdžių, vamzdelių it kt.) tiek klasifikavimo ypatumus, tiek ir atvejus, kai tokioms prekėms importuojamoms iš tam tikrų šalių⁶ vykdomi tyrimai dėl galimai taikomos dempingo žalos arba jau tokia žala konstatuota atliekant tyrimus ir jau nustatyti tam tikros šalies konkretiems gamintojams atitinkamų dydžių antidempingo muitai. Iš šios grupės prekių dempingo tyrimai pradėti ir kai kurioms konkrečioms prekėms jau nustatyti antidempingo muitai, kurie taikomi ir šiuo metu. Kaip pavyzdį paimsiu varžtus ir kitas tvirtinimo detales, kurios priskiriamos prie geležies ir plieno gaminių ir kurių įvairovė labai plati. Taigi, daugeliui medsraigčių, savisriegiams iš nerūdijančio plieno, sraigtams ir varžtams be galvučių, varžtams su šešiakampėmis galvutėmis ir kt. panašaus pobūdžio gaminiams jau nustatyti antidempingo muitai.

⁶ Rusijos, Ukrainos, Tailando, Taivano ir kt.

Dar 2012 m. buvo pradėtas tyrimas, kai ES gamintojai, kurie pagamina didžiąją dalį (skundo pateikimo metu daugiau nei 30 proc.) visų Sąjungos keraminių stalo ir virtuvės reikmenų, kreipėsi į Europos Komisiją, dėl to, kad Kinijos kilmės keraminiai stalo ir virtuvės reikmenys yra importuojami dempingo kaina ir dėl to daroma materialinė žala ES pramonei.

Europos Komisija 2012 m. gavusi ES gamintojų prašymą, peržiūrėti fotovoltinių modulių iš kristalinio silicio importo peržiūrą, ar nėra minėta prekė importuojama dempingo kaina, 2013 m. nustatytas reikalavimas registruoti importuojamus Kinijos kilmės arba siunčiamus iš Kinijos fotovoltinius modulius iš kristalinio silicio ir jų pagrindines sudėtines dalis (plokštes ir elementus).⁷

4 pav. Pradėti tyrimai pagal produkcijos rūšį⁸

Čia aš pateikiu tik kelis pastaraisiais metais inicijuotų tyrimų pavyzdžius, kai ES gamintojai kreipiasi į Komisiją dėl tyrimo inicijavimo siekiant išsiaiškinti ar nėra pažeidžiamos gamintojų teisės ir tokio pobūdžio prekės neimportuojamos dempingo kaina. Kalbėdamas apie tam tikras prekių grupes aš jau minėjau kartu ir tam tikras šalis iš kurių kaip manoma ir plūsta į ES tokių prekių importas. Toliau svarbu panagrinėti iš kokių šalių bei kokių šalių kilmės produkcija dažniausiai importuojama dempingo kaina.

⁷Komisijos reglamentas (ES) Nr.182/2013, kuriuo nustatomas reikalavimas registruoti importuojamus Kinijos Liaudies Respublikos kilmės arba iš Kinijos Liaudies Respublikos siunčiamus fotovoltinius modulius iš kristalinio silicio ir jų pagrindines sudėtines dalis (t. y. elementus ir plokšteles) 2013 m. OL L 6, psl.2

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2013:061:0002:0005:LT:PDF> [žiūrėta 2014 02 10]

⁸Anti-dumping and anti-subsidy safeguard statistics covering full-year 2013.

http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2014/february/tradoc_152184.pdf [žiūrėta 2014 01 08]

5 pav. Dempingo tyrimų pasiskirstymas pagal šalis iš kurių (ir kurių kilmės) importuojamos prekės⁹

Kaip pavaizduota 5 pav. ryškiausiai iš visų šalių išsiskiria iš Kinijos eksportuojamai produkcijai pradėti tyrimai dėl galimo prekių importo dempingo kaina. Mano aukščiau minėti 2012 m. pradėti tyrimai dėl keraminių stalo ir virtuvės reikmenų bei fotovoltinių modulių iš silicio taip pat susiję su šių prekių importu iš Kinijos Liaudies Respublikos. Iš 2009-2013 m. pradėtų 88 tyrimų, net 38, t.y beveik pusė susijusi su Kinija. Tai daugelis geležies ir plieno gaminių, maišai iš etileno polimerų plėvelės, foto popierius padengtas neorganinėms medžiagomis, zomšinė oda, avalynė, stiklo luoštai, automobilių ratlankiai iš aliuminio, ir t.t.

Iš Indijos, Indonezijos, Tailando, Taivano, Rusijos, Ukrainos ir kt. šalių yra ženkliai mažiau pradėta tyrimų dėl galimo importo dempingo kaina. Mums svarbios kaimyninės šalys Rusija ir Ukraina, kurių kilmės geležies ir plieno prekės (vielai, vamzdžiams ir vamzdeliams, tvirtinimo detalėms) pradėti tyrimai, o daugeliui iš šių prekių jau ir nustatytas antidempingo muitas.

⁹Anti-dumping and anti-subsidy safeguard statistics covering full-year 2013.// http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2014/february/tradoc_152184.pdf [žiūrėta 2014 01 08]

II. ANTIDEMPINGO PRIEMONIŲ TAIKYMAS, RAIDA IR TEISINIS REGLAMENTAVIMAS

2.1. Bendrojo susitarimo dėl tarifų ir prekybos bei Pasaulio prekybos organizacijos antidempingo priemonių taikymo raida

Bendroji prekybos politika (angl. *common commercial policy*) - taisyklių rinkinys, reglamentuojantis Europos Bendrijos prekybos su trečiosiomis šalimis režimą. Tai viena iš sričių, numatytų Europos ekonominės bendrijos steigimo (Romos) sutartyje¹⁰.

Bendrojo susitarimo dėl muitų tarifų ir prekybos 1947 m. (GATT, angl. *General Agreement on Tariffs and Trade*) paskirtis – įtvirtinti taisykles ir bendrus principus dėl tarptautinės prekybos liberalizavimo siekiant sumažinti muitų tarifus ir kitus prekybos apribojimus bei kliūtis, panaikinti diskriminacinį režimą tarptautinėje prekyboje, pvz., 1947 m. Ženevoje derybų metu 23 šalys susitarė dėl 40 000 muitų tarifų lengvatų, kurių bendra suma vertintina 10 milijonų USD. GATT veikė iki 1994 m., veikimo forma - etapai, vadinamieji „derybų raundai“, kurių metu GATT buvo priimami nauji susitarimai ir papildomi protokolai. Pradžioje tokios derybos daugiausiai apėmė prekybos taisyklių nustatymą, ypač kiek tai liečia muitų mažinimą, baigiantis septintam dešimtmečiui (Kenedžio raundas) prasidėjo derybos dėl antidempingo priemonių taikymo, Tokijo raundo metu¹¹ priimti net devyni prekybos susitarimai. Klausimai šiuose raunduose buvo svarstomi pakankamai ilgai, todėl ir raundai trukdavo net keletą metų ir GATT išaugo į milžinišką ir nerangią sistemą, kurią reikėjo sisteminti ir Urugvajaus raundo metu (1986 m.-1993 m.) buvo išskeltas tikslas GATT transformuoti bei sureguliuoti dar neliestas prekybos sritis tokias kaip: prekyba paslaugomis, investicinių priemonių prekybą, sritį susijusią su intelektinės nuosavybės apsauga. Taigi, 1994 m. Marakeše buvo sudarytas Pasaulio prekybos organizacijos (PPO) (angl. *World Trade Organisation* (*WTO*)) steigiamasis susitarimas, įsigaliojęs 1995 m, kurio narėmis pradžioje buvo 104 valstybės, ir sudarė apie 90 proc. pasaulinės prekybos. PPO įgijo organizacines ir administracines struktūras. Iki tol veikusią GATT sudarė daugiašalis pasaulinę prekybą reglamentuojančių susitarimų paketas.

¹⁰Siekis įgyvendinti bendrąjį muitų tarifą ir bendrąją prekybos politiką trečiųjų šalių atžvilgiu suformuluotas Romos sutarties 3 straipsnyje, o prekybos politikos principai ir jos vykdymo taisyklės išdėstyti 131-134 straipsniuose. Bendrosios politikos tikslai išdėstyti 131 straipsnyje: "Tarpusavyje įsteigdamos muitų sąjungą, valstybės narės siekia bendrų interesų labai prisidėti prie darnaus pasaulinės prekybos plėtojimo, nuoseklaus tarptautinės prekybos apribojimų naikinimo ir maito mokesčių kliūčių mažinimo." Europos ekonominės bendrijos steigimo sutartis.

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:11957E/TXT:LT:NOT> [žiūrėta 2013 12 17]

¹¹1973 m.-1979 m.

Pasaulio prekybos organizacija iki šiol neretai vadinama GATT, nes ji nepakeitė GATT, o tik suteikė jai organizacines struktūras ir reglamentavo jos veiklą. Iš tikrųjų GATT yra principų, normų ir taisyklių, skirtų tarptautinių prekybinių santykių reguliavimui, rinkinys ir veikla pagrįsta ne valstybių naryste, o jų dalyvavimu susitarimuose. Nors PPO ir tapo tarptautine organizacija, tačiau iš esmės ji vis tiek išliko daugiašale, pasauline prekybos sistema ir dabar atlieka GATT administratoriaus vaidmenį. Pagrindiniai jos tikslai – užtikrinti kuo laisvesnę prekybą, organizuoti derybas dėl prekybos, būti ginčus sprendžiančiaja institucija. Valstybė, norinti tapti PPO nare, turi ne tik įsipareigojimus PPO (turi sutikti su visomis sutartimis ir susitarimais, kurie sudaro PPO), bet įgauna atitinkamą apsaugą ir garantijas užsienio prekyboje, be to, dėl jos prisijungimo turi sutikti visos kitos PPO šalys, todėl prisijungimas prie PPO yra ilgas ir sudėtingas derybinis procesas.

Lietuvai stojimo į PPO procesas prasidėjo 1992 m., kai jai buvo suteiktas GATT (vėliau PPO) stebėtojos statusas; 1995 m. į Lietuvos vyriausybės programą įtrauktas sprendimas pradėti derybas dėl prisijungimo prie PPO ir pirmas toks darbinis susitikimas dėl Lietuvos stojimo į PPO vyko Ženevoje, 1995 m. pabaigoje. Seimui 2001 m. ratifikavus stojimo į PPO rezultatus, Lietuva įvykdė privalomas teises procedūras, būtinas tapti visateise PPO nare ir stojimo procesas baigėsi 2001 m. gegužės 31 d. Lietuvai tapus 141 –ąja PPO nare. Lietuvos narystė PPO buvo svarbi ir tolimesnėje raidoje, t.y. stojant į ES, nes vienas iš pagrindinių reikalavimų siekiant narystės ES yra PPO sutarčių laikymasis ir vykdymas.

PPO pagrindą sudaro šie susitarimai: GATT 1994, Bendrasis susitarimas dėl prekybos paslaugomis (GATS), Susitarimas dėl prekybinių intelektinės nuosavybės teisių aspektų (TRIPPS) ir Ginčų sprendimo susitarimas (DSU).

GATT sudarė kelios dalys:

- pirmoji buvo skirta didžiausio palankumo statuso apibrėžimui bei įsipareigojimo stabilizuoti ir mažinti muitų tarifus įtvirtinimui, didžiausio palankumo principas reiškia, kad kiekviena GATT (PPO) narė privalo besąlygiškai suteikti bet kuriais kitai narei didžiausio palankumo statusą tarpusavio prekybos santykiuose, t.y. bet kokia privilegija, lengvata ar neliečiamumas, suteiktas sutarties šaliai produkto, kilusio iš ar skirto bet kuriai šaliai, turi būti nedelsiant ir besąlygiškai pradėtas taikyti panašioms produktams, kilusiems iš arba skirtiems visoms kitoms sutartį pasirašiusioms šalims. Tačiau nors ir PPO narės negali diskriminuoti produktų, tai nereiškia, kad su visoms prekėms bus taikomi vienodi reikalavimai – tai priklauso nuo valstybės, PPO narės, reguliavimų konkrečių prekių atžvilgiu. GATT nedraudžia tarifų ir muitų, tačiau visą laiką stengiasi juos mažinti (pvz., Urugvajaus raundo metu muitai buvo sumažinti iki 40 proc.). Šie

tarifiniai įsipareigojimai bei muitai yra išdėstomi vadinamuose „Tarifinių įsipareigojimų ir nuolaidų sąrašuose¹², kurie skirti kiekvienai konkrečiai valstybei narei ir pridedami prie GATT;

- antroji – netarifinėms kliūtims, t.y. importo licencijoms, subsidijoms, antidempingo priemonėms ir pan., apibrėžti;
- trečioji – susitarimo vykdymo procedūrų, ypač ginčų sprendimo mechanizmo, įtvirtinimui.

Tam tikros privilegijos besivystančioms šalims GATT atsirado jau 1950 m., o 1965 m. joms buvo priimta speciali 4-a GATT dalis. 1964 m. Jungtinių Tautų Generalinė Asamblėja sušaukė Jungtinių Tautų prekybos ir plėtros konferenciją (UNCTAD), siekiant skatinti besivystančių šalių ekonominį augimą per tarptautinę prekybą. Būtent šios konferencijos įtakoje atsirado GATT papildymai dėl besivystančių šalių, kurie numatė kai kurias taisykles besivystančių šalių naudai: abipusiškumo atsisakymo principas - išsivysčiusios šalys suteikia besivystančioms šalims nuolaidas, kurių besivystančios šalys neprivalo suteikti išsivysčiusioms; įgalinimo sąlyga atleidžia besivystančias šalis nuo didžiausio palankumo statuso šalių partnerių prekių atžvilgiu.

Bendras susitarimais dėl muitų tarifų ir prekybos (GATT 1947) buvo pasirašytas 1947 m. ir įsigaliojo 1948 m. Tai pagrindinis dokumentas, kuriuo įtvirtinami tarptautinės prekybos principai. Viena iš prekybos sričių, kurią reguliuoja PPO, yra vidaus rinkos apsaugos priemonių taikymas, Tokiomis apsaugos priemonėmis yra antidempingo, kompensaciniai ir protekciniai muitai. Dempingo atveju iškreipiamos lygiateisės konkurencijos sąlygos ir laikoma nesąžiningos prekybos praktikos atvejais¹³.

GATT VI straipsnis reglamentavo antidempingo priemonių taikymą tarptautinėje prekyboje ir jį apibrėžia taip: Susitariančios šalys pripažįsta, kad dempingas, pagal kurį vienos valstybės prekės yra pateikiamos kitos valstybės prekybai žemesne, negu yra jų tikroji vertė...“.Dempingas yra paplitusi konkurencinės kovos ir rinkos apsaugos priemonė. GATT VI straipsnis numato galimybę taikyti antidempingo muitą „Tam, kad Susitariančioji Šalis gautų kompensaciją arba galėtų užkirsti kelią dempingui, ji tokiai prekei gali taikyti antidempingo muitą, neviršijantį dempingo ribos (maržos) tos prekės atžvilgiu“. GATT buvo susitarta labiau detalizuoti antidempingą kodekse. Pirmasis toks kodeksas, Sutartis dėl antidempingo praktikos, įsigaliojo 1967, kaip Kenedžio raundo rezultatas. Tačiau Jungtinės Valstijos niekada neprisijungė prie Kenedžio raundo kodekso, ir todėl šis kodeksas turėjo nedidelę praktinę reikšmę. GATT derybų raundų rezultatai (1 lentelė).

¹²angl. „Schedules of Concessions“

¹³Rimkus V. Vidaus apsaugos priemonių taikymas Lietuvoje // Jurisprudencija. 2005, Nr. 73(65). P. 97.

1 lentelė. Derybų raundų prekybos klausimais suvestinė

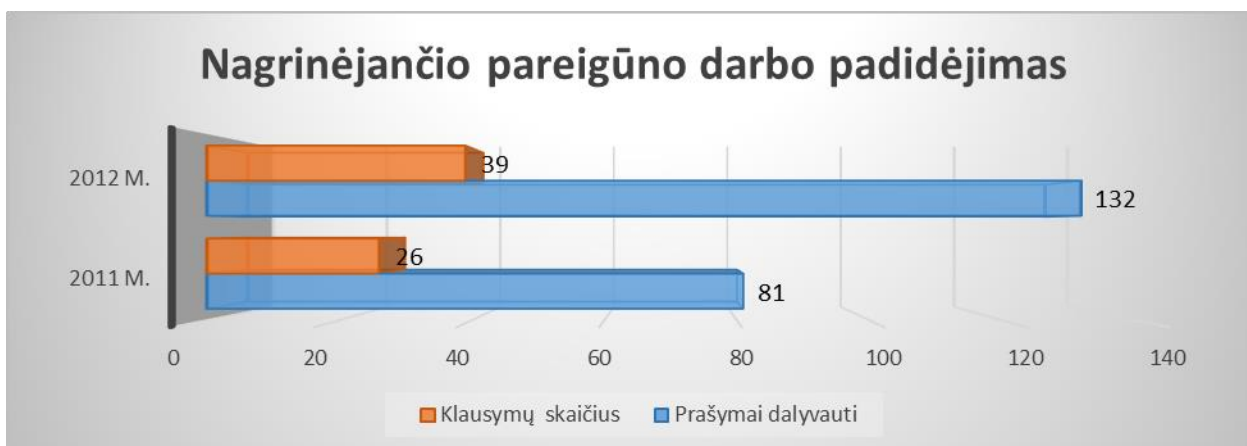
Metai	Raundo pavadinimas	Derybų klausimai	Valstybių skaičius
1947	Ženevos	Muitų tarifai	23
1949	Anesio	Muitų tarifai	13
1951	Tokijo	Muitų tarifai	38
1956	Ženevos	Muitų tarifai	26
1960–1961	Dilono raundas, Ženeva	Muitų tarifai	26
1964–1967	Kenedžio raundas, Ženeva	Muitų tarifai ir antidempingo priemonės	62
1973–1979	Tokijo raundas, Tokijas, Ženeva	Muitų tarifai, netarifinės reguliavimo priemonės	102
1986–1994	Urugvajaus	Muitų tarifai, netarifinės priemonės, intelektinė nuosavybė, paslaugos, žemės ūkis	123
2001 m.	Dohos raundas	Muitų tarifai, prekybos paslaugomis liberalizavimas, intelektinė nuosavybė, žemės ūkis (rinkų atvėrimas, eksporto rėmimo ir žemės ūkio subsidijavimo sumažinimas), ginčų sprendimas	150

Tokijo raundo sutartį pasirašantys nariai nutarė keisti ne GATT, bet sudaryti papildomas sutartis, kitaip dar vadinamus prekybos kodeksus, kurias kartais pasirašydavo ne visos GATT šalys. Tokijo raunde buvo deramasi dėl sutarčių, reguliuojančių netarifinius prekybos barjerus ir priimti pagrindiniai prekybos kodeksai ir susitarimai: dėl subsidijų ir kompensacinių priemonių taikymo; dėl techninių prekybos barjerų; dėl importo licencijavimo procedūrų; dėl viešųjų pirkimų; dėl antidempingo; dėl prekių įvertinimo; dėl kilmės taisyklių ir kt. Detaliau dempingo nuostatos buvo išdėstytos Tokijo ir Urugvajaus raunduose ir tapo Sutartimi dėl Bendrojo susitarimo dėl muitų ir prekybos 1994 VI straipsnio įgyvendinimo, kitaip vadinamo Antidempingo kodeksu¹⁴. Šiame kodekse numatytos išsamesnės taisyklės, kaip turi būti nustatomas dempingo skirtumas, kas yra žala ir kaip nustatyti žalos grėsmę, kokios taikomos tyrimo procedūros ir kaip turi būti elgiamasi nustačius dempingą.

¹⁴Baigiamasis dokumentas išreiškiantis daugiašalių derybų dėl prekybos Urugvajaus raundo rezultatus. <http://eur-lex.europa.eu/Notice.do?mode=dbl&lang=lt&ihtmlang=lt&lng1=lt,pl&lng2=cs,da,de,el,en,es,et,fi,fr,hu,it,lt,lv,mt,nl,pl,pt,sk,sl,sv,&val=201766:cs> [žiūrėta 2013 12 02]

2012 m. vasario mėn. Europos Komisijos pirmininko sprendimu oficialių įgaliojimų forma nustatyti Prekybos GD bylas nagrinėjančio pareigūno, kurio veikla pradėta 2007 m., vaidmuo ir įgaliojimai. Nuo 2012 m. bylas nagrinėjantis pareigūnas administraciniais sumetimais atskaitingas už prekybos politiką atsakingam Komisijos nariui taip sustiprinant šios pareigybės nepriklausomumą.¹⁵ Įgaliojimuose taip pat nustatytos išsamios taisyklės, taikomos bylas nagrinėjančio pareigūno atliekamiems klausymams visais prekybos sritys tyrimų aspektais – nuo tyrimo inicijavimo iki galutinių faktų atskleidimo ir galutinių veiksnių. Be to, bylas nagrinėjantis pareigūnas įgaliojamas priimti sprendimus sprendžiant ginčus dėl galimybės susipažinti su byloje surinkta medžiaga, Komisijos turimos informacijos konfidencialumo ir terminų pratęsimo. Bylas nagrinėjantis pareigūnas įgaliojamas kartu su už prekybos politiką atsakingu Komisijos nariu ir Prekybos GD generaliniu direktoriumi kelti bet kuriuos klausimus, susijusius su prekybos sritys tyrimo vykdymu ar jo turiniu.

Nuo bylas nagrinėjančio pareigūno pareigybių sukūrimo 2007 m. gaunama vis daugiau bylas nagrinėjančio pareigūno dalyvavimo prašymų. 2012 m. gauta net daugiau nei 50 proc. daugiau tokių prašymų, palyginti su 2011 m. Ataskaitiniu laikotarpiu gauti 132 bylas nagrinėjančio pareigūno dalyvavimo prašymai (2011 m. gautas 81 prašymas), iš kurių 128 susiję su prekybos apsaugos priemonėmis ir su 41 tyrimu dėl prekybos apsaugos priemonių. Klausymų skaičius taip pat ženkliai padidėjo – 50 proc., palyginti su 2011 m.: surengti 39 klausymai (2011 m. – 26 klausymai), iš kurių 12 – daugiašaliai klausymai, kai panašių interesų turinčios 43 suinteresuotosios šalys susivienijo bendruose sprendimuose ir klausymuose.

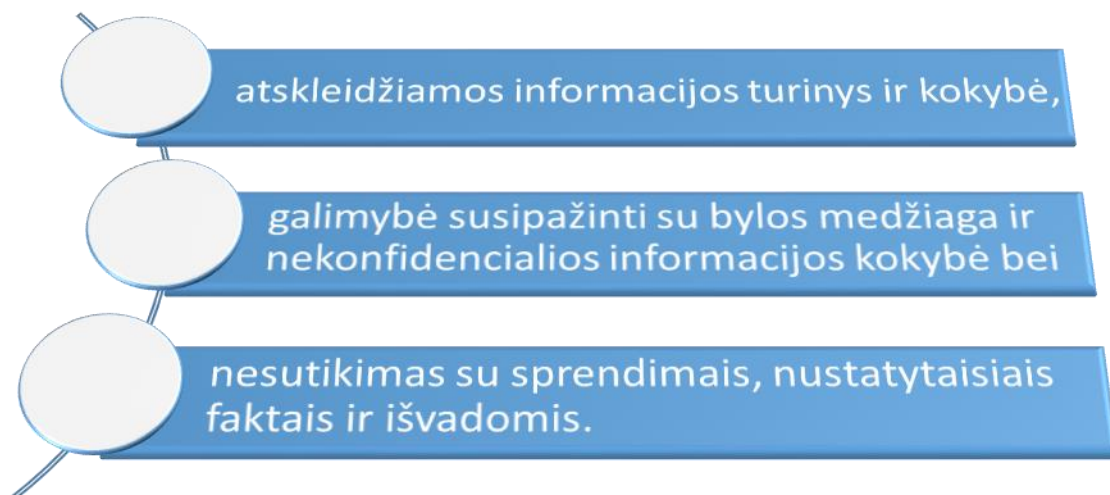

6 pav. Bylų nagrinėjimų ir klausymų apimtys 2011-2012 m.

Šio pareigūno dalyvavimo nagrinėjant bylas prašė eksportuojantys trečiųjų šalių gamintojai, Sąjungos pramonės įmonės, naudotojai ir importuotojai, taip pat trečiųjų šalių vyriausybės. Bylas nagrinėjantis pareigūnas dalyvavo sprendžiant su visais 6 tyrimo etapais susijusius klausimus ir Komisijos tarnyboms

¹⁵Komisijos ataskaika Europos parlamentui: 31 metinė Komisijos ataskaita Europos Parlamentui dėl antidempingo, antisubsidijų ir jų apsaugos veikla ES (2012). <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2013:0890:FIN:NL:PDF> [žiūrėta 2013 12 02]

pateikė daug rekomendacijų, kaip sustiprinti teisių į gynybą panaudojimą. Pagrindinius klausimus, kuriuos bylas nagrinėjantis pareigūnas sprendė 2012 m., galima skirstyti į tris kategorijas:

7 pav. Nagrinėjančio pareigūno kompetencijos.

2.2. Antidempingo muitų taikymo teisinis reglamentavimas

Europos Sąjungos Taryba, atsižvelgdama į bendrijos steigimo sutartį ir ypač į jos 133 str. bei laikydamosi įprastos teisėkūros procedūros ir atsižvelgdama į Komisijos pasiūlymą, kadangi:

- Tarybos reglamentas (EB) Nr.384/96 dėl apsaugos nuo importo dempingo kaina iš Europos bendrijos narėmis nesančių valstybių buvo iš esmės keistas keletą kartų, todėl siekiant aiškumo bei racionalumo šis reglamentas turėtų būti kodifikuotas;
- atsižvelgiant į tai, kad po 1994 m. vykusių daugiašalių derybų dėl prekybos buvo sudaryti nauji susitarimai dėl GATT VI str. įgyvendinimo, ir į skirtingų naujų taisyklių dėl dempingo ir subsidijų pobūdį, kiekvienai šių sričių reikėtų sukurti po atskirą taisyklių rinkinį, todėl taisyklės dėl apsaugos nuo subsidijų ir dėl kompensacinių muitų turėtų būti pateikiamos atskiruose reglamentuose;
- 1994 m. susitarime dėl GATT VI str. įgyvendinimo (toliau- Susitarimas dėl antidempingo) pateikiamos taisyklės kaip nustatyti dempingą, kokia tvarka pradėti ir atlikti tyrimą, kaip nustatyti ir traktuoti dempingo faktus, kaip taikyti laikinąsias priemones, kaip nustatyti ir rinkti antidempingo

muitus, kokia turi būti antidempingo priemonių trukmė ir peržiūrų tvarka, kaip reikia viešai skelbti informaciją apie atliekamus antidempingo tyrimus.;

- aktualu nustatyti aiškias ir išsamias taisykles, kaip apskaičiuoti normaliąją vertę. Visais atvejais tokia vertė turi būti nustatoma remiantis tipiškais pardavimo rodikliais įprastomis prekybos sąlygomis eksportuojančioje valstybėje. Tikslinga nustatyti, kada šalys gali būti laikomos susijusiomis dempingo nustatymo tikslais bei apibrėžti tas aplinkybes, kurioms esant vidaus pardavimai gali būti laikomi nuostolingais ir dėl to neįtraukiami į skaičiavimus, taip pat aplinkybes, kurioms esant galima naudoti likusių pardavimų rodiklius ar apskaičiuotąją normaliąją vertę, ar pardavimus trečiosioms valstybėms;

- tikslinga apibrėžti eksporto kainą ir išvardyti koregavimo būdus, kurie atliekami tais atvejais, kuomet būtina perskaičiuoti šią kainą pagal pirmąją atviros rinkos kainą;

- siekiant užtikrinti, kad eksporto kaina ir normalioji vertė būtų lyginamos teisingai, reikėtų išvardyti tuos veiksnius, kurie gali turėti įtakos kainoms ir kainų palyginimui, taip pat nustatyti atitinkamas taisykles, kaip ir kada reiktų jas koreguoti, bei numatyti, kad turėtų būti vengiama dvigubo koregavimo;

- būtina nustatyti aiškius ir išsamius kriterijus, kuriais remiantis atitinkami veiksniai gali būti laikomi svarbiais nustatant, ar importas dempingo kaina padarė arba gali padaryti materialinę žalą;

- būtina nustatyti, kas gali pateikti skundą dėl dempingo, taip pat numatyti, koku mastu skundą turi palaikyti Bendrijos pramonė, ir kokia informacija apie dempingą, žalą ir priežastinį ryšį turi būti nurodyta tokiam skunde;

- svarbu nustatyti, kokia tvarka suinteresuotoms šalims turėtų būti pranešama apie valdžios institucijų reikalaujamą informaciją ir sudaromos tinkamos sąlygos pateikti visus svarbius įrodymus bei apginti savo interesus. Išdėstyti taisykles ir tvarką, kurių turi būti laikomasi atliekant tyrimą, o ypač tas taisykles, pagal kurias suinteresuotos šalys turi per nustatytą laiką pranešti apie save, pareikšti savo nuomonę ir pateikti reikiamą informaciją, kad į tokią nuomonę bei informaciją būtų atsižvelgta;

- būtina išdėstyti aplinkybes, kada gali būti nustatyti laikinieji muitai, nurodant sąlygą, kad juos galima nustatyti ne anksčiau kaip po 60 dienų, bet ne vėliau kaip po devynių mėnesių nuo tyrimo pradžios. Dėl administracinių priežasčių taip pat būtina numatyti, kad bet kuriuo atveju Komisija gali nustatyti tokius muitus arba iš karto devyniems mėnesiams, arba dviem – šešių ir trijų mėnesių – laikotarpiams;

- svarbu nurodyti, kokia tvarka priimami įsipareigojimai dėl kainų, kurie pašalina dempingą ir žalą, kad nereikėtų nustatyti laikinųjų ar galutinių muitų, nustatyti, kokios yra įsipareigojimų

pažeidimo ar jų atšaukimo pasekmės, ir nurodyti, kad laikinieji muitai gali būti nustatyti tais atvejais, kai įtariamas pažeidimas arba kai tolesnis tyrimas yra būtinas papildyti išvadoms.;

- būtina numatyti, kad nepriklausomai nuo to, ar priimtos galutinės priemonės, tyrimas paprastai turi būti pabaigtas per 12 mėnesių, ir ne vėliau kaip per 15 mėnesių nuo tyrimo pradžios;

- būtina numatyti, kad laikinuosius muitus, jei būtina, galima rinkti už praėjusį laikotarpį ir apibrėžti, kokiomis aplinkybėmis gali prireikti muitus taikyti praėjusiam laikotarpiui, kad nebūtų pakenkta taikytinų galutinių muitų poveikiui;

- svarbu aptarti tai, kad šios priemonės nustoja galioti po penkerių metų, nebent peržiūros metu būtų išsiaiškinta, kad jas reikia tęsti. Taip pat būtina numatyti, kad tais atvejais, kai apie pakitusias aplinkybes pateikiama pakankamai įrodymų, reikia atlikti tarpines peržiūras arba tyrimus, siekiant išsiaiškinti, ar pateisinamas antidempingo muitų sugražinimas;

- susitarime dėl antidempingo nėra nuostatų dėl antidempingo priemonių vengimo, nors atskirame GATT Ministrų sprendime tai įvardijama kaip problema, kurios sprendimas pavestas GATT Antidempingo komitetui. Ši problema nebuvo išspręsta daugiašalėse derybose, ir laukiant PPO Antidempingo komiteto sprendimo, būtina, kad Bendrijos teisės aktuose būtų nuostatų, reglamentuojančių tokią veiklą, kai tokios veiklos pagrindinis tikslas – vengti antidempingo priemonių;

- pageidautina išaiškinti, kokia veikla sudaro priemonių vengimą. Priemonių gali būti vengiama ir Bendrijoje, ir už jos ribų, todėl būtina numatyti, kad atleidimai nuo išplėstų muitų, kurie jau galėjo būti suteikti importuotojams, taip pat gali būti suteikiami eksportuotojams, kai muitai išplečiami dėl vengimo už Bendrijos ribų;

- leisti sustabdyti antidempingo priemonių taikymą, jeigu rinkos sąlygos laikinai pakito;

- užtikrinant tinkamą priemonių įgyvendinimą, būtina, kad valstybės narės stebėtų ir praneštų Komisijai apie tiriamųjų produktų arba produktų, kuriems taikomos priemonės, importą, o taip pat apie muitų, renkamų šio reglamento pagrindu, sumas;

- reikia numatyti, kad jei šalys vengia bendradarbiauti, faktams nustatyti gali būti panaudota kita informacija, ir kad tokia informacija gali būti ne tokia palanki šalims, kaip tuo atveju, jei jos būtų tinkamai bendradarbiavusios;

- numatyti tokią administracinę sistemą, kur būtų pateikiami duomenys apie priemonių atitikimą Bendrijos interesams, įskaitant vartotojų interesus, ir nustatyti terminus per kuriuos ši informacija turi būti pateikiama, taip pat apibrėžti suinteresuotų šalių teisę susipažinti su tokio pobūdžio informacija;

2009 m. lapkričio 30 d. priimtas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1225 dėl apsaugos nuo importo dempingo kaina iš Europos bendrijos narėmis nesančių valstybių¹⁶.

Remiantis Tarybos reglamento (EB) Nr. 1225/2009 ir jo dalinio pakeitimo padaryto Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr.1168/2012, 1 straipsniu, antidempingo muitas gali būti taikomas bet kuriai dempingo kaina importuojamai prekei, kurią išleidus laisvai cirkuliuoti Bendrijoje būtų padaryta žala. Preke dempingo kaina yra laikoma prekė, jeigu jos eksporto į Bendriją kaina yra mažesnė nei palyginamoji panašios prekės kaina įprastomis prekybos sąlygomis eksportuojančioje valstybėje. Eksportuojančia valstybe paprastai laikoma prekės kilmės valstybė. Tačiau ja gali būti tarpinė valstybė, išskyrus, pavyzdžiui, kai prekė yra tik pervežama per tą valstybę arba kai svarstoma prekė negaminama toje valstybėje arba kai toje valstybėje tokioms prekėms nėra palyginamosios kainos.

„Panaši prekė“ yra identiška prekė, t.y. prekė, visais atžvilgiais panaši į svarstomą prekę, o jeigu identiškos prekės nėra – kita panašiomis svarstomos prekės charakteristikomis pasižyminti prekė.

Antidempingo priemonės yra taikomos prieš konkretaus gamintojo konkrečią prekę, o ne prieš tam tikrą valstybę. Tam kad būtų galima taikyti antidempingo priemones turi būti įrodyta, kad importuojamoms prekėms yra taikomas dempingas, nustatyta jo padaryta materialinė žala, įrodomas priežastinis ryšys tarp pardavimų žemesnėmis kainomis ir žalos. Pagrindinės procedūros, būtinos antidempingo priemonių įvedimui bei jų taikymui:

- tyrimo inicijavimas;
- dempingo tyrimas;
- žalos nustatymas;
- laikinųjų antidempingo priemonių įvedimas tyrimo metu;
- procedūros, kuriomis vadovaujantis priimami eksportuotojų įsipareigojimai dėl kainų ir įvedami antidempingo muitai;
- antidempingo muitų taikymo bei įsipareigojimų dėl kainų peržiūrų vykdymo procedūros;
- informacijos, susijusios su vykdomomis antidempingo procedūromis, viešo paskelbimo bei pranešimo, su dempingo tyrimu ir antidempingo priemonių taikymu susijusiems subjektams, tvarka.

¹⁶Minėtas reglamentas 2012 m. gruodžio 12 d. buvo iš dalies pakeistas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr.1168, įvertinant tai, kad: Teisingumo Teismo Sprendime C-249/10P nurodyta, kad Tarybos reglamento (EB) Nr. 1225 /2009 17 str. numatyta atranka negali būti taikoma sprendimams dėl prašymų taikyti rinkos ekonomikos režimą priimti pagal to reglamento 2 str. 7 dalies c punktą, be to, patirtis parodė, kad trijų mėnesių termino, per kurį turi būti priimtas sprendimas, praktiškai neįmanoma laikytis, ypač atliekant tyrimus, per kuriuos pagal reglamento 17 str. atliekama atranka, todėl šį terminą reikėtų pratęsti; Komisija turi nagrinėti visus prašymus taikyti rinkos ekonomikos režimą, kuriuos pateikia neatrinkti bendradarbiaujantys eksportuojantys gamintojai, neatsižvelgiant į tai, ar tų gamintojų daug ir dėl to Sąjungos tyrimus atliekančioms institucijoms tektų neproporcingai didelė administracinė našta.

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2012:344:0001:0002:LT:PDF> [žiūrėta 2013 11 25]

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2013:295:0006:0008:LT:PDF> [žiūrėta 2013 11 25]

2.2.1. Dempoingo nustatymas

2.2.1.1. Normalioji vertė

Vadovaujantis Tarybos reglamento (EB) Nr. 1225/2009 ir jo dalinio pakeitimo padaryto Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr.1168/2012 nuostatomis, prekių normalioji vertė paprastai yra nustatoma pagal kainas, kurias įprastomis prekybos sąlygomis moka arba turi mokėti nepriklausomi pirkėjai eksportuojančios valstybės vidaus rinkoje. Tačiau jeigu eksportuotojas eksportuojančioje valstybėje negamina arba neparduoda panašių prekių, normalioji vertė gali būti nustatoma pagal kitų tokios prekės pardavėjų ar gamintojų kainas.

Normaliajai vertei nustatyti paprastai naudojami panašios prekės pardavimų vidaus rinkoje rodikliai, jeigu tokių pardavimų kiekis yra ne mažesnis nei 5% svarstomos prekės pardavimų Bendrijos rinkai. Tačiau gali būti naudojami ir mažesnės apimties pardavimų rodikliai, pavyzdžiui, kai mokama kaina laikoma tipiška tiriamoje rinkoje.

Jei nėra galimybės deramai palyginti, panašios prekės normalioji vertė apskaičiuojama pagal jos gamybos sąnaudas prekės kilmės šalyje, pridėjus pagrįstas prekės pardavimo, bendrąsias ir administracines sąnaudas bei pelną, arba pagal eksporto į trečiąją valstybę įprastomis prekybos sąlygomis kainą, su sąlyga, kad tokia kaina yra tipiška. Į panašios prekės pardavimus gali būti neatsižvelgiama nustatant normaliąją vertę, jei prekės parduodamos kainomis, mažesnėmis už prekės vieneto gamybos sąnaudas (pastovias ir kintamas), prie jų pridėjus pardavimo, bendrąsias ir administracines sąnaudas bei pagrįstą pelną; jei nustatoma, kad taip buvo parduodama pakankamai ilgą laiką (paprastai vienerius metus, bet ne trumpiau nei šešis mėnesius), dideliais kiekiais ir tokiomis kainomis, kurios per pagrįstą laikotarpį nepadengia visų prekės sąnaudų.

Išlaidos paprastai skaičiuojamos remiantis tiriamosios šalies dokumentais atitinkančiais bendrus apskaitos principus nagrinėjamoje šalyje ir tie dokumentai pagrįstai atspindi prekės gamybos ir pardavimo sąnaudas.

Paprastai pirmenybė teikiama išlaidų pasiskirstymui pagal prekės apyvartą. Tuo atveju, kai per tiriamąjį laikotarpį naujai panaudota didelių papildomų investicijų reikalaujanti įranga ar technologijos ir žemas gamybinių pajėgumų išnaudojimas pradedant veiklą turėjo įtakos sąnaudų dydžiui, tai vidutinės sąnaudos veiklos pradžioje nustatomos tokios stadijos pabaigai ir įskaičiuojamos į tiriamojo laikotarpio vidutinės svertines produkto sąnaudas.

Importuojama iš ne rinkos ekonomikos valstybių, normalioji vertė nustatoma pagal trečiosios rinkos ekonomikos valstybės kainą vidaus rinkoje arba apskaičiuotą vertę, arba pagal tokios trečiosios valstybės

prekės kainas parduodant į kitas valstybes, taip pat ir Bendriją, o jeigu tai neįmanoma - bet kuriuo kitu pagrįstu būdu, tarp jų – pagal kainą, faktiškai sumokėtą ar mokėtiną už panašią prekę Bendrijoje, tinkamai pakoreguotą, jei būtina įskaityti pagrįstą pelną. Pradėjus tyrimą, tiriamosioms šalims iš karto pranešama apie pasirinktą trečiąją rinkos ekonomikos šalį ir suteikiamas 10 dienų laikotarpis pastaboms pateikti¹⁷.

Atliekant iš bet kurios ne rinkos ekonomikos valstybės, kuri tyrimo metu yra PPO narė, susijusius antidempingo tyrimus, normalioji vertė apskaičiuojama remiantis vieno ar kelių gamintojų, kurių veikla turi būti tiriama, paduotais tinkamai pagrįstais skundais ir įrodoma, kad minėtam gamintojui dėl panašios prekės gamybos vyrauja rinkos ekonomikos sąlygos. Pagal šias nuostatas paduotas skundas turi būti paduotas raštu ir kaip jau minėjau turi būti pateikti įrodymai, kad gamintojas dirba rinkos ekonomikos sąlygomis, t.y.:

- kad įmonių išlaidos susijusios su žaliavų, technologijų, darbo jėgos, gamybos, pardavimų ar investicijų kainomis, priimamos pagal rinkoje vyraujančią pasiūlą ir paklausą, t.y. laikytina, kad valstybė per daug nesikiša į šią sritį ir neįtakoja minėtų išlaidų, o pagrindinės gamybos sąnaudos iš esmės atitinka rinkos kainą;
- įmonės turi svarbiausius apskaitos dokumentus, kurių nepriklausomas auditas atliktas pagal tarptautinius apskaitos standartus;
- įmonių gamybos sąnaudoms ir finansinei būklei nedaro įtakos barterinė prekyba, iškraipymai susiję su turto nuvertėjimu ar kitais nurašymais ir mokėjimais kompensuojant skolas;
- naudojama valiuta konvertuojama pagal rinkos kursą;
- nagrinėjamos įmonės taikomi bankroto nuosavybės teisės įstatymai, kurie garantuoja įmonių veiklos teisinį stabilumą ir tikrumą.

Po specialių konsultacijų ir Bendrijos pramonei suteikus galimybę pareikšti pastabas, paprastai per septynis mėnesius, bet ne vėliau kaip per aštuonis mėnesius nuo tyrimo pradžios, nustatoma, ar gamintojas atitinka minėtus kriterijus.

2.2.1.2. Eksporto kaina

Eksporto kaina yra kaina, faktiškai sumokėta arba mokėtina už prekę, ją parduodant eksportui iš eksportuojančios valstybės į Bendriją. Tais atvejais, kai eksporto kainos nėra arba kai eksporto kaina atrodo nepatikima dėl eksportuotojo ir importuotojo ar trečiosios šalies tarpusavio saitų ar kompensacinių

¹⁷Tarybos reglamentas (EB) Nr.1225/2009 dėl apsaugos nuo importo dempingo kaina iš Europos bendrijos narėmis nesančių valstybių, 2 str.7 dalis.

susitarimų, eksporto kaina gali būti apskaičiuota pagal kainą, už kurią importuotos prekės yra pirmą kartą perparduodamos nepriklausomam pirkėjui arba – jei tai nėra įmanoma – bet kuriuo kitu priimtiniu būdu¹⁸.

Norint nustatyti patikimą eksporto kainą ties Bendrijos muitų sienomis, ji koreguojama pagal visas išlaidas, įskaitant muitus ir mokesčius, patirtus tarp importavimo ir perpardavimo, taip pat priaugantį pelną.

Tam tikrais atvejais, išlaidos gali būti koreguojamos atsižvelgiant į įprastines pervežimo, draudimo, aptarnavimo, krovimo ir papildomas išlaidas, maito mokesčius, antidempingo muitus, kitus mokesčius, mokėtinus importuojančioje valstybėje už prekių importą ar pardavimą, ir pagrįstą pardavimo, bendrųjų ir administracinių išlaidų bei pelno skirtumą.

2.2.1.3. Palyginimas

Eksporto kainos ir normaliosios vertės palyginimas turi būti atliktas tuo pačiu prekybos lygiu, lyginant per kiek galima artimesnį laiką darytus pardavimus, atsižvelgiant į kitus skirtumus, turinčius įtakos kainų palyginamumui. Jeigu nustatytos normalioji vertė ir eksporto kaina nėra vienodo palyginamojo pagrindo, jos turi būti koreguojamos kiekvienu atveju individualiai, atsižvelgiant į besiskiriančius veiksniai, kurie, kaip tvirtinama arba įrodyta, turi įtakos kainoms ir kainų palyginamumui. Vengiama bet kokio dvigubo koregavimo, ypač dėl nuolaidų, lengvatų, parduotų prekių kiekių ar prekybos lygio. Kai atsižvelgiama į nurodytas sąlygas, veiksniai, pagal kuriuos gali būti koreguojama, yra: fizinės savybės; importo mokesčiai ir netiesioginiai mokesčiai; nuolaidos, lengvatos, parduotų prekių kiekiai; prekybos lygis; gabenimo, draudimo, aptarnavimo, krovimo ir pagalbinės išlaidos; pakavimas; kreditas; išlaidos po pardavimo; komisiniai; valiutos konvertavimas¹⁹ bei kiti veiksniai.

¹⁸Tarybos reglamentas (EB) Nr.1225/2009 dėl apsaugos nuo importo dempingo kaina iš Europos bendrijos narėmis nesančių valstybių, 2 str.8,9 dalys.

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2009:343:0051:0073:LT:PDF> [žiūrėta 2013 11 15]

¹⁹Tarybos reglamentas (EB) Nr.1225/2009 dėl apsaugos nuo importo dempingo kaina iš Europos bendrijos narėmis nesančių valstybių, 2 str.10 dalis, j) punktas Kai dėl kainų palyginimo reikia konvertuoti valiutą, ji konvertuojama pagal pardavimo dienos valiutų keitimo kursą, išskyrus, kai užsienio valiutos pardavimas išankstinėse rinkose yra tiesiogiai susijęs su tiriamu eksporto pardavimu – tuomet naudojamas išankstinio sandorio valiutos keitimo kursas. Paprastai

pardavimo diena laikoma sąskaitos-faktūros data, bet galima naudoti ir sutarties sudarymo, produktų užsakymo ar užsakymo patvirtinimo datą, jeigu jos yra labiau tinkamos esminėms pardavimo sąlygoms nustatyti. Valiutos keitimo kursosvyravimų nepaisoma, o eksportuotojams suteikiamas 60 dienų terminas pakoreguoti savo eksporto kainas pagal tiriamuojulakotarpiau buvusius valiutų kursų pasikeitimus.

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2009:343:0051:0073:LT:PDF> [žiūrėta 2013 11 15]

2.2.1.4. Dempingo skirtumas

Dempingo skirtumu laikomas dydis, kuriuo normalioji vertė viršija eksporto kainą. Dempingo skirtumas nustatomas individualiai pagal kiekvieną tiriamą eksportuotoją. Jeigu dempingo skirtumai yra nevienodi, gali būti nustatyti dempingo skirtumų svertiniai vidurkiai.

Laikantis kitų taikytinų nuostatų dėl teisingo palyginimo, dempingo skirtumas tiriamuoju laikotarpiu paprastai nustatomas palyginant normaliosios vertės svertinį vidurkį su visų eksporto į Bendriją sandorių kainų svertiniu vidurkiu arba palyginant individualias normaliąsias vertes su kiekvieno sandorio individualiomis eksporto į Bendriją kainomis. Tačiau normalioji vertė, nustatyta kaip svertinis vidurkis, gali būti palyginama su visų individualių eksporto į Bendriją sandorių kainomis, jeigu yra tam tikra eksporto kainų tendencija, kuri žymiai skiriasi priklausomai nuo pirkėjų, regionų ar laiko periodų, ir jeigu pirmame šios dalies sakinyje nurodyti metodai neatspindi viso vykstančio dempingo masto²⁰.

2.2.2. Žalos nustatymas

Sąvoka „žala“ suprantama kaip materialinė žala Bendrijos pramonei, materialinės žalos grėsmė Bendrijos pramonei arba materialinės kliūtys tai pramonei kurtis. Žala nustatoma, remiantis ją patvirtinančiais įrodymais ir objektyviai ištyrus:

- a) importo dempingo kaina kiekius ir poveikį panašių prekių kainoms Bendrijos rinkoje;
- b) tokio importo sąlygotą poveikį Bendrijos pramonei.

Vertinant importo dempingo kaina kieki, reikia atsižvelgti į tai, ar iš viso žymiai išaugo importas dempingo kaina absoliučiu dydžiu arba lyginant su gamyba ar suvartojimu Bendrijoje. Vertinant importo dempingo kaina poveikį kainoms, reikia nustatyti, ar produktai dempingo kaina yra importuojami žymiai mažesnėmis kainomis nei Bendrijos pramonės panašių prekių kainos, arba į tai, ar toks importas turėjo kitoki poveikį – ženkliai nusmukdė kainas arba smarkiai trukdė kainoms kilti, kaip kad būtų atsitikę kitomis aplinkybėmis. Nei vienas šių veiksnių nėra būtinai lemiamas.

Nagrinėjant importo dempingo kaina poveikį tiriamai Bendrijos pramonei, reikia iširti visus svarbius atitinkamos pramonės būklę apibūdinančius ekonominius veiksnius ir rodiklius, tokius kaip: pramonės pastangas atsigausti po dempingo ir subsidijavimo praeityje padaryto poveikio, esamo dempingo skirtumo dydį, esamą ir galimą prekybos, pelno normos, produkcijos, rinkos dalies, produktyvumo, investicijų grąžos,

²⁰Tarybos reglamentas (EB) Nr.1225/2009 dėl apsaugos nuo importo dempingo kaina iš Europos bendrijos narėmis nesančių valstybių, 2 str.11 dalis. // <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2009:343:0051:0073:LT:PDF> [žiūrėta 2013 11 15]

pajėgumų panaudojimo sumažėjimą; Bendrijos kainas įtakojančius veiksnius; esamą ir galimą neigiamą poveikį pinigų srautams, atsargų kiekiui, užimtumui, darbo užmokesčiui, gamybos plėtrai, galimybėms sukaupti kapitalą ir pritraukti investicijas. Šis sąrašas nėra išsamus, be to, jokie iš išvardytų veiksnių nėra būtinai lemiantys²¹.

Pateikus visus minėtus svarbius įrodymus turi būti akivaizdu, kad importas dempingo kaina sukelia žalą. Taip pat turi būti nagrinėjami ir kiti, be importo dempingo kaina, žinomi veiksniai, kurie tuo pat metu daro neigiamą poveikį Bendrijos pramonei, siekiant, kad šių veiksnių padaryta žala nebūtų priskiriama importui dempingo kaina. Tokio pobūdžio veiksniai gali būti: ne dempingo kainomis parduodamo importo kiekiai ir kainos, paklausos sumažėjimas ar vartojimo tendencijų pokyčiai, prekybos apribojimai ir konkurencija tarp trečiosios valstybės ir Bendrijos gamintojų, technologijos pažanga, Bendrijos pramonės eksporto plėtra ir gamybos našumo augimas²².

2.2.3. Tyrimo inicijavimas

Tyrimas nustatyti įtariamo dempingo buvimą, mastą ir poveikį pradedamas, gavus raštišką bet kurio fizinio ar juridinio asmens arba asociacijos, neturinčios juridinio asmens teisių Bendrijos pramonės vardu pateiktą skundą, išskyrus atvejus, kai ypatingomis aplinkybėmis nusprendžiama pradėti tyrimą negavus Bendrijos pramonės vardu paduoto raštiško skundo, kuriuo prašoma pradėti tokį tyrimą.

Skundas gali būti pateikiamas Komisijai arba valstybei narei, kuri jį perduoda Komisijai. Visų gautų skundų nuorašus Komisija siunčia valstybėms narėms. Netgi nesant skundo, jeigu valstybė narė turi pakankamai dempingo arba jo sukeltos žalos Bendrijos pramonei įrodymų, nedelsiant juos perduoda Komisijai. Pateikiant skundą, būtina pateikti įrodymus: dempingo, žalos ir priežastinio ryšio tarp įtariamo importo dempingo kaina ir įtarios žalos įrodymus. Taip pat prašyme turi būti pateikiama informacija apie prašymo pateikėją, jo gaminamos prekės vidaus gamybos mastus, taip pat apie svarstomą prekę, žinomus svarstomos prekės gamintojus ir eksportuotojus, duomenis apie kainas, kuriomis parduodama svarstoma prekė ją gaminančios ar eksportuojančios valstybės (valstybių) vidaus rinkose, eksporto kaina arba kitu atveju – apie kainas, kuriomis prekė yra pirmą kartą perparduodama nepriklausomam pirkėjui Bendrijoje; duomenis apie svarstomos prekės importo kiekio pokyčius, tokio importo poveikį tapačios arba panašios prekės kainoms Bendrijos rinkoje ir sąlygotą poveikį Bendrijos pramonei.

²¹Tarybos reglamentas (EB) Nr.1225/2009 dėl apsaugos nuo importo dempingo kaina iš Europos bendrijos narėmis nesančių valstybių, 3 str.5 dalis. <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2009:343:0051:0073:LT:PDF> [žiūrėta 2013 11 15]

²²Ten pat, 3 str.7 dalis. // <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2009:343:0051:0073:LT:PDF> [žiūrėta 2013 11 15]

Tam, kad būtų pradėtas tyrimas reikia nustatyti kokių mastu panašaus produkto gamintojai Bendrijoje pritaria ar nepritaria pateiktam skundai, nustatant, kad skundas laikytinas paduotu Bendrijos pramonės vardu. Skundas laikomas paduotu Bendrijos vardu ir pradėdamas tyrimas, jeigu jam pritaria tie Bendrijos gamintojai, kurių bendra gamybos apimtis sudaro daugiau nei 50% visų skundai pritariančių ar nepritariančių Bendrijos gamintojų, gaminančių panašią prekę, gamybos apimties. Tyrimas nepradedamas, jei skundai pritariančių Bendrijos gamintojų gamybos apimtys sudaro mažiau nei 25% visų Bendrijos gamintojų, gaminančių panašią prekę, gamybos apimties.

Sprendžiant, ar pradėti tyrimą, dempingo ir žalos įrodymai nagrinėjami kartu. Skundas atmetamas, jeigu dempingo ar žalos įrodymų nepakankama tyrimo atlikimui pagrįsti. Paprastai tyrimas nepradedamas tokių valstybių prekių atžvilgiu, iš kurių importas yra mažiau nei 1% bendros rinkos, nebent importas iš visų tokių valstybių kartu sudarytų daugiau kaip 3% Bendrijos suvartojimo.

Iki sprendimo pradėti tyrimą, apie gautą skundą dėl tyrimo inicijavimo viešai neskelbiama, bet gavus reikiama dokumentais pagrįstą skundą, prieš pradėdamas tyrimą apie tai pranešama nagrinėjamos eksportuojančios valstybės valdžiai.

Jeigu aišku, kad tyrimo procedūroms pradėti pakanka įrodymų, Komisija pradeda jas per 45 dienas nuo skundo pateikimo dienos ir apie tai paskelbia *Europos Bendrijų oficialiajame leidinyje*. Dėl antidempingo tyrimo neturi būti stabdomos ar ribojamos muitinės procedūros²³.

2.2.4. Tyrimas

Inicijavus tyrimo procedūras Komisija, bendradarbiaudama su valstybėmis narėmis, pradeda tyrimą Bendrijos mastu. Žala ir dempingas tiriami kartu. Tiriant dempingą tiriamasis laikotarpis paprastai imamas ne trumpesnis kaip 6 mėnesių laikotarpis iki tyrimo pradžios.

Klausimynus dėl dempingo tyrimo gavusioms šalims turi būti skirta ne mažiau kaip 30 dienų nuo klausimyno gavimo dienos atsakymams pateikti. Komisija gali prašyti, kad valstybės narės pateiktų informaciją, atlikti visas reikalingas apžiūras ir patikrinimus, ypač importuotojų, prekybininkų ir Bendrijos gamintojų atžvilgiu, bei atlikti tyrimus trečiosiose valstybėse, jeigu suinteresuotos įmonės duoda sutikimą ir jeigu nagrinėjamos valstybės valdžia yra oficialiai informuota ir tam neprieštaruja.

Vykstant antidempingo tyrimui, visoms suinteresuotoms šalims sudaromos visos sąlygos ginti savo interesus. Suinteresuota šalis išklausa, jeigu per *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* paskelbtame

²³Tarybos reglamentas (EB) Nr.1225/2009 dėl apsaugos nuo importo dempingo kaina iš Europos bendrijos narėmis nesančių valstybių, 5 str. <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2009:343:0051:0073:LT:PDF> [žiūrėta 2013 11 15]

pranešime nurodytą laiką pateikia raštišką prašymą ją išklausti, įrodydama, kad ji yra suinteresuota, kad tyrimo išvados gali turėti įtakos jai, ir kad yra svarbių priežasčių ją išklausti.

Skundo pateikėjai, importuotojai ir eksportuotojai bei juos atstovaujančios asociacijos, vartotojai ir vartotojų asociacijos, kurie apie save pranešė nurodyta tvarka, taip pat eksportuojančios valstybės atstovai, pateikę raštiškus prašymus, gali peržiūrėti visą bet kurios tyrime dalyvaujančios šalies pateiktą informaciją – skirtingai nei Bendrijos ar jos valstybių narių valdžios institucijų parengtus vidaus naudojimo dokumentus, – kuri yra svarbi jiems pateikiant savo argumentus, bet nėra konfidenciali, ir kuri yra naudojama atliekant tyrimą. Tokios šalys gali atsiliesti į gautą informaciją, o į jų pastabas atsižvelgiama, jeigu jos yra pakankamai pagrįstos atsiliepime²⁴.

Tyrimo procedūros turi būti baigtos, jei tai įmanoma, per vienerius metus. Tačiau bet kuriuo atveju tyrimas turi būti baigtas per 15 mėnesių nuo jo pradžios, o atsiėmus skundą, tyrimo procedūros gali būti nutrauktos, jeigu tai neprieštaruja Bendrijos interesams.

2.2.5. Laikinosios priemonės

Komisija, prieš nustatant nuolatinis antidempingo muitus gali įvesti laikinuosius muitus, jeigu:

- tyrimas pradėtas vadovaujantis nustatyta tvarka, apie tai viešai paskelbta ir suinteresuotoms šalims buvo sudarytos sąlygos pateikti ir paaiškinti informaciją;
- buvo priimtas teigiamas preliminarus sprendimas, kad egzistuoja dempingas ir jis sudaro sąlygas atsirasti žalai Bendrijos pramonei;
- tokios priemonės reikalingos siekiant išvengti žalos, kuri dėl dempingo būtų padaryta tyrimo laikotarpiu.

Laikinieji muitai gali būti nustatyti ne anksčiau kaip praėjus 60 dienų, bet ne vėliau kaip per devynis mėnesius nuo tyrimo procedūrų inicijavimo²⁵.

Reglamente numatyta²⁶, kad laikinojo antidempingo maito dydis negali viršyti preliminariai nustatyto dempingo skirtumo ir turi būti mažesnis už tokį skirtumą, jei tokio mažesnio maito dydžio pakaks pašalinti žalą Bendrijos pramonei. Atitinkamai tokias prekės išleidžiant į laisvą apyvartą Bendrijoje laikinojo maito mokėti nereikia, o tik turi būti pateikta garantija, kad laikinieji maitai bus sumokėti. Laikinieji maitai gali būti nustatyti šešiams mėnesiams, pratęsiant jų taikymą dar trejiems mėnesiams, arba gali būti iš karto

²⁴Tarybos reglamentas (EB) Nr.1225/2009 dėl apsaugos nuo importo dempingo kaina iš Europos bendrijos narėmis nesančių valstybių, 6 str.// <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2009:343:0051:0073:LT:PDF> [žiūrėta 2013 11 15]

²⁵Ten pat, 7 str.1 dalis. // <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2009:343:0051:0073:LT:PDF> [žiūrėta 2013 11 15]

²⁶Ten pat, 7 str.2 dalis. // <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2009:343:0051:0073:LT:PDF> [žiūrėta 2013 11 15]

nustatyti devyneriems mėnesiams. Tačiau pratęsti taikymą arba iš karto nustatyti devynerių mėnesių laikotarpį galima tik tuo atveju, jeigu to reikalauja ar Komisijai apie tai pranešus neprieštarauja eksportuotojai, atstovaujantys didelę susijusios prekybos dalį²⁷.

2.2.6. Įsipareigojimai dėl kainų

Komisija gali priimti bet kurio eksportuotojo savanoriškus įsipareigojimus peržiūrėti savo kainas ar nutraukti eksportą dempingo kainomis, jei, pasikonsultavus su Patariamuoju komitetu, įsitikinama, kad taip bus pašalintas žalingas dempingo poveikis. Tokiu atveju laikinieji arba galutiniai muitai netaikomi. Kainos pagal šiuos įsipareigojimus didinamos ne daugiau nei būtina dempingo skirtumui pašalinti, ir jos turėtų būti didinamos mažiau nei dempingo skirtumas, jei tokio padidrinimo užtektų žalai Bendrijos pramonei pašalinti.

Jeigu įsipareigojimai dėl kainų priimami, dempingo ir žalos tyrimas paprastai užbaigiamas. Nenustačius dempingo ar žalos, įsipareigojimas dėl kainų automatiškai nustoja galioti, išskyrus atvejus, kai dempingo ar žalos faktai nenustatomi iš esmės dėl priimto įsipareigojimo. Tokiais atvejais gali būti reikalaujama, kad įsipareigojimo būtų laikomasi pagrįstą laiką. Bet kuriai šaliai pažeidus ar atsiėmus savo įsipareigojimą dėl kainų įvedamas nuolatinis muitas²⁸.

2.2.7. Tyrimo baigimas, netaikant priemonių; galutinių muitų nustatymas ir taikymas atgal

Jei skundas atsiimtas, tyrimo procedūra gali būti nutraukta su sąlyga, kad tai neprieštaras Bendrijos interesams. Kai galutinai nustatyti faktai įrodo, kad yra dempingas ir jo padaryta žala bei dėl Bendrijos interesų reikia įsikišti, Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu, pateiktu pasikonsultavus su Patariamuoju komitetu, nustato galutinį antidempingo muitą. Taryba priima pasiūlymą, jei ji paprastąja balsų dauguma nenusprendžia atmesti pasiūlymo per vieną mėnesį nuo tos dienos, kai Komisija jį pateikė. Antidempingo muito suma neviršija nustatyto dempingo skirtumo, tačiau ji turėtų būti mažesnė už šį skirtumą, jei šio mažesnio muito pakaktų Bendrijos pramonei padarytai žalai pašalinti²⁹.

Laikinosios priemonės ir galutiniai antidempingo muitai taikomi tik toms prekėms, kurios išleidžiamos į laisvą apyvartą po to, kai įsigalioja priimtas sprendimas, išskyrus atvejus, numatytus šiame reglamente.

²⁷Tarybos reglamentas (EB) Nr.1225/2009 dėl apsaugos nuo importo dempingo kaina iš Europos bendrijos narėmis nesančių valstybių, 7 str.7 dalis. // <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2009:343:0051:0073:LT:PDF> [žiūrėta 2013 11 15]

²⁸Ten pat. 8 str.// <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2009:343:0051:0073:LT:PDF> [žiūrėta 2013 11 15]

²⁹Ten pat, 9 str.4 dalis // <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2009:343:0051:0073:LT:PDF> [žiūrėta 2013 11 15]

Galutinis antidempingo muitas gali būti taikomas prekėms, įvežtoms vartoti ne daugiau kaip 90 dienų likus iki laikinųjų priemonių taikymo pradžios, bet ne anksčiau tyrimo pradžios.

Jeigu nustatytas galutinis antidempingo muitas yra didesnis nei laikinasis, skirtumas nesurenkamas,³⁰ t.y. turi būti sumokėta nustatyto laikino antidempingo muto dydžio suma. Jeigu galutinis antidempingo muitas yra mažesnis nei buvo nustatytas laikinasis antidempingo muitas, mokama nustatyto galutinio antidempingo muto suma.

2.2.8. Priemonių trukmė, peržiūros ir muitų gražinimai

Pagal Reglamento³¹ 11 straipsnį, bet kuri antidempingo priemonė galioja tik tai tokį laiką ir tokiu mastu, kiek tai reikalinga neutralizuoti žalą sukeltą dumpingą. Galutinė antidempingo priemonė baigia galioti, praėjus penkeriems metams nuo sprendimo ją taikyti įsigaliojimo dienos arba penkeriems metams nuo paskutinės dempingą ir jo žalą nagrinėjusios peržiūros užbaigimo dienos, jeigu peržiūros metu nebuvo nustatyta, kad priemonei baigus galioti bus labai tikėtina, jog dempingas ir žala tęsis arba pasikartos. Pranešimai apie artėjančią galiojančių priemonių pabaigą ar taikomus pasikeitimus skelbiami Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje.

Peržiūra dėl priemonės pratęsimo gali būti pradėdama Komisijos arba Bendrijos gamintojų iniciatyva ir tokia priemonė galioja iki peržiūros pabaigos. Jau taikomos priemonės taip pat gali būti peržiūrimos, jei reikia, jeigu nuo galutinės priemonės taikymo pradžios yra praėjęs pagrįstai nustatytas bent vienerių metų laikotarpis. Peržiūros visais atvejais užbaigiamos per devynis mėnesius nuo peržiūros pradžios. Esant tokiai rinkos situacijai, prie kurios importuojamų prekių apyvartos ar kitos pasikeitę sąlygos, tikėtina turi mažai įtakos žalos atsinaujinimui ir jeigu Bendrijos pramonei buvo sudaryta galimybė pareikšti nuomonę, į kurią buvo atsižvelgta, Komisija gali suspenduoti priemonių galiojimą 9 mėnesiams, bet ne ilgiau kaip vieneriems metams.³²

³⁰Tarybos reglamentas (EB) Nr.1225/2009 dėl apsaugos nuo importo dempingo kaina iš Europos bendrijos narėmis nesančių valstybių, 10 str.3 dalis. <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2009:343:0051:0073:LT:PDF> [žiūrėta 2013 11 15]

³¹Tarybos reglamentas (EB) Nr.1225/2009 dėl apsaugos nuo importo dempingo kaina iš Europos bendrijos narėmis nesančių valstybių. // <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2009:343:0051:0073:LT:PDF> [žiūrėta 2013 11 15]

³²Ten pat, 14 str.4 dalis. // <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2009:343:0051:0073:LT:PDF> [žiūrėta 2013 11 15]

III. TARIFINIS PREKIŲ KLASIFIKAVIMAS

3.1. Tarptautinė Suderintos prekių aprašymo ir kodavimo sistemos konvencija, jos struktūra ir taikymas

Plečiantis tarptautinei prekybai, norint sudaryti palankesnes sąlygas tarp susitariančių šalių ir siekiant palengvinti statistinių duomenų rinkimą, palyginimą bei jų analizę; atsižvelgiant į tai, kad technologijos ir tarptautinės prekybos būdų pasikeitimai reikalauja, kad Prekių klasifikavimo pagal muitų tarifus nomenklatūros konvencija, būtų iš esmės pakeista, nes Vyriausybės ir prekybos interesų poreikis išsamumo mastui muitinės ir statistikos tikslams yra ženkliai didesnis negu pateiktas nomenklatūroje, kuri pridėta prie minėtos konvencijos; bei atsižvelgiant į tai, kad siekiama Suderintą sistemą naudoti įvairių transporto rūšių krovinių tarifų ir transporto statistikos tikslams bei siekiama kiek įmanoma daugiau naudoti komercinio prekių aprašymo ir kodavimo sistemose; norint, kad ji būtų skirta kaip galima didesniai importo ir eksporto prekybos statistikos ir gamybos statistikos tarpusavio ryšiui skatinti bei siekiant patenkinti poreikius naudojant kombinuotą tarifų/statistikos nomenklatūrą, tinkamą įvairių su tarptautine prekyba susijusių interesų poreikiams tenkinti besiekiant supaprastinti prekių kodavimą ir muitų tarifų nustatymą tarptautinėje viso pasaulio šalių prekyboje, 1983 m. birželio 14 d., Briuselyje pasirašyta Tarptautinė Suderintos prekių aprašymo ir kodavimo sistemos konvencija (toliau SS – konvencija)³³.

SS konvencija sudaro: preambulę, 20 straipsnių bei priedas, kuris ir yra Suderinta prekių aprašymo ir kodavimo sistema (angl. *Harmonized Commodity Description and Coding System (HS)*). Konvencijos priede pateikta Nomenklatūra, sudaryta iš pozicijų ir subpozicijų, o taip pat jas atitinkančių skaitmeninių kodų, skyrių, skirsnų ir subpozicijų pastabų bei bendrųjų SS (interpretavimo) taisyklių (toliau – BAT). SS konvencijos tikslas – palengvinti tarptautinę prekybą, sumažinti tarptautinių mainų išlaidas, palengvinti statistikos duomenų rinkimą ir lyginimą.³⁴ Šalys prisijungdamos prie šios konvencijos įsipareigojo laikytis atitinkamų SS taikymo taisyklių, t. y.,: SS skaitmeninius kodus taikyti be jokių pakeitimų ar papildymų, laikytis visų SS aiškinimo (interpretavimo) taisyklių, atsižvelgiant į visas pastabas, nekeisti SS apimties ir prisilaikyti kodų eiliškumo.

³³ Tarptautinė Suderintos prekių aprašymo ir kodavimo sistemos konvencija.

[http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=DD:02:03:21987A0720\(01\):LT:PDF](http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=DD:02:03:21987A0720(01):LT:PDF) [žiūrėta 2013 12 09]

³⁴ Gurevičienė J. J. Tarifinių prekių klasifikavimas. Žinynas. I dalis. Bendrieji klasifikavimo principai // Mykolo Romerio universitetas. Vilnius, 2008. P. 5.

Prie SS konvencijos Lietuvos Respublika prisijungė 1995 m. sausio 1 dieną.³⁵ Tarptautinėje klasifikacijos sistemoje SS klasifikatoriui skiriamas pagrindinis vaidmuo. SS – tai daugiatakslė prekių nomenklatūra, kurios kiekvienas dėmuo užkoduotas šešiaženkliais skaitmeniniu kodu. Ši prekių nomenklatūra jungia savyje prekių aprašymus ir kodus, naudojamus muitų tarifuose. SS klasifikavimo objektai – importuojamos ir eksportuojamos prekės, todėl jame klasifikuojamos visos tarptautinėje prekyboje egzistuojančios prekės, netgi ir tokios prekės, kaip dujos, elektros energija bei kai kurias paslaugas materializuojantys rezultatai, pvz.: architektų brėžiniai ir kt.

SS nomenklatūros struktūra:

1. Bendrosios aiškinimo (interpretavimo) taisyklės;
2. Skyrių, skirsnių bei subpozicijų pastabos;
3. Skyriai, skirsniai, pozicijos ir subpozicijos.

Suderintos (Harmonizuotos) prekių aprašymo ir kodavimo sistemos (SS) nomenklatūros struktūra yra hierarchinė, turinti dešimtainės sistemos šešiaženklį skaitmeninį kodą. Aukščiausias lygmuo – skyrius. Skyriai žymimi romėniškais skaitmenimis nuo I iki XXI, tačiau į prekės kodo struktūrą jie neįeina. Skyriuose prekės sugrupuotos pagal pramonės šakas.

Pirmieji du prekės kodo ženklai vadinami skirsniu. Skirsnių yra 96 (77 skirsnio nėra). Kiekvieno skirsnio lygmenyje prekės klasifikuojamos pagal:

- medžiagą iš kurios jos pagamintos (sudarytos) (pvz., 39 skirsnis – plastikai ir jų gaminiai, 70 skirsnis – stiklas ir stiklo dirbiniai);
- prekės paskirtį ar atliekamą funkciją (pvz., 65 skirsnis – galvos apdangalai ir jų dalys, 95 skirsnis – žaislai, žaidimai ir sporto reikmenys, jų dalys);
- apdirbimo lygį (pvz., 10 skirsnis - grūdinės kultūros, neapdorotos, 11 skirsnis – grūdų malybos produktai, o 19 skirsnis – jų konditerija ir paruošti patiekalai iš miltų);
- prekių kilmę (pvz. gyvūninės kilmės – 1 skirsnis, augalinės kilmės produktai – valgamosios daržovės ir vaisiai – 7-8 skirsniai);
- cheminę sudėtį (pvz. 35 skirsnis – albumininės medžiagos, modifikuoti krakmolai, klijai, fermentai).

Pirmieji keturi prekės kodo skaitmenys vadinami pozicija. Pozicijoje prekės klasifikuojamos pagal labiau detalius ir specifinius požymius nei nurodyta skirsnio pavadinime, pvz.

62 skirsnyje taikomos skirtingos pozicijos:

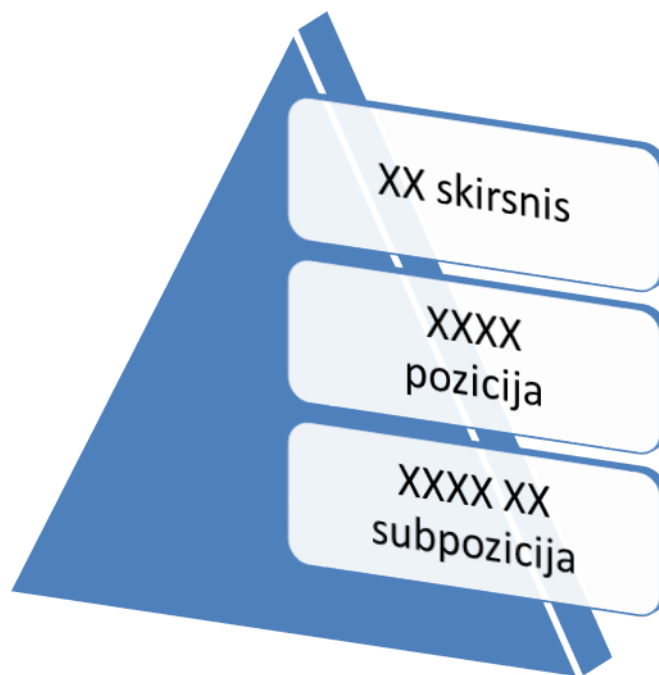
- 6201 vyriškiems ir berniukų paltams, puspalciams ir kt. panašaus pobūdžio drabužiams;

³⁵ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1994 m. balandžio 27 d. nutarimas Nr. 325 „Dėl prisijungimo prie Harmonizuotos prekių aprašymo ir kodavimo sistemos tarptautinės konvencijos“//Valstybės žinios. 1994, Nr. 33-604.

- 6202 moteriškiems ir mergaičių paltams, puspalčiams ir kt. Panašaus pobūdžio drabužiams.

Šeši pirmieji kodo skaitmenys yra subpozicija. Naudojami panašūs detalizacijos kriterijai, tačiau taip pat gali būti naudojami ir papildomi kriterijai (pvz.: 1806 pozicijoje naudojamas riebumo kriterijus).

SS kodo struktūra tokia:

8 pav. SS kodo struktūra

Skirsnių lygmeniu paprastai prekės klasifikuojamos pagal medžiagos apdorojimo laipsnį: žaliava – pusfabrikačiai – baigti gaminti dirbiniai. Paprastai tai skirsniai, kuriuose klasifikuojamos prekės pagal medžiagą.

SS prekių aprašymuose įvairūs skyrybos ženklai dažnai lemia prekės aprašymo prasmę:

- kabliataškis (;) - jis reiškia tą patį ką ir taškas (.) paprastame tekste.
- kablelis (,) - aprašymas po paskutinio kablelio vienoje grupėje taikomas visoms anksčiau grupėje minėtoms prekėms.

Prie daugumos SS skyrių ir skirsnių pateikiamos pastabos. Pastabų studijavimas būtinas kaip pirmas žingsnis į teisingą prekių klasifikavimą. Jos leidžia nustatyti klasifikavimo prioritetus, nurodo kas neklasifikuojama, pateikia išimtis, atitinkamų sąvokų išaiškinimą, nurodo skyrių arba skirsnių apribojimus, išplėtimus.

Todėl priskiriant prekę atitinkamai pozicijai būtina vadovautis:

- šešiomis bendrosiomis aiškinimo taisyklėmis;
- skyrių, skirsnių, subpozicijų papildomosiomis pastabomis.

SS nomenklatūroje naudojama brūkšnelių sistema. Brūkšnelių skaičius pozicijoje priklauso nuo detalizacijos lygio. Subpozicijos, pažymėtos vienu brūkšneliu - 1 lygis, subpozicijos, pažymėtos dviem brūkšneliais - 2 lygis ir t.t.

Geriausias būdas paaiškinti brūkšnelių taikymą, tai konkrečios prekės klasifikavime taikomas prekių pozicijų detalizavimo gylio nustatymas. Svarbiausia taisyklė, kurią reikia išlaikyti norint teisingai suklasifikuoti prekę, tai atskirti to paties lygio subpozicijas ir toliau klasifikuojant eiti gilyn taikant atmetimo principą. Kaip konkrečios prekės klasifikavimo pvz. paimkime valgomąją druską, kurią visi kasdien naudojame maistui. Žemiau pateiktame pvz. daromus žingsnius parodo skaičiai, o žalia rodyklė tinkamą subpozicijos pasirinkimą taikant brūkšnelių sistemą ir remiantis atmetimo principu (pažymėta raudona rodykle, t.y. kas netinka klasifikuojant prekę) eiti gilyn. Atlikus žemiau parodytus žingsnius, mes nustatome, kad valgomoji druska, naudojama žmonių maistui klasifikuojama 2501 00 91 subpozicijoje.

Pvz. Valgomosios druskos klasifikavime taikomi žingsniai ir detalizacijos gylio nustatymas taikant brūkšnelių sistemą³⁶

Skirsnis_25	DRUSKA; SIERA; ŽEMĖS IR AKMENYS; TINKAVIMO MEDŽIAGOS, KALKĖS IR CEMENTAS	
2501	Druska (įskaitant valgomąją ir denatūruotą) ir grynas natrio chloridas, ištirpinti ar neištirpinti vandenyje, arba su apsaugančiais nuo sukepimo ar laisvo byrėjimo agentų priedais arba be jų; jūros vanduo	
- 2501 00 10	- Jūros vanduo ir druskos tirpalai	Pastaba TN084
-- 2501 00 31	-- Druska (įskaitant valgomąją ir denatūruotą) ir grynas natrio chloridas, ištirpinti ar neištirpinti vandenyje, arba su apsaugančiais nuo sukepimo ar laisvo byrėjimo agentų priedais arba be jų	
--- 2501 00 51	--- Skirta cheminiams virsmams (Na atskyrimui nuo Cl) gaminant kitus produktus	Pastaba TN084
----	----	
----- 2501 00 91	----- Denatūruota arba skirta vartoti pramonėje (įskaitant rafinavimą), išskyrus konservavimą arba žmonėms ar gyvūnams vartoti skirtų maisto produktų gamybą	
----- 2501 00 99	----- Kita	Pastaba TN084
----- 2501 00 91	----- Druska, tinkama vartoti žmonėms	Pastaba TN084
----- 2501 00 99	----- Kita	Pastaba TN084

9 pav. Klasifikavimo eigos pavyzdys

Kai sugretinamos dvi ar daugiau vienos pozicijos subpozicijų, būtina atkreipti dėmesį, kad tarpusavyje galima lyginti tik to paties lygio subpozicijas.

Tam tikrais atvejais prekės gali būti klasifikuojamos keliose SS pozicijose:

- prekės klasifikuojamos ir pagal medžiagą, iš kurios jos pagamintos, ir pagal atliekamą funkciją (naudojimą), todėl ta pati prekė gali būti klasifikuojama keliose pozicijose (arba pagal medžiagą, arba pagal atliekamą funkciją;

³⁶ LITAR duomenų bazė. http://litarweb.cust.lt/taric/web/browsetariff_LT?Year=&&Month=&&Day= [žiūrėta 2014 03 23]

- dažnai prekė gali būti pagaminta iš dviejų medžiagų, klasifikuojamų skirtingose pozicijose. Antroji (b) BAT leidžia klasifikuoti tokią prekę, kaip pagamintą iš vienos medžiagos. Jeigu būtina atsižvelgti į visas sudėtines dalis (pvz., medinė pakaba su metaliniu kabliu), tai ta pati taisyklė leidžia tokią prekę klasifikuoti paskutinėje pozicijoje „kiti“;

- kitu atveju prekė gali atlikti dvi funkcijas, kurios apibūdintos dviejose pozicijose (pvz., radijo imtuvas su žadintuvu).

Tokios daugiafunkcinės prekės dažnai būna įvardytos subpozicijose arba paminėtos skyrių ar skirsnių pastabose, kurios leidžia nustatyti klasifikavimo prioritetus, nurodo, kas neklasifikuojama skirsnyje ir kai kurių prekių klasifikavimo ypatumus, išaiškina sąvokas, vartojamas nomenklatūroje. Taip pat privaloma vadovautis šešiomis bendrosiomis aiškinimo taisyklėmis, kurios nurodo klasifikavimo principus ir sudaro bendrąsias prielaidas taikyti nomenklatūrą.³⁷

3.2 Europos Ekonominės Bendrijos Kombinuotoji nomenklatūra ir jos struktūra

Europos Ekonominėje Bendrijoje (EEB), išplėtus SS nomenklatūrą, buvo sukurta Kombinuotoji nomenklatūra (toliau - KN), kurios pagrindą sudaro SS kodas bei septintas ir aštuntas skaitmenys. Kombinuotoji nomenklatūra nustatyta 1987 m. liepos 23 d. Komisijos reglamentu (EEB) Nr.2658/87 dėl tarifų ir statistinės prekių nomenklatūros bei dėl bendrojo muitų tarifo³⁸. Ši KN struktūra ir klasifikavimo principai analogiški kaip ir SS. Ruošiant KN buvo griežtai prisilaikoma SS konvencijos reikalavimų. KN privalomos visos SS bendrosios interpretavimo taisyklės, skyrių bei skirsnių pastabos. .

KN sudaro:

- Bendrosios aiškinimo taisyklės (BAT);
- Skyrių, skirsnių ir subpozicijų pastabos;
- Skyriai, skirsniai, pozicijos, SS subpozicijos.

Taip pat į KN įvestos bendrosios taisyklės, taikomos vertės ir masės charakteristikoms, pakavimo talpykloms ir pakavimo medžiagoms ir papildomosios pastabos ir KN subpozicijos – 8 skaitmenys.

Europos Bendrijoje leidžiami KN priedai:

- EEB KN paaiškinimai (OL C 137, 2011);
- Europos Bendrijos Komisijos reglamentai dėl tam tikrų prekių klasifikavimo;

³⁷ Gurevičienė J.J. Tarifinis prekių klasifikavimas. – Vilnius: Mykolo Romerio universitetas, 2008. T. 1. P. 13-29.

³⁸Tarybos reglamentas (EEB) 1987 m. liepos 23 d. Nr. 2658/87 dėl tarifų ir statistinės nomenklatūros bei dėl Bendrojo muitų tarifo. <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CONSLEG:1987R2658:20000101:LT:PDF> [žiūrėta 2013 12 07]

- Europos Privalomosios tarifinės informacijos (EPTI) duomenų bazė (angliškai EBTI - European Binding tariff information).

Prekių klasifikavimas tikrai sudėtingas ir svarbus dalykas, tuo tikrai įsitikinsime darbe nagrinėdami konkrečių prekių klasifikavimą, situacijas kurių nagrinėjimas dažnai atvejais persikelia į Mokestinių ginčų komisiją ar teismus. Prekių klasifikavimo KN šaltiniai³⁹:

- KN bendrosios taisyklės;
- SS paaiškinimai (HS Explanatory notes);
- Klasifikavimo patarimai;
- KN paaiškinimai (Europos Bendrijos KN paaiškinamosios pastabos);
- PMO rekomendacijos (WCO Recommendation);
- EB komisijos reglamentai ir nutarimai dėl prekių klasifikavimo;
- PMO sprendimai ir paaiškinimai dėl prekių klasifikavimo;
- SS ir SS paaiškinimų abėcėlinė rodyklė (Alphabetical Index to the Harmonized Commodity Description and coding System);
- SS duomenų bazė;
- EPTI duomenų bazė;
- Europos teisingumo teismo sprendimai (ETTS).

Europos Bendrijos Bendrasis muitų tarifas - sąvoka „Bendrasis muitų tarifas“ reiškia Kombinuotosios nomenklatūros ir muitų tarifų, nustatytų kiekvienai nomenklatūros subpozicijai, kombinaciją. Ši sąvoka taip pat reiškia ir kitus su užsienio prekybos reikalavimais susijusius aspektus (pvz., leidimai, kvotos, licencijos ir kt.). EB Bendrasis muitų tarifas patvirtintas 2013 m. spalio 4 d. Europos Komisijos reglamentu Nr. 1001/2013, iš dalies keičiančiu Tarybos reglamento (EB) Nr. 2568/87 dėl tarifų ir statistinės nomenklatūros bei dėl Bendrojo muitų tarifo I priedą.

EB bendrąjį muitų tarifą sudaro:

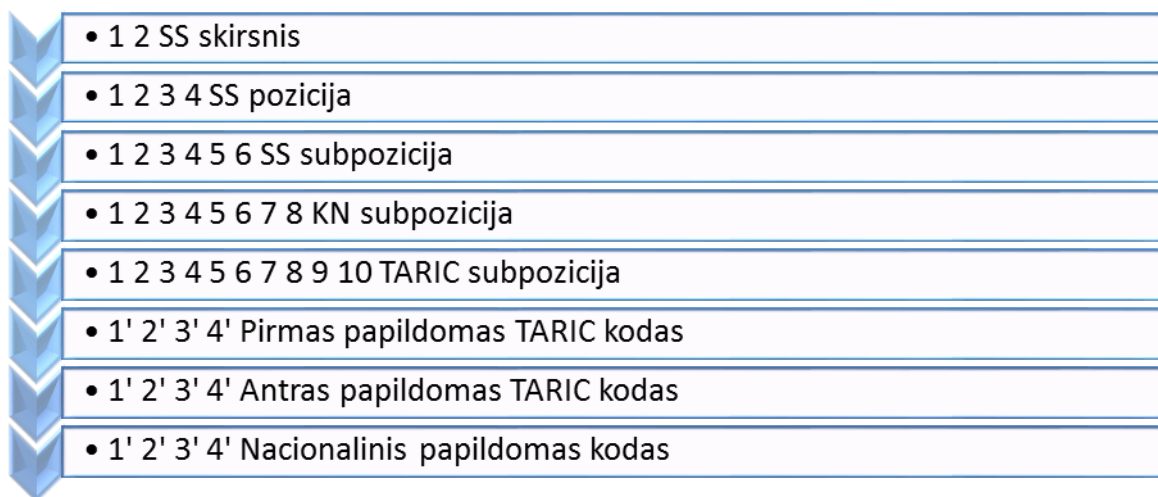
- EB kombinuotoji nomenklatūra (KN).
- bet kuri kita nomenklatūra, visai arba iš dalies sudaryta remiantis KN arba ją papildanti bet kuriais poklasiais, kuri įsteigta konkrečių sričių dalykus reglamentuojančiomis Bendrijos nuostatomis ir skirta naudoti taikant tarifų priemones, susijusias su prekyba prekėmis;
- Privalomųjų mokėjimų, paprastai taikomų KN nurodytoms prekėms, normos ir kiti rodikliai;

³⁹ <http://www.cust.lt/web/guest/689>

- Lengvatinių tarifų priemonės, nustatytos susitarimais, kuriuos Bendrija yra sudariusi su tam tikromis šalimis arba šalių grupėmis ir kuriose joms suteikta teisė naudotis lengvatiniu (preferenciniu) tarifų režimu;
- Lengvatinių (preferencinių) tarifų priemonės, kurias Bendrija vienašališkai taiko tam tikroms šalims, šalių grupėms arba teritorijoms;
- Autonominės muitų suspendavimo priemonės, kuriomis sumažinami tam tikroms prekėms nustatyti importo muitai arba nuo jų atleidžiama;
- Kitos tarifų priemonės, nustatytos kitais Bendrijos teisės aktais.

Europos Sąjungos Integruotas tarifas TARIC yra Bendrojo muitų tarifo bei kitų ES prekybos reguliavimo priemonių taikymo instrumentas. Tai centrinė duomenų bazė, sukurta ir prižiūrima EK DG TAXUD ekspertų, kurioje pateikta apibendrinta informacija apie Bendrijoje taikomas tarifinio ir kai kurias netarifinio reguliavimo priemones. Ji savarankiško statuso neturi, tačiau naudojama visose ES valstybės narėse.

TARIC teisinį pagrindą sudaro Bendrijos muitinės kodekso (Tarybos reglamentas 2913/92) 20 straipsnis, Bendrijos muitinės kodekso įgyvendinimo nuostatos (Komisijos reglamentas 2454/93) ir Tarybos reglamentas (EEB) Nr. 2658/87 dėl tarifų ir statistinės nomenklatūros ir bendrojo muitų tarifo. TARIC pagrįstas Kombinuotąja nomenklatūra, jo kodą sudaro 10 skaitmenų: 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 ir galimi papildomi TARIC kodai.

10 pav. **Prekės kodo struktūra**

Europos Komisija, atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo ir į Tarybos reglamentą (EEB) Nr. 2658/87 dėl tarifų ir statistinės nomenklatūros bei dėl Bendrojo muitų tarifo, ir

ypač į jo 9 ir 12⁴⁰ straipsnius, kiekvienais metais priima reglamentą, kuriame kartu su Bendrojo muitų tarifo autonominiais ir įprastiniais muitais pateikiamas galutinis Kombinuotosios nomenklatūros variantas, atsirandantis pritaikius Tarybos arba Komisijos patvirtintas priemones. Būtinybę iš dalies pakeisti Kombinuotąją nomenklatūrą sąlygoja:

- siekis supaprastinti jos struktūrą;
- su statistika ir prekybos politika susijusių reikalavimų pakeitimai;
- pakeitimai, padaryti siekiant įgyvendinti tarptautinius įsipareigojimus, technologijų ir prekybos pokyčius;
- poreikis suderinti ir aiškinti tekstus, pakeitimus suderintos sistemos nomenklatūroje pagal Muitinių bendradarbiavimo tarybos rekomendaciją ir išvardintų pakeitimų pasekmes. Tokia pakeista ir atnaujinta 2011 m. Kombinuotosios nomenklatūros redakcija patvirtinta Komisijos reglamentu (EB) Nr.861/2010 iš dalies keičiančiu Tarybos reglamento (EEB) Nr. 2658/87 dėl tarifų ir statistinės nomenklatūros bei dėl Bendrojo muitų tarifo I priedą⁴¹.

Europos Komisija, atsižvelgdama į:

- kai kuriuos Tarybos reglamente (EB) Nr. 1186/2009 (nustatančiame Bendrijos atleidimo nuo muitų sistemą) nurodytų prekių gabenimo atvejų ypatumus;
- Komisijos reglamente (ES) 113/2010 (dėl Bendrijos statistikos, susijusios su išorės prekyba su ES nepriklausančiomis šalimis) išdėstytas nuostatas bei siekdama tinkamai įgyvendinti minėtų teisės aktų reikalavimus bei sumažinti administracinę naštą, susijusią su tokių prekių deklaravimu, skaidrumo ir informacijos sklaidos tikslais priėmė Komisijos reglamentą (ES) Nr.1228/2010, kuriuo iš dalies keičiamas Tarybos reglamento (EEB) Nr. 2658/87 dėl tarifų ir statistinės nomenklatūros bei dėl Bendrojo muitų tarifo I priedas, tokioms prekėms priskiriant specialų KN kodą, t.y. papildant KN 99 skirsnium. Tokiu reglamentu yra Komisijos reglamentas (ES) Nr.1228/2010, kuriuo iš dalies keičiamas Tarybos reglamento (EEB) Nr. 2658/87 dėl tarifų ir statistinės nomenklatūros bei dėl Bendrojo muitų tarifo I priedas.⁴² 2014 m. importuojamoms prekėms taikomas 2013 m. spalio 4 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) Nr. 1001/2013, kuriuo iš

⁴⁰ “Kiekvienais metais Komisija priima reglamentą, kuriame kartu su Bendrojo muitų tarifo autonominiais ir įprastiniais muitais pateikiamas galutinis Kombinuotosios nomenklatūros variantas, atsirandantis pritaikius Tarybos arba Komisijos patvirtintas priemones. Minėtasis reglamentas paskelbiamas ne vėliau kaip iki spalio 31 d. Europos Bendrijų oficialiajame leidinyje ir taikomas nuo kitų metų sausio 1 d.“

⁴¹Komisijos reglamentas (ES) Nr. 861/2010 iš dalies keičiantis Tarybos reglamento (EEB) Nr. 2658/87 dėl tarifų ir statistinės nomenklatūros bei dėl Bendrojo muitų tarifo I priedą.

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2010:284:0001:0887:LT:PDF> [žiūrėta 2014 01 03]

⁴²Komisijos reglamentas (ES) Nr. 1228/2010 kuriuo iš dalies keičiamas Tarybos reglamento (EEB) Nr. 2658/87 dėl tarifų ir statistinės nomenklatūros bei dėl Bendrojo muitų tarifo I priedas.

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2010:336:0017:0019:LT:PDF> [žiūrėta 2014 01 03]

dalies keičiamas Tarybos reglamento (EEB) Nr. 2658/87 dėl tarifų ir statistinės nomenklatūros bei dėl Bendrojo muitų tarifo I priedas.⁴³

Lietuvos Respublikos integruotas tarifas LITAR yra informacijos apie ES bei nacionalinius muitus ir mokesčius bei kai kuriuos draudimus ir apribojimus rinkinys, sudarytas ir tvarkomas kaip kompiuterinė duomenų bazė. Integruotą tarifą sudaro nuo 2004 m. gegužės 1 d. Lietuvos Respublikoje galiojantys Europos Bendrijos integruoto tarifo TARIC duomenys, papildyti nuo 2004 m. gegužės 1 d. galiojančiais duomenimis apie muitinės administruojamus nacionalinius mokesčius (akcizą ir PVM). LITAR (ar TARIC) duomenų bazėje yra pateiktas prekių nomenklatūros medis ir nėra bendrųjų aiškinimo taisyklių, skyrių ir skirsnių pastabų, bei kitos informacijos, kuri skelbiama minėtuose reglamentuose ir yra svarbi teisingam prekių deklaravimui.

3.3. Neteisingas prekių klasifikavimas kaip teisės pažeidimas

Vienas iš svarbiausių valstybės ekonomikos uždavinių – užtikrinti tinkamą valstybės biudžeto, mokesčių ir išlaidų reguliavimą (fiskalinę politiką), kur valstybės biudžeto pajamų šaltinis – mokesstinės pajamos. Skiriamos dvi mokesčių grupės: tiesioginiai (atspindi kapitalo, darbo, nekilnojamo turto ir žemės) ir netiesioginiai (apmokestinimo objektais tampa prekės ir paslaugos) mokesčiai. Netiesioginiams mokesčiams priskiriami ir muitai.

Kokiais muitais ir kitais mokesčiais bus apmokestinama konkreti prekė priklauso nuo jai priskirto kodo pagal KN.

Teisingas prekių klasifikavimas rodo, kad yra :

- mokamas tinkamas muto mokestis ir kiti mokesčiai bei rinkliavos;
- įvežamos arba išvežamos prekės pagal tinkamas taisykles, t.y. tinkamai taikomos prekėms nustatytos netarifinio reguliavimo priemonės: leidimai, licencijos, draudimai ar apribojimai;
- kaupiami teisingi prekybos statistiniai duomenys.

Vadinasi, muitinės deklaracijoje nurodžius neteisingą prekės kodą gali būti neteisingai apskaičiuoti deklaruojamai prekei taikomi mokesčiai ar dalis mokesčių gali būti iš viso nesumokėti, todėl valstybė patirs žalą, be to atsiras teisės aktų pažeidimo tikimybė, sąžiningos konkurencijos iškraipymas.

Neteisingas duomenų pateikimas yra laikomas muitinės apgaulė. Muitinės apgaulė apibrėžiama kaip bet kokių muitinės įstatymų, pažeidimas, kai asmuo apgaulės būdu suklaidina muitinę ir taip visai ar iš dalies

⁴³ Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) Nr. 1001/2013 kuriuo iš dalies keičiamas Tarybos reglamento (EEB) Nr. 2658/87 dėl tarifų ir statistinės nomenklatūros bei dėl Bendrojo muitų tarifo I priedas 2013 m.// <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2013:290:0001:0901:LT:PDF>

nesumoka importo ar eksporto muitų ir mokesčių arba išvengia Muitinės įstatyme nustatytų draudimų ar apribojimų taikymo, arba gauna kokios nors naudos, nesuderinamos su Muitinės įstatymu⁴⁴.

Vienas iš muitinės apgaulės būdų – prekių (daiktų) deklaravimo tvarkos pažeidimas - neteisingų duomenų pateikimas deklaracijoje, jei tai turėjo ar galėjo turėti įtakos importo (eksporto), kitų mokesčių nepriskaičiavimui arba jų sumažinimui. Neteisingas duomenų pateikimas deklaracijoje gali pasireikšti įvairiai:

- 1) neteisingo prekių kodo ir pavadinimo nurodymu;
- 2) neteisingo prekių kiekio nurodymu;
- 3) neteisingos prekės muitinės vertės nurodymu;
- 4) neteisingo prekės kilmės nurodymu ir kt.

Neteisingas prekių klasifikavimas kaip teisės pažeidimas reglamentuotas Administracinių teisės pažeidimų kodekso 209 straipsnyje.⁴⁵

Importuojamų prekių muitinio vertinimo kontrolė ir organizavimas, muitinės teisės aktų pažeidimų klasifikavimas, sankcijų taikymas, nuobaudų dydžiai priklauso ES kiekvienos valstybės narės jurisdikcijai.

Komisijos 2000 m. vasario 29 d. pranešime, kuris parengtas atlikus valstybių narių muitinės veiklos patikrinimą, nurodyta, kad valstybių narių muitinėse atlikus papildomus tikrinimus, susijusius su muitų teisės aktų taikymu, 1998 m. papildomai priskaičiuota 306 860 262 eurų muitų ir mokesčių, iš jų dėl neteisingo prekių klasifikavimo – 21 proc. Lietuvos Respublikos asmenų tikrinimo metu 2004 m. dėl neteisingo prekių klasifikavimo papildomai apskaičiuoti 31,5 proc. mokesčių⁴⁶.

Muitų surinkimo praktikoje pasitaiko atvejų, kai eksportuotojas/importuotojas neteisingai deklaruoja prekės kodą sąmoningai siekdamas apeiti nustatytus antidempingo muitus ir taip sumokėti mažesnius mokesčius.

⁴⁴ Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 94/11/EB dėl valstybių narių įstatymų ir kitų teisės aktų, reglamentuojančių medžiagų, naudojamų pagrindinėms vartotojams parduodamos avalynės dalims, ženklavinimą, suderinimo 1994 m., 1 straipsnis. <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CONSLEG:1994L0011:20070101:lt:PDF> [žiūrėta 2014 01 03]

⁴⁵ LR Administracinių teisės pažeidimų kodeksas, 2006 m. 209 straipsnis.

⁴⁶ Radžiukynas J. Importuojamų prekių muitinio įvertinimo kontrolė Lietuvos muitinėje Europos Bendrijos muitinių strategijos kontekste // Jurisprudencija. 2005, Nr. 73(65). P. 53.

IV. KAI KURIŲ PREKIŲ IR PREKIŲ GRUPIŲ KLASIFIKAVIMO YPATUMAI IR ANTIDEMPINGO MUITŲ TAIKYMO GALIMYBĖ

4.1. Stiklo pluoštas ir jo dirbiniai

Šioje darbo dalyje nagrinėsiu 70 KN skirsnyje, kuris apima stiklo ir jo dirbinių klasifikavimą, vienos KN pozicijos 7019, kurioje klasifikuojamoms kai kurioms Kinijos kilmės ar siunčiamoms iš Taivano ir Tailando prekėms, yra nustatytas antidempingo muitas ir atitinkamai atsiranda rizika, kad neteisingai suklasifikavus prekes gali būti išvengta nustatyto antidempingo muito taikymo.

Pradedant nagrinėti šioje 7019 pozicijoje (Stiklo pluoštai (įskaitant stiklo vata) ir jų dirbiniai (pavyzdžiui, verpalai, audiniai) klasifikuojamas prekes, pirmiausiai norėčiau aptarti sąvokų aiškinimą kas klasifikuojama šioje pozicijoje. KN 70 sk. 4 pastaba numato, kad 7019 pozicijoje sąvoka „stiklo vata“ reiškia:

- mineralines vatas, kurių sudėtyje esantis silicio dioksidas (SiO_2) sudaro ne mažiau kaip 60 % masės;
- mineralines vatas, kurių sudėtyje esantis silicio dioksidas (SiO_2) sudaro mažiau kaip 60 % masės, bet šarminio metalo oksidas (K_2O arba Na_2O) sudaro daugiau kaip 5 % masės arba boro oksidas (B_2O_3) sudaro daugiau kaip 2 % masės.

Mineralinės vatos, neatitinkančios nurodytųjų charakteristikų, klasifikuojamos 6806 pozicijoje.

Remiantis Europos Sąjungos Kombinuotosios Nomenklatūros 2011 m. paaiškinimais⁴⁷(KN 2011 m. paaiškinimai) šioje pozicijoje (7019) klasifikuojami stiklo dirbiniai gaminami iš tekstilinio stiklo, t. y. stiklo dirbiniai, kuriuose gijos daugiausia išdėstytos lygiagrečiai viena kitai. Tekstilinis stiklas yra dviejų rūšių:

- ištisinis stiklo pluoštas susideda iš daugelio nepertraukiamų ir lygiagrečių gijų, kurių skersmuo paprastai būna tarp 5 ir 15 μm (mikronų). Šios gijos surišamos į verpalus (nepertraukiamoje sruogoje arba pusverpaluose) naudojant „klijinantįjį agentą“ (*sizing agent*) (dažniausiai plastikinę medžiagą); pagal išvaizdą šios sruogos panašios į šilko pusverpalius,
- stiklo kuokštelinis pluoštas susideda iš daugelio įvairaus ilgio gijų ir sudaro pusverpalį, kuris yra minkštas ir pūkuotas.

⁴⁷ Europos Sąjungos kombinuotosios nomenklatūros paaiškinimai. KN 70 skirsnio paaiškinimai. 272 psl. <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2011:137:0001:0397:lt:PDF> [žiūrėta 2014 01 20]

KN subpozicijoje 7019 90 10 „Netekstiliniai pluoštai, palaidi arba kuokštų pavidalo“ klasifikuojami⁴⁸ palaidi pluoštai yra atskirų kartu sumaišytų įvairių ilgių gijų masė (stiklo kamšalas ir stiklo vata), naudojami šilumai arba garsui izoliuoti ir paprastai tiekiami ritiniais arba popieriniuose maišuose.

Remiantis SS paaiškinimais:

➤ 7019 12 00 „Pusverpaliai“ – pusverpaliai susideda iš vienos ar kelių (ištisinių) gijų, nenaudojant pynimo (persipynimu) arba su nedideliu pynimu (mažiau nei 5 persipynimai vienam metrui). Pusverpaliai paprastai naudojami ištisinių stiklo gijų siūlų gamyboje, tačiau taip pat gali būti naudojami tam tikrų stiklo audinių gamyboje, pavyzdžiui, užuolaidų.

➤ 7019 31 00 „Dembliai“ – sudaryti iš kelių šimtų lygiagrečiai atsitiktine tvarka paskirstytų gijų. Dembliai gali būti sudaryti iš ištisinių arba iš neištisinių gijų, kurios tarpusavyje sujungiamos naudojanti surišimo arba badytinį procesą. Demblių formą palaiko lygiagrečiai sujungtos gijos, kurios gali būti pašalinamos, tačiau nepažeisti demblio formos.

Vadovaujantis 2010-10-05 Komisijos reglamentu (EB) Nr. 861/2010, iš dalies keičiančiu Tarybos reglamento (EEB) Nr.2658/87 dėl tarifų ir statistinės prekių nomenklatūros bei dėl Bendrojo muitų tarifo I priedą,⁴⁹ ir atliekant iš Kinijos 2011 m. importuotų ir deklaruotų kaip stiklo pluošto audinių iš pusverpalių, kurie muitinio įforminimo metu buvo deklaruoti vienu TARIC kodu 7019 40 00 19. Muitinio įforminimo metu kilus abejonėms dėl teisingo prekių klasifikavimo buvo paimti dviejų prekių mėginiai, kurios pardavėjo sąskaitose buvo aprašytos skirtingai:

- „GLASS FIBER WOVEN ROVING“;
- „GLASS FIBER POWDER CHOPPED STRAND MAT“.

Tokių prekių klasifikavimui nustatyti, minėtų prekių mėginiai buvo išsiųsti į Muitinės laboratoriją (ML), nes be laboratorinių tyrimų labai sunku, praktiškai neįmanoma, nustatyti gaminio struktūrą, sudėtį, padengimo buvimą ar nepadengti, pynimą ir kt. savybes norint teisingai suklasifikuoti prekę.

Prekės aprašymu „GLASS FIBER WOVEN ROVING“ sąskaitoje nurodyta prekė baltos spalvos šilkinio blizgesio lankstaus audinio, 125 cm pločio atraiza, kurią ištyrus nustatyta, kad minėtas audinys išaustas iš stiklo pluošto pusverpalių, drobinio pynimo, be akučių, neįmirkytas ir nepadengtas. Atsižvelgiant į tai, šio pločio neimpregnuotas ir be akučių iš stiklo pluošto pusverpalių pagamintas audinys suklasifikuotas TARIC kodu 7019 40 00 99. Muitinio įforminimo metu šis audinys buvo deklaruotas TARIC kodu 7019 40 00 19, kaip padengtas epoksidine derva. Taigi, prekės kodas pasikeitė, tačiau tuo metu kai ši

⁴⁸ Europos Sąjungos kombinuotosios nomenklatūros paaiškinimai. KN 70 skirsnio paaiškinimai. 273 psl.

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2011:137:0001:0397:lt:PDF> [žiūrėta 2014 01 20]

⁴⁹ Komisijos reglamentas (ES) Nr. 861/2010 iš dalies keičiantis Tarybos reglamento (EEB) Nr. 2658/87 dėl tarifų ir statistinės nomenklatūros bei dėl Bendrojo muitų tarifo I priedą

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2010:284:0001:01:LT:HTML> [žiūrėta 2014 01 08]

prekė buvo importuojama antidempingo muitas nebuvo nustatytas, tačiau jau buvo paskelbtas pranešimas apie pradėtą antidempingo tyrimą⁵⁰ dėl tam tikrų Kinijos Liaudies Respublikos kilmės austų ir (arba) siūtų stiklo pluošto medžiagų importo inicijavimą.

Visai kitokia situacija nustatyta ištyrus kitą „GLASS FIBER POWDER CHOPPED STRAND MAT“ aprašymu sąskaitoje nurodytą prekę. Nustatyta, kad importuotas dirbinys yra demblis, pagamintas iš stiklo pluošto kapotų sruogų, tarpusavyje sujungtų rišikliu. Kadangi šis demblis pagamintas ne iš stiklo vatos (nes neatitinka „stiklo vatos“ sąvokos apibrėžimo),⁵¹ o iš stiklo pluošto sruogų, tai klasifikuotinas TARIC kodu 7019 31 00 99.

Europos Komisijos reglamentu Nr. 248/2011, Kinijos kilmės iš stiklo pluošto pagamintiems dembliams, išskyrus stiklo vatos demblius, klasifikuojamiems TARIC 7019 31 00 99 kodu, nustatytas galutinis antidempingo muitas, kurio dydis priklauso nuo konkretaus gamintojo⁵². Pasikeitus importuotos prekės TARIC kodui įprastinė maito norma nepasikeitė (7 proc.), tačiau nustatytas priklausomai nuo gamintojo (Jushi Group Co.Ltd) taikomas papildomas TARIC kodas A999 ir 13,8 % dydžio galutinis antidempingo muitas. Papildomai priskaičiuota 5286 Lt mokesčių suma: antidempingo muitas – 3971 Lt, PVM – 834 Lt, skirta – 481 Lt bauda.

Tikrinant to paties prekių gamintojo (Jushi Group Co.Ltd) kito asortimento prekes „GLASS SPRAY UP ROVING“, kurios deklaracijoje aprašytos kaip laminuoti stiklo pluoštų pusverpaliai (TARIC kodas 7019 12 00 19), nustatyta, kad baltos spalvos šilkinio blizgesio susmulkinti siūlai (trys pavyzdžiai) yra nepadengti pusverpaliai, laisvai sudėti iš smulkesnių pusverpalių, sudarytų iš stiklo gijų. Gijos į smulkesnius pusverpalius sujungtos rišikliu. Gamintojo pateiktuose kokybės sertifikatuose nurodyta, kad:

- pusverpalius kaitinant jų masė sumažėja 1,00+/- 0,15% (COMBUSTIBLE MATTER CONTENT (%) ISO 1887-1995, ilginis tankis 2490 teksai;
- pusverpalius kaitinant jų masė sumažėja 0,5% ISO 1887, ilginis tankis 2381 teksai;
- pusverpalius kaitinant jų masė sumažėja 0,6 % ISO 1887, ilginis tankis 2404 teksai;
- jie nepadengti poliuretano, akrilo kopolimero ar polinatrio akrilato ir poliakrilo rūgšties sluoksniu.

Taigi, remiantis turima informacija, galima teigti, kad minėti pusverpaliai nepagrįstai deklaruoti TARIC subpozicijoje 7019 12 00 19 (kurioje klasifikuojami impregnuoti ir padengti pusverpaliai, kurių

⁵⁰ Europos Komisijos pranešimas apie antidempingo tyrimo dėl tam tikrų Kinijos Liaudies Respublikos kilmės austų ir (arba) siūtų stiklo pluošto medžiagų importo inicijavimą (2011/C 222/12)

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2011:222:0012:0018:LT:PDF> [žiūrėta 2014 01 02]

⁵¹ a) mineralines vatas, kurių sudėtyje esantis silicio dioksidas (SiO₂) sudaro ne mažiau kaip 60 % masės;

b) mineralines vatas, kurių sudėtyje esantis silicio dioksidas (SiO₂) sudaro mažiau kaip 60 % masės, bet šarminio metalo oksidas (K₂O arba Na₂O) sudaro daugiau kaip 5 % masės arba boro oksidas (B₂O₃) sudaro daugiau kaip 2 % masės.

⁵² TARYBOS ĮGYVENDINIMO REGLAMENTAS (ES) Nr. 248/2011

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2011:067:0001:0017:LT:PDF> [žiūrėta 2014 01 02]

masė kaitinant mažėja ne mažiau kaip 3% (kaip nustatyta ISO 1887) ir ...), nes nustatyta, kad jie nepadengti ir neimpregnuoti, todėl negali būti klasifikuojami 7019 12 00 01- 7019 12 00 19 TARIC subpozicijose. Šie iš stiklo gijų sudaryti pusverpaliai, kurių ilginis tankis 2490, 2381 ir 2404 teksai, turi būti klasifikuojami 7019 12 00 39 TARIC kodu su papildomu TARIC kodu (priklausomai nuo prekių gamintojo) A999 ir taikomas 13,8% dydžio galutinis antidempingo muitas. Teisingai suklasifikavus minėtas prekes papildomai priskaičiuota 13763 Lt galutinio antidempingo muto, 2890 Lt PVM ir skirta 1665 Lt bauda.

4.2. Vamzdžiai ir vamzdeliai iš geležies arba iš plieno

Bandydamas atskleisti nagrinėjamą temą, kad tarifinis prekių klasifikavimas tiesiogiai gali įtakoti antidempingo muitų taikymą/netaikymą ir tuo pačiu įtakoti antidempingo muitų, kaip vieno iš muitinės administruojamų mokesčių, galutinį surinkimą, detalesnei analizei aš pasirinkau kelias prekių grupes. Viena iš jų, tai gaminiai iš geležies arba plieno (iš juodųjų metalų), kurie klasifikuojami 73 skirsnyje. Šį mano pasirinkimą įtakojo tai, kad Lietuvai 2004-05-01 įstojus į Europos Sąjungą, prekių klasifikuojamų 73 sk. teisingas klasifikavimas ir tokio klasifikavimo kontrolė po prekių muitinio įforminimo, buvo pagrindinė prekių grupė, kuriai Lietuvos muitinė ir nustatė riziką, kad galimai neteisingais kodais deklaruojant prekes nepagrįstai apeinama galimybė prekes deklaruoti taikant antidempingo muitą ir atitinkamai sumokant didesnę muto ir Pridėtinės vertės mokesčio (toliau- PVM) sumą. Nagrinėjant 73 sk. prekes aš pasirinkau šiose pozicijose klasifikuojamas prekes:

- 7304 pozicija – Besiūliai vamzdžiai, vamzdeliai ir tuščiaviduriai profiliai iš geležies (išskyrus ketų) arba iš plieno;
- 7306 pozicija - Kiti vamzdžiai, vamzdeliai ir tuščiaviduriai profiliai (pavyzdžiui, atvirasiūliai arba suvirinti, sukniedyti arba sujungti panašiu būdu), iš geležies arba iš plieno.

Plienas - tai geležies, anglies ir kai kurių priemaišų lydinys. Kuo daugiau pliene anglies, tuo jis kietesnis, stipresnis, lengviau grūdinamas, bet trapesnis, prasčiau suvirinamas. Klasifikuojant gaminius iš geležies arba plieno, dažniausiai daromi klasifikavimo pažeidimai yra susiję su neteisingu šiame skyriuje įvardintų sąvokų taikymu. Kombinuotosios nomenklatūros 72 skyriaus 1 pastaboje yra pateikiamos sąvokos, kurios yra pagrindinės, klasifikuojant prekes aukščiau nurodytose pozicijose ir taikomos visoje nomenklatūroje:

- (d) punktas teigia, kad plienas reiškia: medžiagos, kurių sudėtyje yra geležies, išskyrus klasifikuojamas 7203 pozicijoje, kurios (išskyrus tam tikras rūšis, kurios gaminamos liejinių pavidalu) yra lengvai kalios ir kurių sudėtyje esanti anglis sudaro ne daugiau kaip 2 % masės. Tačiau chrominio plieno sudėtyje esančios anglies kiekis gali būti ir didesnis.

- (e) punktas teigia, kad legiruotasis plienas, tai plienas, kurio sudėtyje esanti anglis sudaro ne daugiau kaip 1,2 % masės, chromas – ne mažiau kaip 10,5 % masės, taip pat yra arba nėra kitų elementų.

- (f) punktas pateikia kitų rūšių legiruotojo plieno reikalavimus: plienas, neatitinkantis nerūdijančio plieno apibrėžimo, kurio sudėtyje yra tokie santykiniai vieno arba kelių iš šių elementų masės kiekiai:

- ne mažiau kaip 0,3 % aliuminio,

- ne mažiau kaip 0,0008 % boro,

- ne mažiau kaip 0,3 % chromo,

- ne mažiau kaip 0,3 % kobalto,

- ne mažiau kaip 0,4 % vario,

- ne mažiau kaip 0,4 % švino,

- ne mažiau kaip 1,65 % mangano,

- ne mažiau kaip 0,08 % molibdeno,

- ne mažiau kaip 0,3 % nikelio,

- ne mažiau kaip 0,06 % niobio,

- ne mažiau kaip 0,6 % silicio,

- ne mažiau kaip 0,05 % titano,

- ne mažiau kaip 0,3 % volframo,

- ne mažiau kaip 0,1 % vanadžio,

- ne mažiau kaip 0,05 % cirkonio,

- ne mažiau kaip 0,1 % atskirai paimtų kitų elementų (išskyrus sierą, fosforą, anglį ir azotą).

Kiti vamzdžiai, vamzdeliai ir tuščiaviduriai profiliai (pavyzdžiui, atvirasiūliai arba suvirinti, sukniedyti arba sujungti panašiu būdu), iš geležies arba iš plieno klasifikuojami 7306 KN pozicijoje. Pagal 73 skirsnio bendrąsias nuostatas, šio skirsnio tikslams išraiška „vamzdžiai ir vamzdeliai“ turi tokią reikšmę: koncentriniai tuščiaviduriai produktai, vienodo skerspjūvio, tik su viena uždara tuštuma per visą ilgį, kurių vidinis ir išorinis paviršius yra tos pačios formos. Plieninių vamzdžių skerspjūvis pagrindiniai yra apskritimo, ovalo, stačiakampio (įskaitant kvadratinę) formas, be to gali būti lygiakraščio trikampio arba kitos taisyklingo iškilo daugiakampio formos. Produktai, išskyrus tuos, kurių skerspjūvis yra apskritimo formos, suapvalintais kampais per visą ilgį ir vamzdžiai nusodintais galais turi būti laikomi vamzdžiais. Jie gali būti poliruoti, apvilkti, išlenkti (įskaitant gyvatuko formos vamzdynus), su sriegiais ir sankabomis arba be jų, pragręžti, susiaurinti, išplėsti, kūgio formos arba su primontuotais flanšais, apkabomis arba žiedais, o

tuščiaviduriai produktai, netenkinantys aukščiau išdėstytų reikalavimų, ir pagrindiniai tie, kurių vidinis ir išorinis paviršius nėra vienodos formos yra įvardijami kaip tuščiaviduriai profiliai.⁵³

Taigi, kaip jau minėjau, deklaruojant tokias prekes labai svarbu teisingai nustatyti, pvz. iš kokio plieno (legiruoto ar nelegiruoto) pagaminti importuojami vamzdžiai. Praktikoje buvo situacija ir ne viena, kai įmonės iš Ukrainos importavo vamzdžius ir juos aprašė kaip besiūlius apskritojo skerspjūvio vamzdžius iš legiruoto plieno 09G2S-12, kurių išorinis skersmuo ne didesnis kaip 168,3 mm ir deklaravo TARIC kodu 7304 59 91 90. Taip, šioje TARIC subpozicijoje klasifikuojami besiūliai apskritojo skerspjūvio iš kitų rūšių (nei nerūdijančio) legiruoto plieno vamzdžiai ir vamzdeliai kurių išorinis skersmuo ne didesnis kaip 168,3 mm.

Po prekių muitinio įforminimo muitinei kilo abejonių dėl minėtų prekių teisingo klasifikavimo ir buvo atliktas papildomas patikrinimas. Taigi, muitinė patikrinsi muitinio įforminimo metu ir įmonių vėliau pateiktus papildomus dokumentus apie prekių kokybinius parametrus ir jų sudėtį, nustatė, kad:

- importuotų vamzdžių išorinis skersmuo nuo 89,00 mm iki 168,00 mm (atitinka deklaruojamos subpozicijos reikalavimus);
- plieno sudėtis, iš kurio pagaminti vamzdžiai: anglis (C) sudaro 0,07-0,12 %, silicis (Si) 0,55-0,58%, manganas (Mn) 1,36-1,45%, sierą (S) 0,26-0,30%, fosforas (P) 0,13-0,17%, chromas (Cr) 0,02-0,11%, nikelis (Ni) 0,02-0,03%, varis (Cu) 0,03-0,06%.

Tokia nustatyta cheminė plieno sudėtis, remiantis KN 72 skirsnio 1 pastabos (d),⁵⁴(e)⁵⁵ ir (f)⁵⁶ punktų reikalavimais, leidžia teigti, kad minėtos sudėties vamzdžiai pagaminti iš nelegiruoto plieno, o muitinio įforminimo metu deklaruoti kaip iš legiruoto. Tyrimo metu nustatyta, kad prekes deklaravus neteisingu prekės aprašymu (kaip pagamintas iš legiruoto plieno) jos buvo neteisingai suklasifikuotos TARIC kodu 7304 59 91 90, o turėtų būti deklaruojamos TARIC kodu 7304 39 91 90. Šiuo, nustatytu kodu klasifikuojamoms prekėms, vadovaujantis Tarybos reglamentu (EEB) Nr.1515/02 taikomas Ukrainos kilmės

⁵³ Europos Sąjungos kombinuotosios nomenklatūros paaiškinimai. SS 73 skirsnio paaiškinimai, 290 – 300 psl. <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2011:137:0001:0397:lt:PDF> [žiūrėta 2014 01 19]

⁵⁴ (d) plienas

medžiagos, kurių sudėtyje yra geležies, išskyrus klasifikuojamas 7203 pozicijoje, kurios (išskyrus tam tikras rūšis, kurios gaminamos liejinių pavidalu) yra lengvai kalios ir kurių sudėtyje esanti anglis sudaro ne daugiau kaip 2 % masės. Tačiau chrominio plieno sudėtyje esančios anglies kiekis gali būti ir didesnis.

⁵⁵ (e) nerūdijantysis plienas

legiruotasis plienas, tai plienas, kurio sudėtyje esanti anglis sudaro ne daugiau kaip 1,2 % masės, chromas – ne mažiau kaip 10,5 % masės, taip pat yra arba nėra kitų elementų.

⁵⁶ (f) kitų rūšių legiruotas plienas

plienas, neatitinkantis nerūdijančio plieno apibrėžimo, kurio sudėtyje yra tokie santykiniai vieno arba kelių iš šių elementų masės kiekiai:— ne mažiau kaip 0,3 % aliuminio,— ne mažiau kaip 0,0008 % boro,— ne mažiau kaip 0,3 % chromo,— ne mažiau kaip 0,3 % kobalto,— ne mažiau kaip 0,4 % vario,— ne mažiau kaip 0,4 % švino,— ne mažiau kaip 1,65 % mangano,— ne mažiau kaip 0,08 % molibdeno,— ne mažiau kaip 0,3 % nikelio,— ne mažiau kaip 0,06 % niobio,— ne mažiau kaip 0,6 % silicio,— ne mažiau kaip 0,05 % titano,— ne mažiau kaip 0,3 % volframo,— ne mažiau kaip 0,1 % vanadžio,— ne mažiau kaip 0,05 % cirkonio,— ne mažiau kaip 0,1 % atskirai paimtų kitų elementų (išskyrus sierą, fosforą, anglį ir azotą).

besiūliams iš nelegiruoto plieno pagamintiems vamzdžiams, kurių išorinis skersmuo ne didesnis kaip 168,00 mm galutinis antidempingo maitas 38,5%.

Dėl minėto pobūdžio pažeidimo vienai įmonei už 2004 m. neteisingu TARIC kodu klasifikuotas ir atitinkamai nepagrįstai be antidempingo maito deklaruotas prekes, papildomai priskaičiuota 46021 Lt antidempingo maito, pridėtinės vertės mokesčio (toliau PVM) 8284 Lt ir vadovaujantis Mokesčių administravimo įstatymo⁵⁷ 139 str. 1 dalimi skirta 10 proc., t.y. 5431 Lt dydžio bauda už mokėtinų mokesčių sumažinimą nuo papildomai apskaičiuotos trūkstamos 54305 Lt (papildomai apskaičiuoto antidempingo maito ir PVM) mokesčių sumos.

Kalbant apie 7306 pozicijoje klasifikuojamas prekes norėčiau panagrinėti situaciją, kai neteisingai traktuojama sąvoka „vamzdžiai ir vamzdeliai“⁵⁸ ir išskiriant nomenklatūroje „kitas“ (ta prasme ne vamzdžiai ir vamzdeliai) prekes, to pasėkoje prekės buvo deklaruojamos neteisingu TARIC kodu ir išvengiama Tarybos reglamentu Nr.1697/2002 nustatyto galutinio antidempingo maito importuojamiems tam tikriems suvirintiems vamzdžiams ir vamzdeliams iš geležies arba nelegiruoto plieno, bei vamzdžiams su įsriegtais sriegiais arba vamzdžiams, kuriuose sriegiai gali būti įsriegti (dujų vamzdžiai), nepriklausomai nuo to yra ar ne padengti arba apvilkti cinku, kurių kilmės šalis yra Tailandas, Turkija ir Ukraina,⁵⁹ šiose pozicijose klasifikuojamiems vamzdžiams ir vamzdeliams, kurių išorinis skersmuo ne didesnis kaip 168,3 mm, buvo nustatytas galutinis antidempingo maitas, kuris priklauso nuo šalies gamintojos (Turkijos kilmės 0 - 6 %, Tailando kilmės 21,7 – 35,2 %, Ukrainos kilmės 30,9 – 44,1 %) ir konkrečios įmonės gamintojos⁶⁰. Dėl neteisingo „vamzdžiai ir vamzdeliai“ sąvokos taikymo, ūkio subjektai deklaruodami prekes, priskyrė joms neteisingus muitinės nomenklatūros kodus.

----- 7306 30 78 91	----- Vamzdžiai ir vamzdeliai
----- 7306 30 78 99	----- Kiti

11 pav. Vamzdžių ir vamzdelių klasifikavimas

Prekėms, klasifikuojamoms 7306 30 78 91 kodu antidempingas numatytas minėtu reglamentu, o prekėms, kurių TARIC kodas 7306 30 78 99 antidempingo maitas netaikomas. Šis pažeidimas klasifikuojant

⁵⁷ Lietuvos Respublikos Mokesčių administravimo įstatymas 2004-04-13 Nr.IX-2112
http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=461413&p_tr2=2 [žiūrėta 2014 01 22]

⁵⁸ Europos Sąjungos kombinuotosios nomenklatūros paaiškinimai.
<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2011:137:0001:0397:lt:PDF> [žiūrėta 2014 01 19]

⁵⁹Tarybos reglamentas 2002 m. rugsėjo mėn. 23 d. Nr. 1697/2002 įvedantis galutinį antidempingo maitą importuojamiems tam tikriems suvirintiems vamzdžiams ir vamzdeliams iš geležies arba nelegiruoto plieno, kurių kilmės šalis yra Čekija, Lenkija, Tailandas, Turkija ir Ukraina // OL. 2002, Nr. 259-1.
<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=DD:11:43:32002R1697:LT:PDF> [žiūrėta 2014 01 15]

⁶⁰ Jei prekių gamintojas OJSC Nizhnedneprovsky Tube Rolling Plant (UA) taikomas papildomas TARIC kodas A345 ir numatytas antidempingo maitas – 30,9%; Jei kiti prekių gamintojai, deklaruojamas papildomas kodas A999 ir taikomas – 44,1% galutinis antidempingo maitas

prekes padaromas dėl neteisingos sąvokos interpretavimo, t.y. nesilaikymo SS paaiškinimuose numatytos sąvokos apibrėžimo arba dėl tyčinio vengimo mokėti antidempingo muitą.

Muitinė 2005 m. tikrindama analogiškų prekių klasifikavimą, nustatė minėto pobūdžio pažeidimą, kai importuotiems vandens – dujų vamzdžiams iš nelegiruoto plieno, kurių išorinis skersmuo ne didesnis kaip 168,3 mm, deklaruotiems 7306 30 78 99 TARIC kodu, priskyrė 7306 30 78 91 TARIC kodą ir papildomai įregistravo antidempingo muitą 42450 Lt ir PVM 7641 Lt. Bendrovė nesutiko su nustatytu prekės kodu, argumentuodama tuo, kad ši prekė nėra vamzdžiai. Jų nuomone, prekė deklaruota teisingu kodu, kadangi iš šių prekių bus gaminami turėklai, pastoliai ir kitos konstrukcijos. Pati prekė kaip vamzdis, pagal tiesioginę savo paskirtį, nebus naudojama. Be to jie teigė, kad tokį prekės kodą pateikė pats gamintojas, tačiau atliekant tikrinimą nustatyta, kad gamintojo išrašytoje sąskaitoje prekė įvardijama kaip plieniniai suvirinti vandens – dujų vamzdžiai. Pateikti gaminių išmatavimai ir nurodytas standartas (GOST 3262-75), atitinka plieninių suvirintų vandens – dujų vamzdžių Rusijos standartus. Šie vamzdžiai buvo importuoti iš Ukrainos, o pagal gamintoją („Ukremetalotorg“), vadovaujantis aukščiau minėtu Tarybos reglamentu, šios prekės importui buvo nustatytas 44,1 % galutinis antidempingo muitas. Akivaizdžiai matome, kad bendrovės pateikti argumentai dėl neteisingai suklasifikuotų prekių yra nepagrįsti ir pažeidimas nėra susijęs su informacijos trūkumu. Taigi, tikrinant šiose subpozicijose klasifikuotinas prekes, reikėtų atkreipti dėmesį į subpozicijose, kuriose nėra taikomas antidempingo muitas, klasifikavimo teisingumą.

Darbe norėčiau aptarti dar vieną pakankamai įdomų analogiškų prekių klasifikavimo atvejį, kai po prekių muitinio įforminimo Vilniaus teritorinei muitinei atlikus patikrinimą buvo nustatyta, kad 2004 m. UAB „Senukų prekybos centras“ iš Ukrainos į Europos Bendrijų muitų teritoriją importuotos prekės buvo deklaruotos neteisingoje TARIC 7306 10 11 00 subpozicijoje (turėjo būti deklaruota 7306 30 78 91 TARIC subpozicijoje ir taikytas 44,1 proc. galutinis antidempingo muitas; papildomai apskaičiuota ir įregistruota 46466 Lt galutinio antidempingo muto, 8364 Lt importo PVM ir 5483 Lt bauda). Ši situacija įdomi ir išskirtinė tuo, kad įmonei nesutikus su muitinės sprendimu ir teisės aktų nustatyta tvarka jį apskundus centriniam mokesčių administratoriui (Muitinės departamentui), o vėliau nesutikus su Muitinės departamento, šiuo klausimu priimtu sprendimu ir skundžiant aukštesnėms mokestinis ginčus nagrinėjančioms institucijoms, ginčas šioje byloje⁶¹ buvo baigtas nagrinėti tik 2007 m.

Analizuojant plieninių elektrinio suvirinimo būdu pagamintų vamzdžių su tiesia suvirinimo siūle tarifinio klasifikavimo klausimą, nebuvo ginčo tarp šalių dėl importuotų prekių priskyrimo TARIC 7306 pozicijai

„Kiti vamzdžiai, vamzdeliai ir tuščiaviduriai profiliai (pavyzdžiui, atvirasiūliai arba suvirinti, sukniedyti arba sujungti panašiu būdu), iš geležies arba iš plieno.“

⁶¹ Lietuvos Vyriausias administracinis teismas, administracinė byla Nr.A11-58/2007

Ginčo šalys skirtingai interpretuoja subpozicijas:

- TARIC 7306 10 subpoziciją „- vamzdynų vamzdžiai, tinkami naudoti naftotiekių arba dujotiekių tiesimui “(taip deklaravo įmonė) ir
- TARIC 7306 30 subpoziciją „- kiti suvirinti apskrito skerspjūvio vamzdžiai iš geležies arba iš nelegiruoto plieno (taip prekes suklasifikavo muitinė).

Analizuojant TARIC 7306 30 subpozicijoje nurodytus gaminius pažymėtina, kad į šią poziciją patenka ir dujotiekiui skirti vamzdžiai (TARIC 7306 30 29 subpozicija), todėl darytina išvada, kad pagal TARIC 7306 10 subpoziciją turi būti klasifikuojami vamzdžiai, kurie pagal Europos Bendrijų technines normas yra tinkami naudoti naftotiekių arba dujotiekių tiesimui, t.y. pati galimybė naudoti vamzdžius dujotiekiui savaime negali būti pripažinta pakankamu pagrindu klasifikuoti juos pagal minėtą TARIC 7306 10 subpoziciją. Todėl atskiriant šias subpozicijas reikia naudoti kitus aiškinimo kriterijus.

Šiuo atveju taikytinas specialios paskirties kriterijus, t.y. kriterijus, pagal kurį vamzdžiai gali būti naudojami išimtinai tik naftotiekių arba dujotiekių tiesimui arba taip pat ir kitai paskirčiai. Taikant šį aiškinimo kriterijų darytina išvada, kad vamzdžiai, kurie pagal savo techninius parametrus ir charakteristikas be naftotiekių arba dujotiekių tiesimo gali būti naudojami kitiems tikslams, o taip pat vamzdžiai, kurių (dėl techninių savybių) negalima panaudoti visų rūšių, t.y. ir magistralinių, ir vartotojų naftotiekių arba dujotiekių tiesimui negali būti priskirti TARIC 7306 10 subpozicijai.

Vadovaujantis Tarptautinės suderintos prekių aprašymo ir kodavimo sistemos⁶² 6 ir 7 straipsnių nuostatomis yra įkurtas Komitetas, į kurio funkcijas įeina rengti Paaiškinimus, Klasifikavimo patarimus ir kitus siūlymus kaip rekomendacijas Suderintos sistemos (pozicijų ir subpozicijų lygmenyje) aiškinimui bei rengti rekomendacijas Suderintos sistemos aiškinimo ir taikymo vienodumui užtikrinti. Todėl priskiriant prekę 7306 30 subpozicijai reikia vadovautis minėtomis Tarptautinės suderintos prekių aprašymo ir kodavimo sistemos nuostatomis ir atsižvelgiant į Pasaulio muitinių organizacijos 2002 m. paskelbtus Klasifikavimo patarimus ir Kombinuotosios nomenklatūros paaiškinimus, kuriuose nurodoma 7306 10 subpozicijai priskirtini vamzdžiai, atitinkantys magistraliniams dujotiekiams keliamus reikalavimus, kurie reglamentuoti tarptautiniuose ir valstybiniuose standartuose.⁶³

Kad importuoti vamzdžiai skirti (pagal kokybės dokumentuose nurodytus GOST 10704-91, GOST 10705-80, GOST 380-94, GOST 1050-88) ne tik dujotiekiams, bet ir kitiems vamzdynams bei įvairios paskirties konstrukcijoms, apsprendžia ir plieno sudėtis iš kurio pagaminti vamzdžiai remiantis aukščiau nurodytais standartais, todėl šie vamzdžiai laikytini bendros paskirties vamzdžiais ir priskirtini 7306 30

⁶² Tarptautinė konvencija dėl suderintos prekių aprašymo ir kodavimo sistemos.

[http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=DD:02:03:21987A0720\(01\):LT:PDF](http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=DD:02:03:21987A0720(01):LT:PDF) [žiūrėta 2014 01 10]

⁶³ Pvz. Amerikos naftos instituto (American Petroleum Institute) API -5L

subpozicijai, kurioje klasifikuojami kiti suvirinti apskrito skerspjūvio vamzdžiai iš geležies arba iš nelegiruoto plieno, nes ji tiksliausiai apibūdina importuotą prekę.

Taigi, kaip jau minėjau, šio klausimo nagrinėjimas buvo baigtas tik po du metus trukusio ginčo ir 2007 m. vasario 20 d. Lietuvos Vyriausiam administraciniame teisme priėmus galutinį ir neskundžiamą sprendimą, kad muitinė prekes suklasifikavo teisingai, pagrįstai taikė galutinį antidempingo muitą ir priskaičiavo 60313 importo mokesčių, kuriuos UAB „Senukų prekybos centras“ privalėjo sumokėti.

Po prekių muitinio įforminimo atlikus 7304 ir 7306 pozicijose deklaruotų vamzdžių klasifikavimo teisingumo patikrinimą, vien tik už 2004 m. Vilniaus teritorinės muitinės veiklos zonoje deklaruotas minėtas prekes, pakeitus prekių TARIC kodus ir nustačius galutinį antidempingo muitą Ukrainos ir Rusijos kilmės vamzdžiams buvo papildomai priskaičiuota: 213 776 Lt antidempingo maito, 38 480 Lt PVM ir 37 288 Lt baudų.

Apibendrinant 73 skirsnyje klasifikuojamų prekių išnagrinėtą situaciją, galima pasakyti, kad prekių tarifinis klasifikavimas tiesiogiai įtakoja galimą antidempingo muitų taikymą ir pakankamai didelių mokestinių prievolių sumų apskaičiavimą ir sumokėjimą.

Apžvelgiant 73 sk. klasifikuojamų prekių tikrinimus, nustatyta, kad įmonės minėtas prekes dažniau neteisingai klasifikavo 2004 m.-2005 m. ir jau ženkliai rečiau buvo nustatyti tokių prekių, kaip vamzdžiai neteisingo klasifikavimo atvejai vėlesniu laikotarpiu. Tikėtina, kad muitinės atliekama kontrolė prekių klasifikavimo teisingumui užtikrinti, tiek po prekių muitinio įforminimo, tiek muitinio tikrinimo metu, nes buvo įvesti rizikos profiliai dėl įtarimų galimai neteisingo prekių klasifikavimo atvejams siekiant galimai apeiti nustatytus antidempingo maitus, davė teigiamų rezultatų. Įmonės išsiaiškino kaip turi būti klasifikuojamos jų importuojamos prekės, o ir savalaikė rekontrolė bei esami rizikos kriterijai ir žinojimas, kad muitinė bet kuriuo metu, jei tik bus įtarimas, kad prekės klasifikuojamos neteisingai, gali paimti prekių mėginius teisingam prekių klasifikavimui pagrįsti, neleidžia įmonėms atsipalaiduoti ir nusiraminti ar aplaidžiai žiūrėti į prekių klasifikavimą, nes priešingu atveju, nustačius, kad prekės buvo deklaruotos neteisingais muitinės nomenklatūros kodai, ir to pasėkoje atitinkamai pasikeitus taikomam maito tarifui bus perskaičiuojami mokesčiai, ir jei bus nustatyta, kad prekės buvo deklaruotos taikant mažesnius mokesčius, priskaičiuota ir įregistruota mokestinė prievolė (mokėtina papildoma mokesčių suma), vadovaujantis Mokesčių administravimo⁶⁴ įstatymo 139 str. 1 dalimi, už mokėtinų mokesčių sumažinimą gali būti skiriama nuo 10 % iki 50%, skaičiuojami delspinigiai ir surašytas ATPP.

⁶⁴ Lietuvos Respublikos Mokesčių administravimo įstatymas 2004-04-13 Nr.IX-2112
http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=461413&p_tr2=2 [žiūrėta 2014 01 27]

4.3. Preciziniai vamzdžiai

Verslo subjektas iš Kinijos importavo prekes, kurios importo deklaracijoje buvo aprašomos kaip: apskrito skerspjūvio nelegiruotojo plieno vamzdžiai, suvirintomis sienelėmis, kurių storis 0,7 mm, skersmuo 10 mm, ir deklaravo TARIC kodu 7306 30 11 90 – preciziniai vamzdžiai, kurių sienelių storis ne didesnis kaip 2 mm.

- <u>7306 30</u>	- Kiti, suvirinti, apskrito skerspjūvio, iš geležies arba iš nelegiruotojo plieno
	-- Preciziniai vamzdžiai, kurių sienelių storis
-- <u>7306 30 11</u>	--- Ne didesnis kaip 2 mm
---- <u>7306 30 11 10</u>	---- Su pritvirtintomis jungiamosiomis detalėmis (fitingais), skirti naudoti dujų arba skysčių tiekimui civilinėje aviacijoje
---- <u>7306 30 11 90</u>	---- Kiti
-- <u>7306 30 19</u>	--- Didesnis kaip 2 mm
	-- Kiti
	--- Vamzdžiai su įsriegtais sriegiais arba vamzdžiai, kuriuose sriegiai gali būti įsriegti (dujų vamzdžiai)
---- <u>7306 30 41</u>	---- Padengti arba apvilkti cinku
---- <u>7306 30 49</u>	---- Kiti
	--- Kiti, kurių išorinis skersmuo
	---- Ne didesnis kaip 168,3 mm
----- <u>7306 30 72</u>	----- Padengti arba apvilkti cinku
----- <u>7306 30 77</u>	----- Kiti

12 pav. Precizinių vamzdžių klasifikavimas

Šaltinis: Lietuvos Respublikos integruotas tarifas (LITAR) // http://litarweb.cust.lt/taric/web/main_LT

Atsižvelgiant į tai, kad prekės aprašymas „apskrito skerspjūvio nelegiruotojo plieno vamzdžiai, suvirintomis sienelėmis, kurių storis 0,7 mm, skersmuo 10 mm“ nėra pakankamai tikslus ir neatspindi deklaruojamo TARIC kodo, pateikti dokumentai ir pati prekė turėjo būti kruopščiai patikrinti, siekiant nustatyti, ar prekė suklasifikuota teisingai. Kilus įtarimui dėl prekės klasifikavimo, turėjo būti paimtas mėginys, tačiau prekių muitinio įforminimo ir tikrinimo metu mėginys nebuvo paimtas.

Teritorinė muitinė, norėdama įsitikinti deklaracijoje pateiktų duomenų tikslumu po prekių išleidimo į laisvą apyvartą, nusprendė tikrinti importavusios įmonės prekybos dokumentus ir duomenis, susijusius su atitinkamų prekių importo operacijomis. Įmonė informavo, kad vamzdeliai yra naudojami vamzdinių

kniedžių gamybai, kad jomis yra suknedijami įmonės gaminami *diuseldorfo* padėklai, ir pateikė vamzdžių gamintojo iš Kinijos kokybės sertifikatą bei kniedžių ir *diuseldorfo* padėklų nuotraukas.

13 pav. *Diuseldorfo* padėklo nuotrauka

14 pav. Kniedžių nuotrauka

Norint teisingai suklasifikuoti šią prekę reikalingi laboratoriniai tyrimai, todėl muitinė pareikalavo pateikti importuotos prekės pavyzdį, kuris importo deklaracijoje deklaruotas TARIC kodu 7306 30 11 90. Tačiau įmonė pateikė kitos prekės pavyzdį – vamzdinių kniedžių, kurios pagamintos iš importuoto vamzdžio, ir teigė, kad importuotos prekės jau realizuotos, t.y. importuota prekė panaudota pagal paskirtį (kaip žaliava) gaminant vamzdines kniedes. Kadangi muitinės laboratorijoje būtų atliekami mėginio elementinės sudėties tyrimai ir fizinis prekės apdorojimas elementinei sudėčiai neturi įtakos, buvo nuspręsta atlikti laboratorinius tyrimus su pateiktomis vamzdinėmis kniedėmis.

Preciziniai vamzdžiai (TARIC 7306 30 11 90) klasifikuojami vadovaujantis KN 7306 30 11 ir 7306 30 19 subpozicijų paaiškinimais (OL2011 C 137/293), t.y. vamzdžiai turi atitikti ISO (International Standard Organization) 3306 standarto ir atitinkamų nacionalinių standartų, pateiktu gamintojo kokybes sertifikate, reikalavimus.⁶⁵

Muitinės laboratorijos tyrimo protokole pateikta išvada, kad mėginio (vamzdinės kniedės) plieno elementinė sudėtis neatitinka sudėties pateiktos kokybės sertifikate bei nurodytos ISO 3306 standarte, kadangi tyrimo metu pliene buvo nustatytas chromas (Cr-0,02 %), kuris minėtame standarte nenurodytas.

⁶⁵ Europos Sąjungos kombinuotosios nomenklatūros paaiškinimai.

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2011:137:0001:0397:lt:PDF> [žiūrėta 2014 02 01]

2 lentelė. Muitinės laboratorijos tyrimo rezultatai

Elementų masės dalis, %	Muitinės laboratorija
C	0,15
Si	0,08
Mn	0,42
P	0,02
S	0,01
Cr	0,02
Laboratorių nuomonė dėl atitikties kokybės standarto reikalavimus	Neatitinka
Mėginio aprašymas tyrimo protokole	Vamzdinė kniedė

Remiantis muitinės laboratorijos tyrimo rezultatais ir rekomendacijomis, muitinė nusprendė, kad įmonės deklaruoti „apskrito skerspjuvio nelegiruotojo plieno vamzdžiai, suvirintomis sienelėmis, kurių storis 0,7 mm, skersmuo 10 mm“ klasifikuotini TARIC kodu 7306 30 77 80 (Kinijos kilmės suvirintiems plieniniams vamzdžiams, klasifikuojamiems TARIC kodu 7306 30 77 80 – nustatytas galutinis 90,6 % antidempingo muitas). Įmonės mokėtini mokesčiai pasikeitė iš 26251,69 Lt į 163293,03 Lt, t.y. padidėjo 137041,34 Lt.

L I V T U				
31 Krovinio vietos ir prekių aprašymas	Ženkai ir numeriai. Konteinerių Nr. Skaičius ir rūšis			
44 Papildoma informacija/pateikiami dokumentai/sertifikatai ir leidimai	B/N 61200 PK APSKRITO SKERSPJŪVIO, NELEGIUOTO PLIENO VAMZDŽIAI, SUVIRINTOMIS SIENELĖMIS, KURIŲ STORIS 0,7 MM, DIAMETR - 10 MM.		32 Prekės 1	33 Prekių kodas 73063011 90
			34 Kilmės šalies kodas CN	35 Bruto masė (kg) 47640
			37 PROCEDŪRA 4000 000	38 Neto masė (kg) 47640
			36 Preferencija 100	
		39 Kvota		40 Bendroji deklaracijapimnis dokumentas
		41 Papildomas matavimo vienetas	42 Prekių vertė 47115,96	43 VNMK 1 Kodas
		A1 Kodas	45 Patikalinimas	
		LTL	46 Statistinė vertė 125008,06	
47 Mokesčių apskaičiavimas	Tipas	Mokesčio pagrindas	Norma	Suma
	A00	125008,06	0	0,00
	B00	125008,06	0,21	26251,69
				Iš viso: 26251,69
48 Mokejimo atidėjimas	49 Muitinės sandėlis			
D76I				
B APSKAIČIAVIMO DETALIZACIJA				
Mokejimo atidėjimas:				
1 D76B				
50 Vykdymo	Nr.	Parašas:	C IŠVYKIMO ISTAIGA	

15 pav. Įmonės pirminė deklaracija

31 Krovinio vietos ir prekių aprašymas	Ženkli ir numeriai. Konteinerių Nr. Skaičius ir rūšis				32 Prekės	33 Prekių kodas		
	B/N 61200 PK APSKRITO SKERSPJŪVIO, NELEGIRUOTO PLIENO VAMZDŽIAI, SUVIRINTOMIS SIENELĖMIS, KURIŲ STORIS 0,7 MM, DIAMETR - 10 MM.				1	73063077	80	
44 Papildoma informacija/pateikiami dokumentai/sertifikatai ir leidimai					34 Kilnės šalies kodas		35 Bruto masė (kg)	
	a) CN	b)	47640		100			
37 PROCEDŪRA		38 Neto masė (kg)		39 Kvota				
4000		000		47640				
40 Bendroji deklaracijapimnis dokumentas								
41 Papildomas matavimo vienetas				42 Prekių vertė		43 VNMK		
				47115,96		1 Kodas		
				A.I. Kodas		45 Palkalnimasis		
				46 Statistinė vertė				
				LTL		125008,06		
47 Mokesčių apskaičiavimas	Tipas	Mokesčio pagrindas	Norma	Suma	MB	48 Mokėjimo atidėjimas		
	A00	125008,06	0	0,00		D76i		
	A30	125008,06	0,906	113257,30		B APSKAIČIAVIMO DETALIZACIJA		
	B00	238265,36	0,21	50035,73		Mokėjimo atidėjimas: 1 D76B		
				iš viso: 163293,03		49 Muitinės sandėlis		
50 Vykdytojas		Nr.		Parašas:		C IŠVYKIMO ĮSTAIGA		

16 pav. Deklaracija po muitinės sprendimo, dėl prekės klasifikavimo

Įmonė nesutikdama su tokiu teritorinės muitinės sprendimu, su skundu kreipėsi į Muitinės departamentą bei pateikė nepriklausomų sertifikuotų laboratorijų tyrimų išvadas. Įmonės skunde nurodoma, kad jų importuoti vamzdžiai atitinka numatytus standartus, taip pat nurodoma, kad įmonės pateiktame kokybės sertifikate nurodytas DIN 2394 standartas „Suvirinti apvalūs precizinio plieno vamzdžiai“ (Welded and sized precision steel tube).⁶⁶

3 lentelė. Muitinės laboratorijos ir nepriklausomų sertifikuotų laboratorijų tyrimų išvados

Elementų masės dalis, %	Muitinės laboratorija	UAB „DERKA Industrial“	UAB „Nepriklausomi tyrimai“
C	0,15	0,06-0,07	Nenustatinėjo
Si	0,08	0,09-0,1	Nenustatinėjo
Mn	0,42	0,38	0,333-0,417
P	0,02	0,019	Nenustatinėjo
S	0,01	0,017	Nenustatinėjo
CR	0,02	0,02-0,03	0,019-0,059
Laboratorių nuomonė dėl atitikties kokybės standarto reikalavimus	Neatitinka	Atitinka	Atitinka
Mėginio aprašymas tyrimo protokole	Vamzdinė kniedė	Vamzdis	Preciziniai suvirinti plieniniai vamzdeliai

⁶⁶ DIN 2394 standarto kokybės specifikacijos.

http://www.tubecon.co.za/uploads/din_2394_material_properties.pdf [žiūrėta 2014 02 01]

Kilus abejonių dėl prekių standartams atitikimui buvo kreiptasi į VU Chemijos fakulteto prof. habil. dr. Remigijų Juškėną su prašymu, įvertinus laboratorijų cheminės sudėties nustatymo rezultatus, pateikti savo nuomonę. Prof. habil. dr. Remigijaus Juškėno atsakyme muitinei pažymima, kad nors ir minėtuose standartuose nenurodytas chromo kiekis, tačiau nedidelis kiekis (Cr-0,02 %) gali būti laikomas priemaiša, neįtakojančia vamzdelio plieno markės ir atitikimo keliamiems standartams.

Tolesnis ginčo nagrinėjimas buvo perduotas Muitinės departamento Prekių klasifikavimo komisijai. Komisijos posėdžių metu buvo išreikštos abejonės dėl įmonės pateikto gamintojo kokybės sertifikato autentiškumo, nes minėtame sertifikate pateikti du kokybės standartai DIN 2394 ir DINst: 33, kurie prieštarauja vienas kitam. Taip pat atkreiptas dėmesys, kad preciziniai vamzdžiai naudojami sudėtingesniems ir aukštesnės kokybės gaminiams gaminti: transporto priemonėms ar mašinų dalims, metaliniams baldams, dviračių rėmams, vartams ar baliustradoms gaminti.

Taip pat nustatyta, kad kokybės standartuose, nurodyta, kad plieno sudėtyje be nurodytų elementų gali būti pridėta oksidacijos procesą stabdančių medžiagų. Remiantis cheminėmis chromo savybėmis, jis gali būti naudojamas metalų gamyboje, kaip elementas stabdantis oksidacijos procesą. Atsižvelgiant į laboratorijų atliktus metalo cheminės sudėties tyrimų rezultatus, negalima vienareikšmiškai teigti, kad tiriamas metalas neatitinka standarto.

Tačiau, įmonė tyrimui importuotos prekės mėginio (pavyzdžio) nepateikė, nagrinėjamu atveju pateikta kita prekė, kuri, įmonės teigimu, yra gaminama iš importuotos prekės. Taigi nuspręsta, kad ginčo atveju remtis Muitinės laboratorijos tyrimo išvada, kuri padaryta ištyrus ne importuotą, o kita prekę (t.y. kniedę), nėra pagrindo. Taip pat verslo subjekto pateiktos kitų laboratorijų tyrimo išvados netaikytinos, kadangi nėra jokie pagrindo konstatuoti, kad kitoms nepriklausomoms sertifikuotoms laboratorijoms įmonė pateikė būtent tuos vamzdžius, kurie buvo deklaruoti importo deklaracijoje.

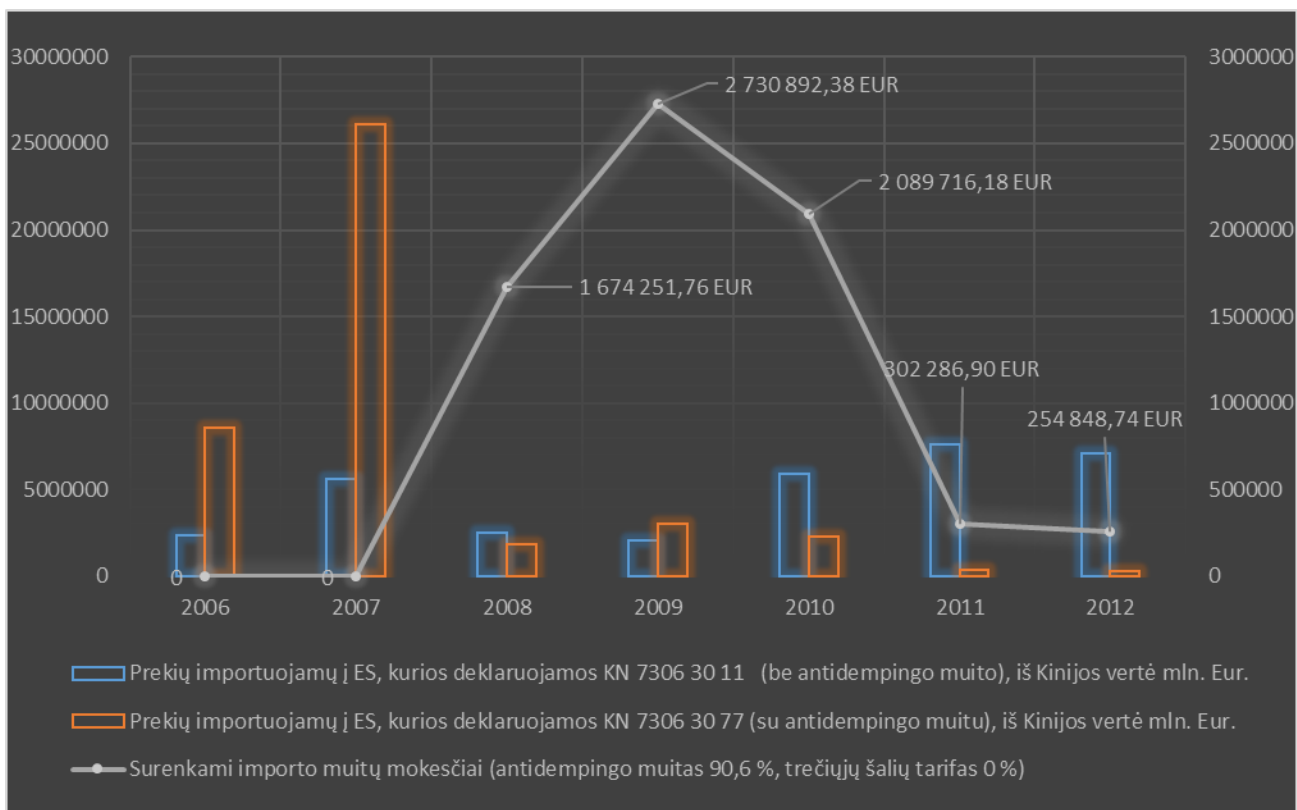
Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, Prekių klasifikavimo komisija nusprendė, kad siekiant nustatyti importuotos prekės TARIC kodą, turi būti vertinami muitinio įforminimo metu ir vėliau įmonės pateikti dokumentai. Taigi šiuo atveju itin svarbu įvertinti vamzdžių gamintojo kokybės sertifikatą, nes būtent šis dokumentas gali patvirtinti, ar įmonės importuota prekė pagrįstai deklaruota TARIC kodu 7306 30 11 90. Tolesnio tyrimo metu nustatyta, kad įmonė net kelis kartus teikė gamintojo kokybės sertifikato kopijas, papildytas vis naujais įrašais, taip pat atsižvelgiant, kad dėl kokybės sertifikato autentiškumo jau buvo išreikštos abejonės, o būtent nuo jo pripažinimo ar nepripažinimo priklauso teisingas importuotos prekės tarifinis klasifikavimas ir didelės mokestinės prievolės atsiradimas, nuspręsta – kreiptis į Kinijos Liaudies Respublikos muitinės administraciją dėl papildomos informacijos gavimo. Šiuo metu ginčo nagrinėjimas yra sustabdytas.

4.3.1 Suvirintų vamzdžių ir vamzdelių iš geležies arba iš nelegiruotojo plieno ir precizinių vamzdžių importo srautų į ES palyginimas

Šia statistinių duomenų analize norėčiau parodyti kaip, dėl antidempingo maito įvedimo tam tikriems vamzdžiams, 2006 – 2012 m. pasikeitė jų importo kiekiai į ES.

Iš Kinijos importuojamiems suvirintiems vamzdžiams ir vamzdeliams iš geležies arba iš nelegiruotojo plieno (welded tubes and pipes of iron or non-alloy steel) 2008 m. buvo nustatytas 90,6 % antidempingo maitas (iki tol galiojo 0 % trečiųjų šalių importo mokesčių tarifas).⁶⁷

2008 m. 7306 30 77 KN subpozijoje (su antidempingu) deklaruojamų prekių buvo importuota 4,5 karto mažiau nei 2006 m. ir net 14 kartų mažiau nei 2007 m...

17 pav. . 2006-2012 m. importuotų prekių į ES iš Kinijos, klasifikuojamų KN 7306 30 11 (be antidempingo maito) ir KN 7306 30 77 (su antidempingo maitu) , maitinė vertė ir surenkami importo (antidempingo maitas 90,6 %, trečiųjų šalių tarifas 0 %) maitų mokesčiai

Šaltinis: European Commission Market access database // http://madb.europa.eu/madb/statistical_form.htm

⁶⁷ COUNCIL REGULATION (EC) No 1256/2008 imposing a definitive anti-dumping duty on imports of certain welded tubes and pipes of iron or non-alloy steel 2008 m. // <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2008:343:0001:0038:EN:PDF>

Per 2008 – 2010 m. buvo surinkta 6 494 860,32 Eur. antidempingo mokesčių, 2011 – 2012 m. importuojamų prekių kiekis dar labiau sumažėjo ir per du metus buvo surinkta vos 557 135,64 Eur. Tuo tarpu 7306 30 11 (be antidempingo) KN subpozicijoje deklaruojamų prekių importas nuo 2008 m. padidėjo beveik 3 kartus

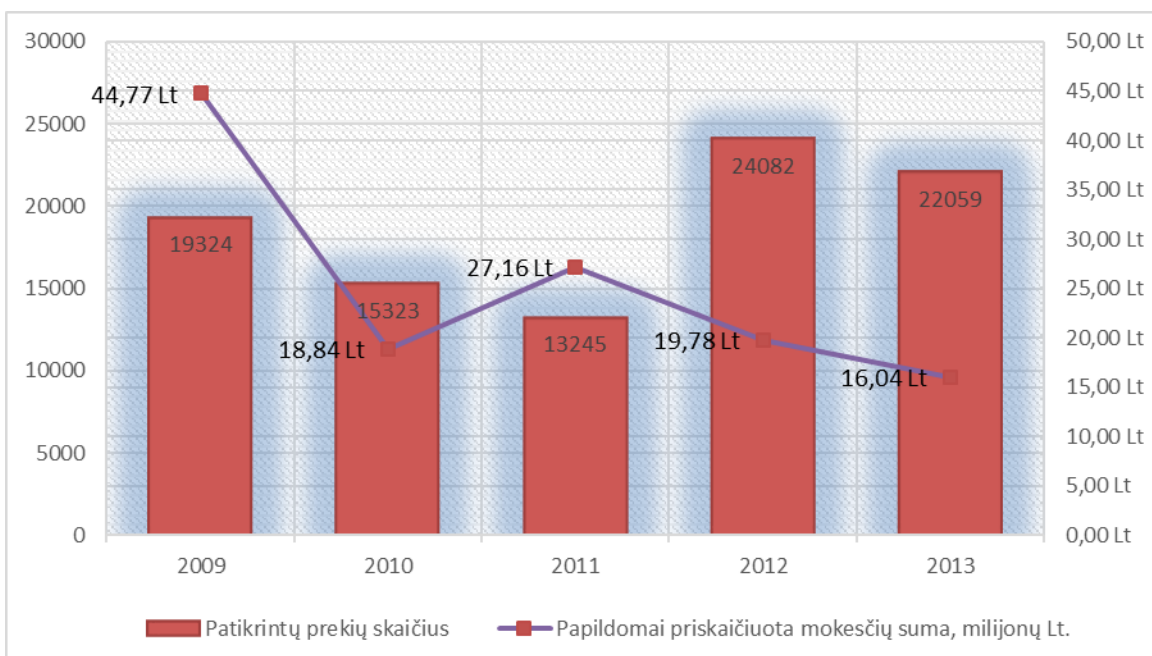
2008 – 2009 m. nedidelį importuojamų prekių skaičių lėmė pasaulinė ekonomikos krizė. 2010 – 2012 m. 7306 30 77 KN subpozicijoje deklaruotų prekių importuotų prekių skaičius dar mažėjo, o 7306 30 11 KN subpozicijoje deklaruotų prekių skaičius sparčiai didėjo ir viršijo prieškrizinį lygį.

Tokie dideli importuojamų prekių srautų pasikeitimai turėtų nelikti nepastebėti kompetentingų ES institucijų ir nacionalinių muitinių, kurios vykdo importuojamų prekių patikrinimus. Manau, jog inicijavus tyrimus dėl antidempingo maito nustatymo atitinkamos institucijos turėtų nustatyti ne tik padidintą rizikos profilį šioms prekėms, bet ir įmonėms importuojančioms šias prekes - pvz. jei įmonė kelis metus importavusi prekes vienu prekės kodu, įvedus antidempingo maitą, staiga prekes ar dalį jų ima deklaruoti kitu kodu - muitinį patikrinimą atliekančios institucijos atlikti detalesnį šių įmonių patikrinimą: ar įmonės pakeitė veiklos sritį, rado pakaitalus ankstesnėms prekėms, ar tiesiog nori išvengti importo mokesčių ir deklaruoja prekes neteisingu kodu (netaikant antidempingo maito).

4.4 Klasifikavimo teisingumo tikrinimo įtaka antidempingo maito surinkimui

Analizuojant 2009-2013 m. Lietuvos muitinėje po prekių muitinio įforminimo atliktų patikrinimų rezultatus, kaip nurodyta 18 pav., matyti, kad minėtuju laikotarpiu atliekant deklaruotų prekių klasifikavimo, kilmės ir prekių muitinio įvertinimo kontrolę, patikrintų prekių kiekis svyruoja nuo 13 iki 24 tūkst. prekių per metus. Mažiausiai prekių patikrinta 2010 ir 2011 m., o pastaraisiais 2012 – 2013 m. patikrintų prekių skaičius viršija 20 tūkst. Atlikus minėtus patikrinimus 2009 m. priskaičiuota didžiausia šiuo laikotarpiu papildoma mokestinė prievolė, t.y. beveik 45 mln. litų. Priede 1 pateikta informacija apie patikrinimų ir priskaičiuotų mokesčių pasiskirstymus prekių klasifikavimo, muitinės vertės ir prekių kilmės srityse.

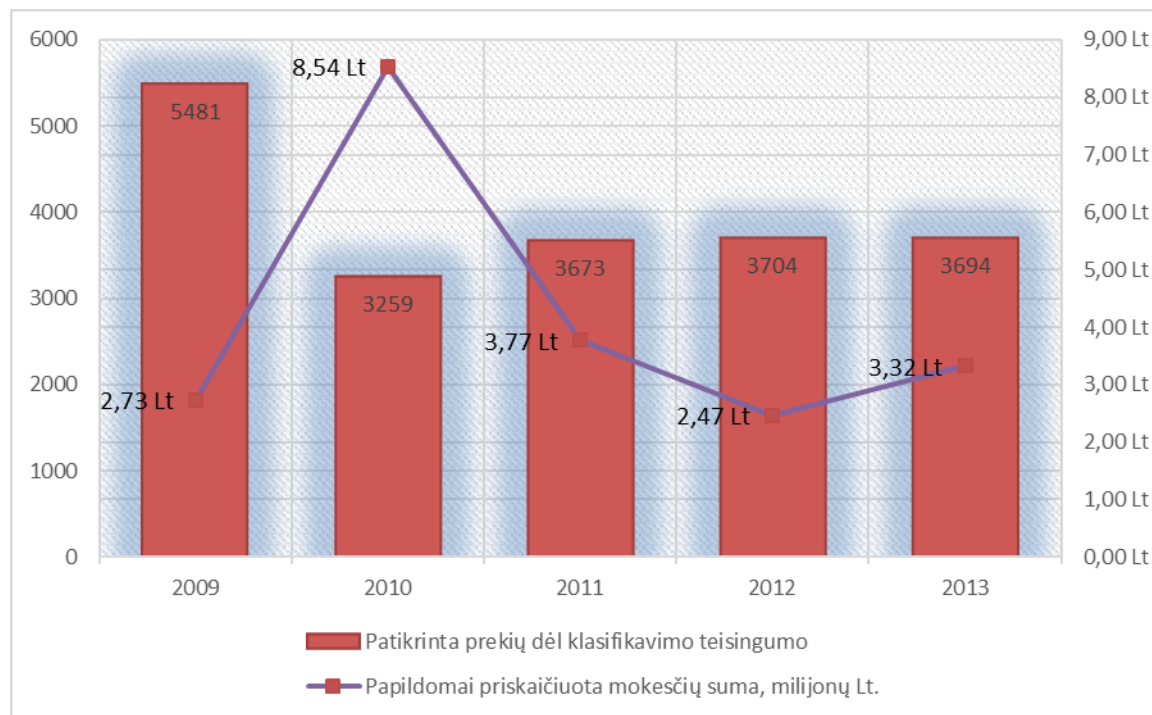
Lyginant 2012-2013 m. papildomai priskaičiuotus mokesčius galima pasidžiaugti, kad duomenys yra stabilūs ir pakankamai artimi. Vidutiniškai 1 prekei 2012 m. tenka 821 Lt, o 2013 m. 727 Lt. Per 5 pastaruosius metus viso papildomai priskaičiuota beveik 127 mln. litų, tai tikrai ženkli suma kuria papildytas biudžetas (žr. 18 pav.). Pagal TMIKS veiklos ataskaitas kiekvienais metais yra patikrinama tik apie 3-4 % deklaruotų prekių.

18 pav. Po prekių muitinio įforminimo 2009-2013 m. atlikti patikrinimai

Šaltinis: TMĮKS veiklos ataskaitos

Toliau noriu paanalizuoti kaip pasiskirsto minėti patikrinimai ir papildomai priskaičiuoti mokesčiai atliekant prekių klasifikavimo patikrinimus (žr. 19 pav.). Daugiausiai patikrinta prekių siekiant nustatyti teisingą jų klasifikavimą buvo atlikta 2009 m., t.y. patikrinta 5481 prekė.

19 pav. 2009-2013 m. atlikti patikrinimai dėl prekių klasifikavimo teisingumo

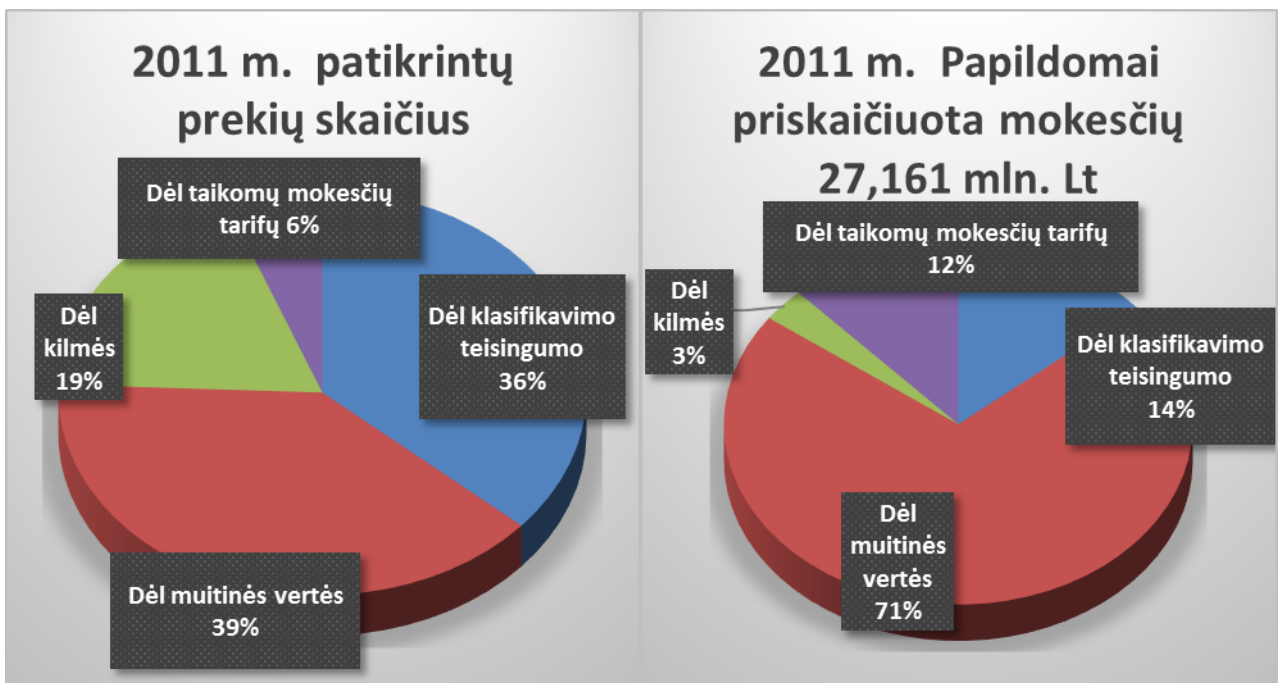
Šaltinis: TMĮKS veiklos ataskaitos

Didžiausia suma (8,54 mln. litų) papildomai priskaičiuotų mokesčių įregistruota 2010 m. Didžiąją šios sumos dalį sudarė papildomai priskaičiuotas akcizas, nustačius, kad importuota prekė- langų ploviklio koncentratas yra akcizo objektas. 2010 m. dėl prekių klasifikavimo papildomai priskaičiuoti 8,54 mln. litų sudarė 45 proc. nuo visų tais metais papildomai priskaičiuotų mokesčių (18,84 mln. litų). Priede 2 pateikta minėta informacija ir matyti kaip patikrinimų rezultatai pasiskirsto ir susiję su prekių klasifikavimo, kilmės ir muitinės vertės tikrinimais. Kitais metais papildomai priskaičiuotos mokesčių sumos, atlikus prekių klasifikavimo rekontrolę po jų muitinio įforminimo labai panašios, apie 3 mln. litų, patikrintų prekių kiekis irgi labai artimas svyruoja nuo 3259vnt. (2010 m.) iki 3704 vnt.(2012 m.). Vidutiniškai per pastaruosius tris metus papildomai apskaičiuotų mokesčių suma tenkanti 1 patikrintai prekei 864 litai. Jeigu imti visą 2009-2013 m. analizuojamą laikotarpį, tai per šį laikotarpį viso patikrinta 19 811 prekių klasifikavimo teisingumas. Nustačius neteisingo klasifikavimo atvejus, pakeitus deklaruotų prekių kodus ir pasikeitus importuotoms prekėms taikomiems importo mokesčių tarifams, perskaičiavus mokesčius papildomai priskaičiuota 20,83 mln. litų suma. Vidutiniškai 1 prekei tenka 1 051 Lt papildomai priskaičiuotų mokesčių. Šiuo laikotarpiu tikrintas įvairių prekių klasifikavimas turint abejonių, kad muitinio įforminimo metu galėjo jos būti deklaruotos neteisingais muitinės nomenklatūros kodais ir taikyti neteisingi importo mokesčių tarifai. Dažnai abejonėmis dėl neteisingo prekių klasifikavimo pasitarauja tai, kad:

- prekės deklaracijoje ar muitinei pateiktuose dokumentuose aprašytos nepilnai ir neišsamiai;
- nepateikti sudėties sertifikatai ar kt. informacija reikalinga prekių klasifikavimui pagrįsti;
- rizika dėl skirtingo maito tarifo dydžio taikymo klasifikuojant prekes kitais kodais ir pan.

Po prekių muitinio įforminimo labai sunku patikrinti prekių klasifikavimo teisingumą, nes prekes išleidus į laisvą apyvartą dažnai jau jos būna realizuotos, o jei įmonė dar ir turi savo sandėliuose tai labai sunku identifikuoti prekes ir nustatyti ar jos tikrai iš tos konkrečios tikrinamos prekių siuntos, tuo labiau jei tos prekės nėra supakuotos gamyklinėje pakuotėje kaip skirtos mažmeninei prekybai. Pakankamai sudėtinga išreikalauti iš importuotojo, kad pateiktų reikalingą informaciją, nes dažnai būna tokių atvejų, kad įmonių teigimu su tais prekybiniais partneriais ar prekių gamintojais jau nebendruoja ir nepalaiko prekybinių ryšių, todėl vėliau gauti reikalingus prekių sudėties/ kokybes sertifikatus ar kt. techninę dokumentaciją apie anksčiau importuotą prekę būna pakankamai sudėtinga, o matyt ir importuotojai kartais nėra suinteresuoti pateikinti papildomus dokumentus.

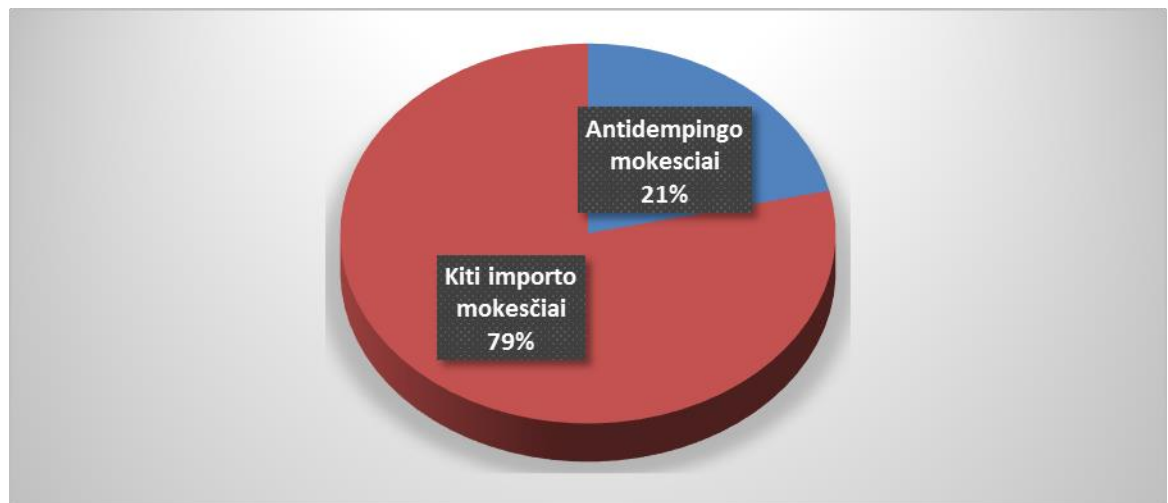
Analizuojant 2011 m. atliktų patikrinimų rezultatus, kaip nurodyta 20 pav., matyti, kad atlikus prekių deklaravimo patikrinimus 14 proc. papildomai priskaičiuotų mokesčių (3,77 mln. Lt) įregistruota atlikus prekių klasifikavimo teisingumo patikrinimus.

20 pav. Po prekių muitinio įforminimo 2011 m. atlikti patikrinimai

Šaltinis: TMĮKS veiklos ataskaitos

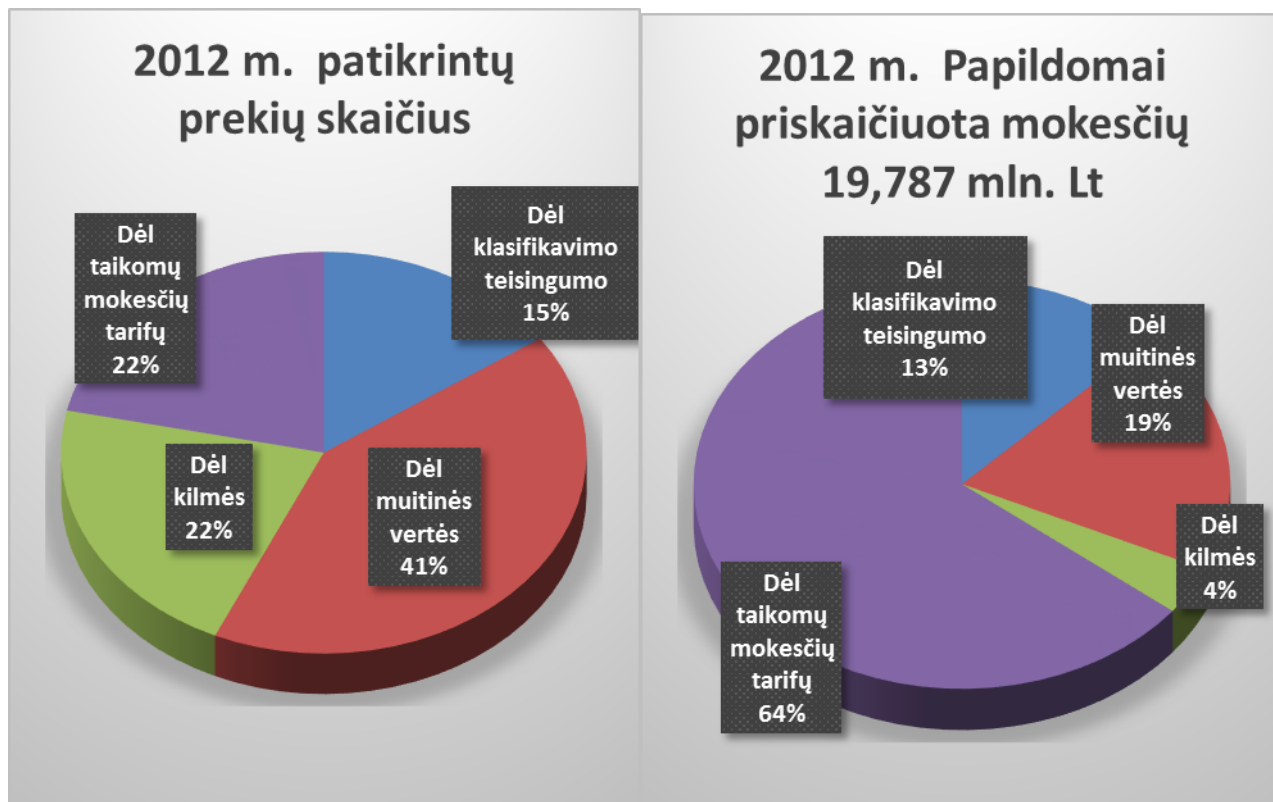
Detaliau analizuojant papildomai priskaičiuotų mokesčių pasiskirstymą klasifikavimo srityje galiu pasakyti, kad remiantis Lietuvos muitinės veiklos ataskaitų duomenimis atlikus deklaruotų prekių klasifikavimo patikrinimus susietus su antidempingo muitų atsiradimu papildomai priskaičiuota 816 477 Lt importo mokesčių suma (įskaitant antidempingo muitą, kitus muitus, PVM, baudas ir delspinigius). Tai sudaro apie 21 % visų dėl pasikeitusio prekių klasifikavimo priskaičiuotų mokesčių. Papildomai apskaičiuota tik antidempingo maito suma (be PVM, baudų ir delspinigių) 380 tūkst. litų.

21 pav. 2011 m. Papildomai paskaičiuoti importo mokesčiai atliekant patikrinimus dėl klasifikavimo teisingumo

Detaliau paanalizavau prekes ir jų grupes, kurioms 2011 m buvo atlikta prekių klasifikavimo rekontrolė ir nustatyta, kad muitinio įforminimo metu prekės buvo nepagrįstai deklaruotos kitais prekių kodais ir taip apeita galimybė taikyti antidempingo muitą. Prekių sąrašas, kurioms buvo atlikti patikrinimai pateikiamas 3 priede.

Lyginant 2012 m. (22 pav.) ir 2013 m. (23 pav.) atliktus prekių tikrinimus galima teigti, kad patikrintų prekių dėl jų klasifikavimo teisingumo procentine išraiška yra labai panašus 15% 2012 m. ir 17% 2013 m.

22 pav. 2012 m. atliktų prekių tikrinimų pasiskirstymas ir papildomai priskaičiuoti mokesčiai

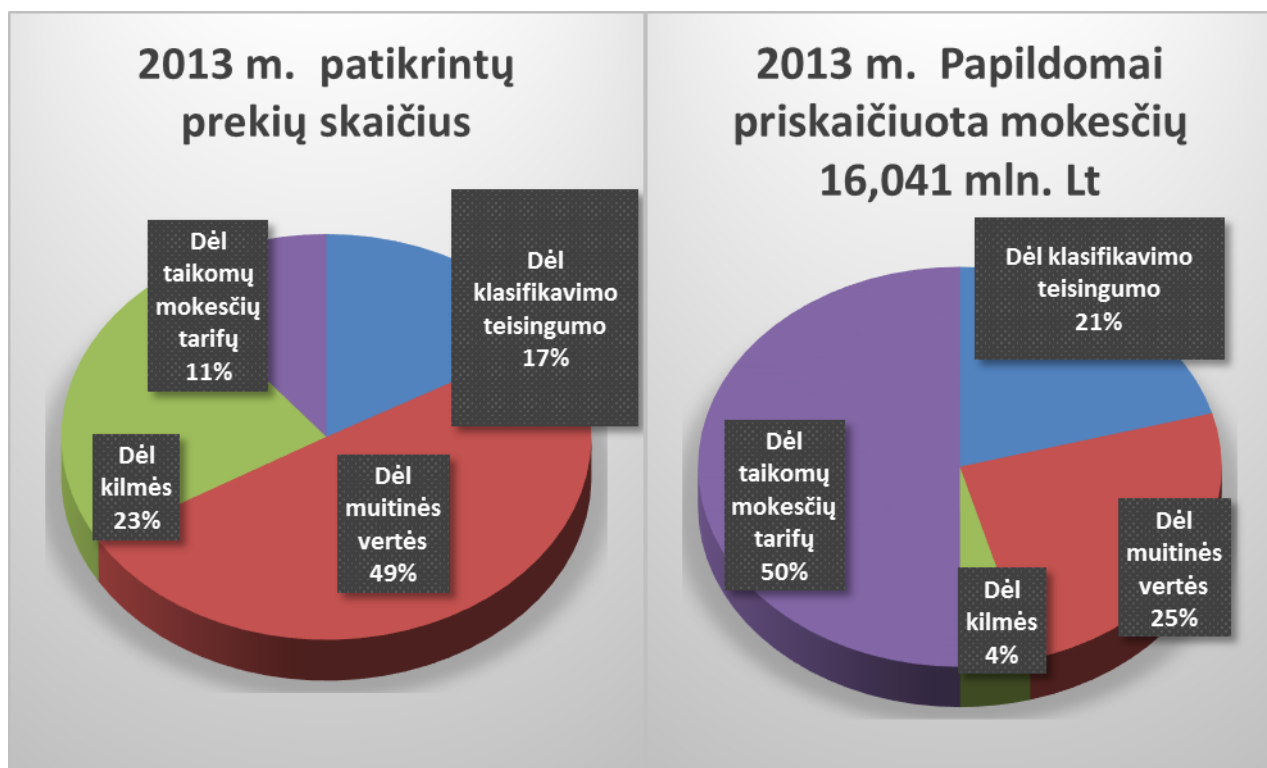
Šaltinis: TMJKS veiklos ataskaitos

Kiekine išraiška patikrintų prekių skaičiai taip pat labai artimi, praktiškai tapatūs, t.y. 2012 m. patikrinta -3704 prekės, o 2013 m. – 3694 prekės. Toks stabilus atliekamų patikrinimų skaičius rodo, kad pareigūnai dirbantys klasifikavimo srityje pastoviai ir nuosekliai atlieka deklaruojamų prekių klasifikavimo tikrinimus ir tuo užtikrina, kad prekių klasifikavimo teisingumas yra kontroliuojamas ir nesudaroma prielaida atsirasti didelėms spragoms šioje srityje.

Kalbant apie papildomai priskaičiuotų mokesčių pokytį lyginant 2012-2013 m. tai duomenys taip pat labai panašūs:

- 2012 m. sudaro 13% (pinigine išraiška 2,47 mln. litų) nuo visų papildomai apskaičiuotų mokesčių (19,787 mln. Lt.);

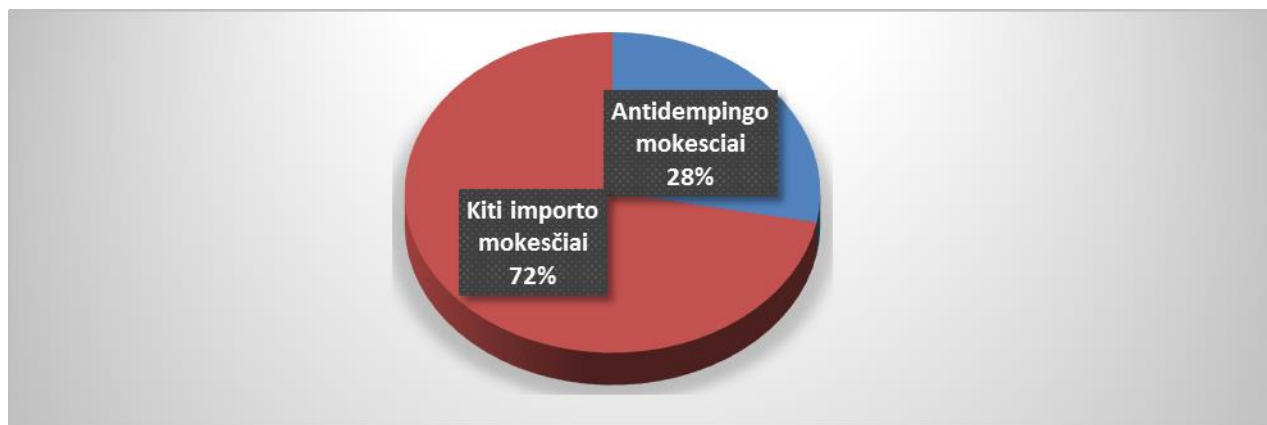
- 2013 m. sudaro 21 % (pinigine išraiška 3,33 mln. litų) nuo visų papildomai apskaičiuotų mokesčių (16,041 mln.lt).

23 pav. 2013 m. atliktų prekių tikrinimų pasiskirstymas ir papildomai priskaičiuoti mokesčiai

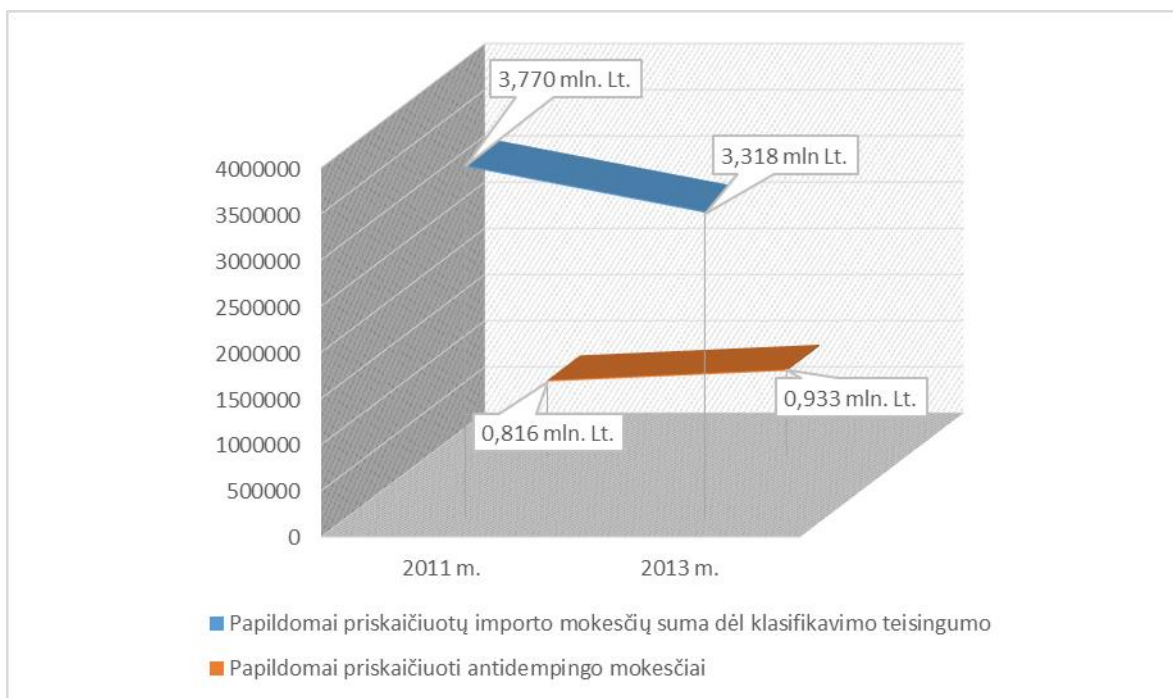
Šaltinis: TMJKS veiklos ataskaitos

Detaliau analizuojant papildomai priskaičiuotų mokesčių pasiskirstymą klasifikavimo srityje galiu pasakyti, kad remiantis Lietuvos muitinės veiklos ataskaitų duomenimis atlikus deklaruotų prekių klasifikavimo patikrinimus susietus su antidempingo muitų atsiradimu papildomai priskaičiuota 933 062 mln. Lt importo mokesčių suma (įskaitant antidempingo muitą, kitus muitus, PVM, baudas ir delspinigius). Tai sudaro apie 28 % visų dėl pasikeitusio prekių klasifikavimo priskaičiuotų mokesčių.

24 pav. 2013 m. Papildomai paskaičiuoti importo mokesčiai atliekant patikrinimus dėl klasifikavimo teisingumo

Lyginant 2011 m. ir 2013 m. papildomai paskaičiuotus importo mokesčius atliekant patikrinimus dėl prekių klasifikavimo teisingumo pastebėjau, kad nors bendra papildomai priskaičiuotų mokesčių suma sumažėjo 0,452 mln. Lt., tačiau antidempingo muitų papildomai priskaičiuota daugiau 0,137 mln. Lt.. Manau, kad tai parodo, jog verslo subjektai iš karto teisingai klasifikuoja prekes, kurioms bendras importo maitas nėra didelis ar gretimose KN pozicijose klasifikuojamų prekių importo maitas nedaug (0,5 % - 1 %) skiriasi. Tačiau tendencija, kad verslo subjektai bando išvengti antidempingo muitų išlieka ir nemažėja – kadangi antidempingo maito norma yra ~10 % - ~90 %, ir galimybė mažesniais kaštais importuoti prekes skatina verslo subjektus neteisingai deklaruoti importuojamas prekes.

25 pav. 2011 m. ir 2013 m. papildomai priskaičiuotų importo mokesčių palyginimas

IŠVADOS IR PASIŪLYMAI

Šiame darbe, remiantis Lietuvos ir užsienio literatūra, teisinių dokumentų šaltiniais, turimais statistiniais duomenimis ir taikant matematinius-statistinius metodus buvo pasiektas iškeltas tikslas – išanalizuoti tarifinio klasifikavimo taisyklės ir principus bei jų taikymą praktikoje, išnagrinėti muitinės ir verslo subjektų veiklą siekiant atskleisti galimus antidempingo muitų apėjimo atvejus Lietuvos muitinėje.

Remiantis teorine medžiaga bei empirinio tyrimo ir statistinių duomenų analizės rezultatais daromos šios išvados:

1. Tinkamas prekių klasifikavimas tiesiogiai įtakoja antidempingo maito taikymo/netaikymo galimybes.
2. Antidempingo maitas sudaro didelę dalį (apie 25 %) papildomai priskaičiuotų importo mokesčių atlikus patikrinimus po muitinio įforminimo dėl neteisingo prekių klasifikavimo Lietuvos muitinėje, todėl tikslinga nacionaliniais teisės aktais detaliau reglamentuoti atliekamas kontrolės procedūras, rizikos kriterijus ir standartus, rizikos valdymą ir tam skirtų informacinių sistemų tobulinimą, operatyvinės informacijos sklaidą su kitų šalių muitinėmis, kad būtų užtikrintas tinkamas prekių deklaravimas ir mokesčių surinkimas.

Pasiūlymai:

- analizuoti importuojamų prekių, kurioms nustatyti antidempingo maitai, ir panašių prekių, kurios klasifikuojamos artimoje subpozicijoje, srautus.
- Nustatyti naujas prekių rizikos grupes, kuriose dėl prekių panašumo ar neesminių skirtumų, taip pat dėl maito tarifo skirtumo, atsiranda galimybė verslo subjektams deklaruoti prekes taikant mažesnius importo mokesčius. Stiprinti dideliais importo mokesčiais apmokestinamų prekių kontrolę.
- Nustatyti saugumo reikalavimų sistemą, kurią palaipsniui būtų galima tobulinti remiantis technologijų pažanga ir rizikos pokyčiais, kad būtų užtikrintas pakankamas saugumo lygis visoje tarptautinės prekybos grandinėje.
- Atsižvelgiant į dažniausiai daromus klasifikavimo pažeidimus analizuoti ne tik pateiktų prekių techninę dokumentaciją, kokybės sertifikatus, bet ir atlikti fizinį prekių patikrinimą, imti prekių mėginius muitinio įforminimo metu, nagrinėti prekių pritaikomumą naudoti pagal deklaruojamą paskirtį.
- Aktyviai bendradarbiauti su Europos Komisija, kuri inicijuoja ir vykdo tyrimus dėl antidempingo maito nustatymo. Kaupiti informaciją apie importuojamus prekių, kurioms inicijuoti tyrimai dėl antidempingo nustatymo, kiekius ir vertes, atlikti prevencinius patikrinimus užfiksuojant

prekių technines specifikacijas ir įsigaliojus galutiniams antidempingo muitams, pasirinktą laikotarpį atlikti šių verslo subjektų importuojamų prekių patikrinimus.

- Teikti išankstinę, paaiškinamojo pobūdžio informaciją verslo subjektams apie sudėtingų prekių klasifikavimo ypatumus.

- Didinti bendradarbiavimą su Lietuvos Respublikos ir ES institucijomis, kitų valstybių muitinėmis ir tarptautinėmis organizacijomis, siekiant užtikrinti teisingą prekių klasifikavimą ir importo mokesčių surinkimą.

LITERATŪROS SĄRAŠAS

1. Anti-dumping and anti-subsidy safeguard statistics covering full-year 2013. // http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2014/february/tradoc_152184.pdf [žiūrėta 2014 01 08]
2. TARIC pradinis puslapis // http://ec.europa.eu/taxation_customs/dds/en/tarhome.htm
3. Agreement on implementation of Article VI of the General Agreement on Tariffs and Trade 1994 // http://www.wto.org/english/tratop_e/adp_e/antidum2_e.htm ; [žiūrėta: 2014 0109]
4. Anti-dumping, subsidies, safeguards: contingencies, etc // http://www.wto.org/english/thewto_e/whatis_e/tif_e/agrm8_e.htm ; [žiūrėta: 2014 01 11]
5. Baigiamasis dokumentas išreiškiantis daugiašalių derybų dėl prekybos Urugvajaus raundo rezultatus.// <http://eur-lex.europa.eu/Notice.do?mode=dbl&lang=lt&ihtmlang=lt&lng1=lt,pl&lng2=> [žiūrėta 2013 12 02]
6. Council Regulation (EC) No 1256/2008 of 16 December 2008 imposing a definitive anti-dumping duty on imports of certain welded tubes and pipes of iron or non-alloy steel // <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2008:343:0001:0038:EN:PDF>
7. Commission adopts provisional anti-dumping measures on Chinese and Vietnamese leather shoes. 2006 m.// http://europa.eu/rapid/press-release_IP-06-364_en.htm?locale=en [žiūrėta 2014 01 12]
8. LR Administracinių teisės pažeidimų kodeksas, 2008 m. liepos 3 d. // http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=325275 ; žiūrėta: [2013 10 17]
9. LR Baudžiamojo kodekso patvirtinimo ir įsigaliojimo įstatymas. 2000 m. rugsėjo 26 d. Nr. VIII-1968 // http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=111555 ; [žiūrėta: 2013 10 17]
10. Lietuvos Respublikos muitinės veiklos strategija 2011–2015 metams. 2010 m. gegužės 17d. // http://www.cust.lt/mport/failai/veikla/Veiklos_strategija/strategija_2011_2015.pdf ; žiūrėta [2014 01 10]
11. Europos Komisijos pranešimas apie antidempingo tyrimo dėl tam tikrų Kinijos Liaudies Respublikos kilmės austų ir (arba) siūtų stiklo pluošto medžiagų importo inicijavimą (2011/C 222/12). // <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2011:222:0012:0018:LT:PDF> ; [žiūrėta 2014 01 02]
12. European Commission Market access database // http://madb.europa.eu/madb/statistical_form.htm
13. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr.1168. 2012 m. // <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2012:344:0001:0002:LT:PDF> [žiūrėta 2013 11 25]
14. EU anti-dumping policy.// http://ec.europa.eu/trade/policy/accessing-markets/trade-defence/actions-against-imports-into-the-eu/anti-dumping/#_information [žiūrėta 2013 12 12]

15. Europos ekonominės bendrijos steigimo sutartis. 1957 m. // <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:11957E/TXT:LT:NOT> [žiūrėta 2013 12 17]
16. European Commission Trade publications // <http://trade.ec.europa.eu/doclib/press/>
17. Komisijos reglamentas (ES) Nr.182/2013, kuriuo nustatomas reikalavimas registruoti importuojamus Kinijos Liaudies Respublikos kilmės arba iš Kinijos Liaudies Respublikos siunčiamus fotovoltinius modulius iš kristalinio silicio ir jų pagrindines sudėtines dalis (t. y. elementus ir plokšteles) 2013 m.// <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2013:061:0002:0005:LT:PDF> [žiūrėta 2014 02 10]
18. Komisijos ataskaika Europos parlamentui: 31 metinė Komisijos ataskaita Europos Parlamentui dėl antidempingo, antisubsidijų ir jų apsaugos veikla ES (2012). // <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2013:0890:FIN:NL:PDF> [žiūrėta 2013 12 02]
19. Teisingumo Teismo Sprendimas C-249/10P 2013 m. // <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2013:295:0006:0008:LT:PDF> [žiūrėta 2013 11 25]
20. Tarybos reglamentas (EB) Nr.1225/2009 dėl apsaugos nuo importo dempingo kaina iš Europos bendrijos narėmis nesančių valstybių. 2009 m. // <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2009:343:0051:0073:LT:PDF> [žiūrėta 2013 11 15]
21. Tarptautinė Suderintos prekių aprašymo ir kodavimo sistemos konvencija. // [http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=DD:02:03:21987A0720\(01\):LT:PDF](http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=DD:02:03:21987A0720(01):LT:PDF) [žiūrėta 2013 12 09]
22. Gurevičienė J. J. Tarifinių prekių klasifikavimas. Žinynas. I dalis. Bendrieji klasifikavimo principai // Mykolo Romerio universitetas. Vilnius, 2008.
23. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1994 m. balandžio 27 d. nutarimas Nr. 325 „Dėl prisijungimo prie Harmonizuotos prekių aprašymo ir kodavimo sistemos tarptautinės konvencijos“//Valstybės žinios. 1994, Nr. 33-604.
24. Lietuvos Respublikos integruotas tarifas (LITAR) // http://litarweb.cust.lt/taric/web/main_LT
25. Tarybos reglamentas (EEB) 1987 m. liepos 23 d. Nr. 2658/87 dėl tarifų ir statistinės nomenklatūros bei dėl Bendrojo muitų tarifo.// <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CONSLEG:1987R2658:20000101:LT:PDF> [žiūrėta 2013 12 07]

26. Komisijos reglamentas (ES) Nr. 1228/2010 kuriuo iš dalies keičiamas Tarybos reglamento (EEB) Nr. 2658/87 dėl tarifų ir statistinės nomenklatūros bei dėl Bendrojo muitų tarifo I priedas. 2010 m.//
<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2010:336:0017:0019:LT:PDF> [žiūrėta 2014 01 03]
27. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) Nr. 1001/2013 kuriuo iš dalies keičiamas Tarybos reglamento (EEB) Nr. 2658/87 dėl tarifų ir statistinės nomenklatūros bei dėl Bendrojo muitų tarifo I priedas 2013 m.//
[žiūrėta 2014 01 03]
<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2013:290:0001:0901:LT:PDF>
28. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 94/11/EB dėl valstybių narių įstatymų ir kitų teisės aktų, reglamentuojančių medžiagų, naudojamų pagrindinėms vartotojams parduodamos avalynės dalims, ženklimą, suderinimo 1994 m. //
<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CONSLEG:1994L0011:20070101:lt:PDF> [žiūrėta 2014 01 03]
29. Radziukynas J. Importuojamų prekių muitinio įvertinimo kontrolė Lietuvos muitinėje Europos Bendrijos muitinių strategijos kontekste // Jurisprudencija. 2005, Nr. 73(65). P. 53.
30. Europos Sąjungos kombinuotosios nomenklatūros paaiškinimai. 2011 m. //
<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2011:137:0001:0397:lt:PDF> [žiūrėta 2014 01 19]
31. Lietuvos Respublikos Mokesčių administravimo įstatymas 2004-04-13 Nr.IX-2112 //
http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=461413&p_tr2=2 [žiūrėta 2014 01 22]
32. Tarybos reglamentas 2002 m. rugsėjo mėn. 23 d. Nr. 1697/2002 įvedantis galutinį antidempingo muitą importuojamiems tam tikriems suvirintiems vamzdžiams ir vamzdeliams iš geležies arba nelegiruoto plieno, kurių kilmės šalis yra Čekija, Lenkija, Tailandas, Turkija ir Ukraina // OL. 2002, Nr. 259-1.
<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=DD:11:43:32002R1697:LT:PDF> [žiūrėta 2014 01 15]
33. Tarptautinė konvencija dėl suderintos prekių aprašymo ir kodavimo sistemos. //
[http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=DD:02:03:21987A0720\(01\):LT:PDF](http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=DD:02:03:21987A0720(01):LT:PDF) [žiūrėta 2014 01 10]
34. DIN 2394 standarto kokybės specifikacijos. //
http://www.tubecon.co.za/uploads/din_2394_material_properties.pdf [žiūrėta 2014 02 01]
35. 30. Tarybos įgyvendinimo reglamentas (ES) Nr. 248/2011 2011 m.//
<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2011:067:0001:0017:LT:PDF> [žiūrėta 2014 01 02]

36. http://www.wto.org/english/tratop_e/adp_e/adp_info_e.htm ; [žiūrėta: 2013 10 20]
37. Jurevičius R., Balčiūnas G., Bartkus G. Verslo sąlygos Lietuvoje: Teisės ir mokesčių apžvalga // http://www.jbblegal.lt/upload/doc/lt/DoingBusiness_LT.pdf ; [žiūrėta: 2013 12 03]
38. Notifications under the agreement on implementation of Article VI of GATT 1994 // http://www.wto.org/english/tratop_e/adp_e/antidum3_e.htm ; [žiūrėta: 2013 12 20]
39. Povilauskienė D. Teisė ir muitinės veikla. – Vilnius: Mykolo Romerio universitetas, 2006. P. 63.
40. Protection against dumped imports // http://ec.europa.eu/comm/trade/issues/respectrules/anti_dumping/index_en.htm ; [žiūrėta: 2013 10 11]
41. Rapolas E. Laikinosios antidempingo priemonės ir jų reikšmė tiriant dempingą // Jurisprudencija. 2002, Nr. 27(19). P. 94-99.
42. Rimkus V. Vidaus apsaugos priemonių taikymas Lietuvoje // Jurisprudencija. 2005, Nr. 73(65). P. 96-105.

SANTRAUKA

Zabalevičius J. Tarifinio prekių klasifikavimo įtaka antidempingo muitų surinkimui / Teisės magistro baigiamasis darbas. Vadovė doc. dr. J. J. Gurevičienė. – Vilnius: Mykolo Romerio universitetas, Ekonomikos ir finansų valdymo fakultetas, 2014. – 79 p.

Raktiniai žodžiai: antidempingo muitas, tarifinis prekių klasifikavimas.

Šiame magistro baigiamajame darbe nagrinėjama tema „Tarifinio prekių klasifikavimo įtaka antidempingo muitų surinkimui“. Darbo tikslas – išanalizuoti tarifinio klasifikavimo taisykles ir principus bei jų taikymą praktikoje, siekiant atskleisti galimus antidempingo muitų netaikymo atvejus Lietuvos muitinėje. Darbo tikslas nurodo bendrą magistrinio darbo kryptį bei orientuojasi į problemos analizę teorine ir taikomąja prasme. Todėl darbe į tarifinio prekių klasifikavimo ir antidempingo muitų nustatymo vertinimą sritį žvelgiu per muitinės kontrolės prizmę.

Tiksliui pasiekti buvo išskirti pagrindiniai uždaviniai:

- apžvelgti teisinę bazę, reglamentuojančią tarifinį prekių klasifikavimą
- išanalizuoti nustatytus prekių klasifikavimo pažeidimus Lietuvos muitinėje, kuriais buvo siekiama išvengti antidempingo muitų taikymo, įvertinti dėl pažeidimų atsiradusius importo muitų pokyčius.
- atliktos analizės pagrindu apibendrinti gautus duomenis, išskirti rizikos prekių grupes, kurias klasifikuojant gali pasireikšti piktnaudžiavimo atvejai siekiant netaikyti antidempingo muitų, ir pateikti pasiūlymus kaip užkirsti tam kelią.

Darbą sudaro įvadas, dėstomoji dalis, išvados ir pasiūlymai, santrauka, literatūros sąrašas bei priedai. Pirmame skyriuje aptariamos antidempingo muitų taikymo priežastys ir pasekmės, trumpai apžvelgiama antidempingo muitų taikymo statistika. Antrame skyriuje pateikiama prekybos liberalizavimo raida, plačiau aprašomas antidempingo muitų teisinis reglamentavimas, privalomos procedūros, jų taikymas. Trečiame skyriuje apžvelgiami tarifinio prekių klasifikavimo principai, taisyklės. Ketvirtame skyriuje nagrinėjami kai kurių prekių klasifikavimo ypatumai, galimi antidempingo muitų apėjimo atvejai dėl neteisingo prekės kodo deklaravimo tam tikrose prekių grupėse.

Remiantis teorine medžiaga bei empirinio tyrimo ir statistinių duomenų analizės rezultatais paaiškėjo, kad teritorinėse muitinėse po muitinio įforminimo atliekamų prekių patikrinimų metu kasmet patikrinama beveik po 19 000 importuojamų prekių, iš kurių apie 21 % sudaro patikrinimai dėl prekių klasifikavimo teisingumo. Nustačius pažeidimus klasifikuojant prekes kasmet priskaičiuojam apie 4 mln. Lt. papildomų mokesčių, iš kurių apie 25 % sudaro antidempingo muitas. Todėl galima teigti, kad netinkamas prekių klasifikavimas įtakoja antidempingo maito taikymą/netaikymą ir importo mokesčių surinkimą.

SUMMARY

Zabalevičius J. Influence of the tariff goods classification for the collection of antidumping customs duties / Master Work in Law. Supervisor assoc. prof. dr. J. J. Gurevičienė. – Vilnius: Faculty of Economics and Finance Management, 2014. – 79 p.

Key words: anti-dumping customs duty, tariff goods classification.

The topic "Influence of the tariff goods classification for the collection of anti-dumping customs duties" is presented in this Master's concluding thesis. The goal of the work is to analyze the rules and principles of the tariff classification and their application in practice in order to disclose the possible non-application cases of anti-dumping customs duties in the Customs Department of Lithuania. The goal of the work indicates the general trend of the Master's work and is orientated towards the analysis of this problem in terms of theoretical and application aspects. Therefore, I am looking at the assessing sphere of the tariff goods classification and determination of anti-dumping customs duties through the control of the Customs Duties.

The main tasks have been raised to reach this goal:

- review of the legal basis regulating the tariff goods classification
- analysis of the identified breaches of the goods classification at the Customs Department of Lithuania, by which it was aimed at avoiding an application of anti-dumping customs duties, assess the changes of import customs duties emerging due to these breaches.
- generalization of the data obtained on the basis of the analysis performed, distinguish the groups of risk goods, when the abuse cases may emerge during their classification in order not to apply the anti-dumping customs duties and submit the proposals to prevent them.

The work consists of: an introduction, a presentation part, the conclusions and proposals, a summary, a list of literature and the annexes. The causes and consequences of an application of the anti-dumping customs duties are discussed, statistics of the application of the anti-dumping customs duties are shortly reviewed in the first chapter. A development of trade liberalization is presented, legal regulation of the anti-dumping customs duties, mandatory procedures, their application have been widely described in the second chapter. The principles, rules of the tariff goods classification have been reviewed in the third chapter. The peculiarities of some goods classification, possible evasion cases of anti-dumping customs duties due to an incorrect declaration of the goods code in certain groups of goods are found in the fourth chapter.

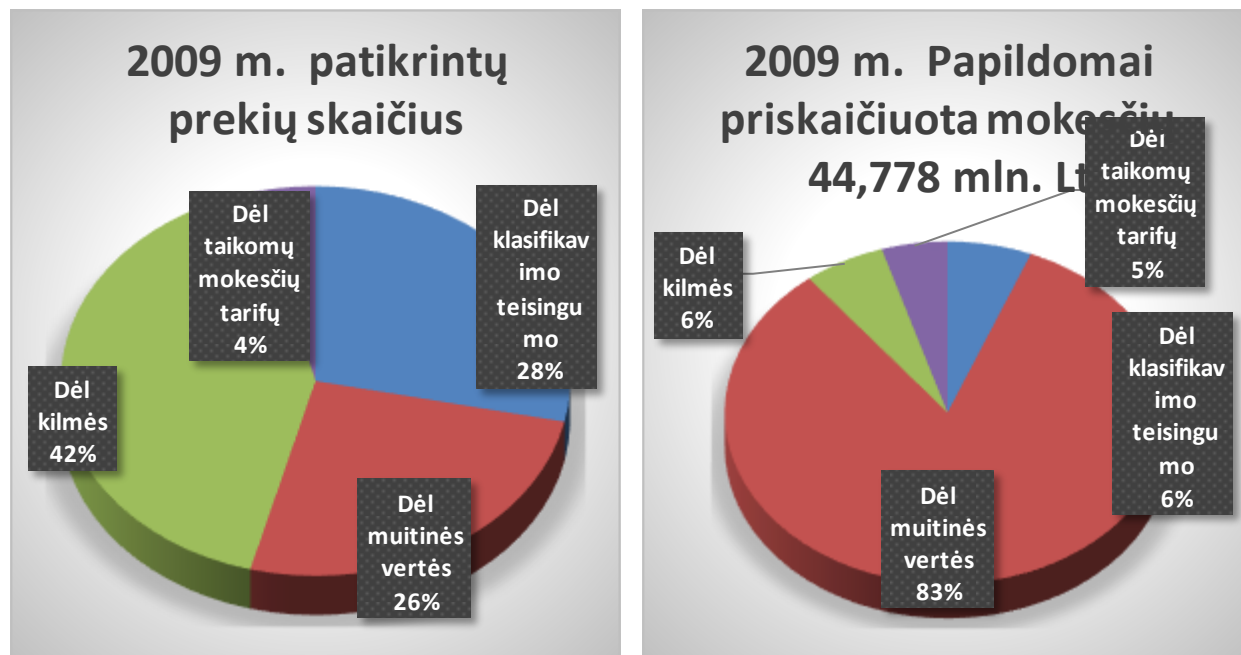
Based on the theoretical materials and the results of the empirical investigations and an analysis of the statistical data, it turned out that nearly 19,000 imported goods are annually checked during their

verification after the customs clearance formalities, and about 21 % pertaining to the verifications regarding the correctness of goods classification. After identifying breaches in the classification of goods, each year about 4 m LTL of additional taxes are calculated, and 25 % of them constitute anti-dumping customs duty. Therefore, we may claim that an improper goods classification influences an application / non-application of an anti-dumping customs duty and collection of import taxes.

PRIEDAI

1 PRIEDAS

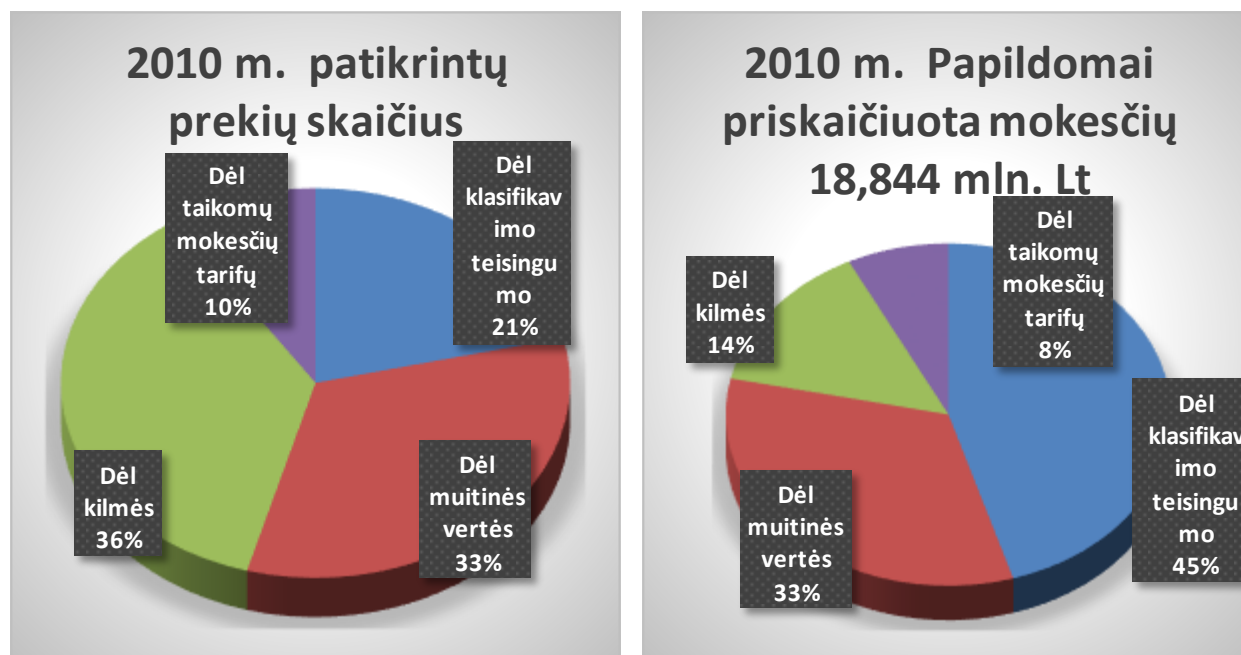
2009 m. atliktų prekių tikrinimų pasiskirstymas ir papildomai priskaičiuoti mokesčiai

Šaltinis: TMĮKS veiklos ataskaitos

2 PRIEDAS

2010 m. atliktų prekių tikrinimų pasiskirstymas ir papildomai priskaičiuoti mokesčiai

Šaltinis: TMĮKS veiklos ataskaitos

Prekių klasifikavimo rekontrolė 2011 m.

Prekės aprašymas	Neteisingas prekės kodas	Nustatytas prekės kodas
Rusijos kilmės azoto –fosforo trąšos	3105 51 00 90	3105 51 00 20 A959
Kinijos kilmės žvakės, kurių dagties skersmuo 1 mm (deklaruota, kad skersmuo 5 mm)	3406 00 00 10	3406 00 00 90 A999
Indijos kilmės polietilentereftalato plėvelė	3920 62 19 94 A030	3920 62 19 94 A999
Kinijos kilmės polietileniniai maišeliai, kurių plėvelės storis ne didesnis nei 100 mikrometrų	3923 21 00 99	3923 21 00 20 A999
Kinijos kilmės audiniai	5903 20 90 90	5903 20 90 90 5407 61 30 00 A999
Kinijos kilmės moteriška odinė avalynė	6403 91 11 98	6403 91 11 98 A999
Kinijos kilmės stiklo pluošto audinys, naudojamas fasadų armavimui	7019 39 00 90	7019 40 00 50 B008
Kinijos kilmės stiklo pluošto audinys iš pusverpalių	7019 40 00 19 7019 39 00 90	7019 31 00 99 A999
Ukrainos kilmės besiūliai vamzdžiai iš plieno	7304 31 80 99 7304 39 92 30 A742	7304 31 80 30 A999 7304 39 92 30 A999
Rusijos kilmės plieniniai vamzdžiai, tinkami naudoti naftotiekiams arba dujotiekiams	7306 19 10 00	7306 30 77 80 A999
Kinijos kilmės suvirinti vamzdžiai iš nelegiruoto plieno	7307 92 10 90	7306 30 49 20
Kinijos kilmės cinkuota vamzdžio jungiamoji detalė be sriegio	7307 99 10 90	7307 99 90 98
Rusijos kilmės suvyti plieniniai lynai	7312 10 20 90	7312 10 81 19 A217
Kinijos kilmės plieniniai lynai ir kabeliai	7312 10 69 90 7312 10 81 90	7312 10 81 19
Kinijos kilmės nerūdijančio plieno varžtai	7318 15 49 99	7318 15 81 98 A999

Kinijos kilmės rankiniai šakiniai padėklų krautuvai	8425 19 00 90	8427 90 00 19 A999
Kinijos kilmės plieniniai tvirtinimo varžtai	8409 99 00 00 8708 70 99 00	<u>2010 m. KN versija</u> 7318 15 89 99 A999 7318 15 90 89 A999 <u>2011 m. KN versija</u> 7318 15 89 98 A999 7318 15 90 98 A999

Šaltinis: TMĮKS veiklos ataskaitos